

LIETUVOS VALSTYBĖS
VALDOMŲ ĮMONIŲ
VEIKLA 2010 m.

TURINYS

ĮŽANGA	3
TIKSLAI IR STRUKTŪRA	4
APIE VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ PERTVARKOS PROGRAMĄ	5
FINANSINĖ ANALIZĖ	10
SEKTORIŲ APŽVALGA	19
ENERGETIKA	19
MIŠKININKYSTĖ	32
TRANSPORTAS	40
KITOS ĮMONĖS	52
ĮMONIŲ APRAŠYMAI	57
VERTINIMO METODOLOGIJA	77
SANTRUMPOS IR TERMINAI	79

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
Valstybės valdomų įmonių politikos skyrius

Ataskaita internete – www.ukmin.lt/lt/VVI

2011 rugpjūtis

Gerbiamieji,

pristatydamas valstybės valdomų įmonių veiklos 2010 metų ataskaitą džiaugiuosi, kad prieš metus pradėta reforma išsibėgėja. Praėjusiais metais Vyriausybė pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos istorijoje parengė Lietuvos valstybės valdomo komercinio naudojimo turto 2009 metinę apžvalgą. Joje buvo įvertintas visas valstybės turimas komercinis turtas ir atskleista, kad jo teikiama investicijų grąža yra nykstamai maža. Ši ataskaita sukėlė ryškių diskusijų visuomenėje ir suteikė postūmį Vyriausybei priimti labai svarbių sprendimų padėčiai taisyti.

2010 m. liepos mėnesį Vyriausybė patvirtino Skaidrumo gaires, kurios nustatė, kad valstybės valdomos įmonės skaidrumu turi prilygti vertybinių popierių biržoje kotiruojamoms kompanijoms. Nuo 2011 m. Ūkio ministerija pradėjo rengti ketvirtines ir metines apibendrintas įmonių ataskaitas, imta viešai skelbti įmonių finansines ataskaitas, kad atsakingos institucijos ir visuomenė galėtų susipažinti su įmonių veiklos rezultatais. Šios ataskaitos suteikia galimybę aiškiai pamatyti įmonių rezultatus, jų pastangas ar nesugebėjimą persitvarkyti.

Šis leidinys – tai pirmoji nuolatinė metinė valstybės valdomų įmonių ataskaita. Joje jau matomi pirmieji reformos apčiuopiami rezultatai: pernai išaugo įmonių pelningumas, kai kurios įmonės sėkmingai mažino išlaidas, parodyta, kad dalies įmonių efektyvumas nedidėjo.

Visos valstybės valdomos įmonės 2010 metais uždirbo 150 milijonų litų pelno (įskaitant turto ir žaliavos mokesčius), tai yra 112 milijonų litų daugiau nei 2009 m. Pelno augimas nuteikia optimistiškai, tačiau rezultatai turi būti geresni. Remiantis visų Lietuvos įmonių – privačių, valstybės ir savivaldybių – kapitalo grąžos statistiniais rodikliais (2005–2010 metais vidutinė metinė kapitalo grąža šalyje sudarė 8,7 proc.), teoriškai investuotojas, valdydamas visas šiuo metu valstybės

žinioje esančias bendroves, papildomai būtų uždirbęs daugiau kaip 1 milijardą litų. Tačiau vertinant šį teorinį skaičių reikia nepamiršti, kad valstybės įmonės skiriasi nuo privačių bent vienu esminiu aspektu – dažnai jos teikia visuomenei būtinas paslaugas, kurios dažniausiai yra nuostolingos. Būtent socialinių paslaugų išlaidos sudaro didelę dalį teoriškai neuždirbto milijardo.

Nepaisant to, valstybės įmonės gali ir privalo dirbti efektyviau, o socialinės paslaugos neturi tapti joms pasiteisinimu dėl neefektyvumo. Akivaizdu – efektyvesnė jų veikla reiškia, kad šalies biudžetas gaus daugiau pajamų, o papildomos lėšos galės būti paskirstytos toms sritims, kurioms jų labiausiai reikia: pensijoms, mokytojų ir medikų atlyginimams, valstybės mastu svarbiems investicijų projektams. Įmonių efektyvumui pasiekti Vyriausybė įpareigojo įmones parengti plėtos planus, kuriais remiantis bus nustatomi ambicingi tikslai.

Minėtas vienas milijardas litų – tai net keli procentai Lietuvos valstybės biudžeto, ir šie pinigai išleidžiami be Seimo tiesioginio pritarimo ir kontrolės. Todėl vienas iš esminių valstybės valdomų įmonių reformos tikslų – užtikrinti, kad milžiniška suma, kurią visuomenė sumoka už įmonių teikiamas socialines paslaugas ir neūkiškumą, mažėtų, o paslaugų kokybė didėtų. Socialinių funkcijų finansavimas privalo įsilieti į nustatytas valstybės biudžeto valdymo procedūras. Šiais metais numatyta Vyriausybei pateikti valstybės valdomų įmonių komercinių ir nekomercinių funkcijų analizę, leisiančią tiksliau įvertinti šias funkcijas.

Pristatomoje 2010 metų ataskaitoje visuomenei pateikiama išsami informacija apie valstybės valdomas įmones. Kartu turime neužmiršti, kad šalyje yra daugybė savivaldybių valdomų įmonių. Jos mažiau matomos ir menčiau kontroliuojamos, tačiau jų vertė milžiniška, o sąsajos su gyventojais yra tiesioginės. Pavyzdžiui, neefektyvią komunalinių paslaugų įmonių veiklą žmonės junta kasdien – per šilumos ir vandens kainas.

Todėl Vyriausybė siūlys, kad savivaldybių įmonės taip pat laikytųsi Skaidrumo gairių ir visuomenei teiktų informaciją apie savo veiklą ketvirtinėse ir metinėse ataskaitose. Tuomet atsiras galimybių palyginti tokio pat tipo įmonių efektyvumą įvairiose savivaldybėse ir palyginti Lietuvoje veikiančias savivaldybių bendroves su analogiškomis įmonėmis kitose šalyse. Tai leis savivaldybių taryboms priimti logiškus ir argumentuotus sprendimus, siekiant paslaugų kainų mažėjimo.

Su pagarba

Andrius Kubilius
Ministras Pirmininkas

TIKSLAI IR STRUKTŪRA

Rengiant ir pristatant antrąją apibendrintą valstybės valdomų įmonių – kaip visumos ir pavienių ūkio vienetų – ataskaitą siekiama dviejų svarbiausių tikslų: didinti valstybės valdomų įmonių skaidrumą ir skatinti efektyvesnę jų veiklą. Pirmojoje apžvalgoje buvo aptarta valstybės valdomų įmonių veikla 2009 metais. Šios ataskaitos rengiamos remiantis 2010 metų viduryje Vyriausybės patvirtintomis Skaidrumo gairėmis. Tai vienas iš esminių dokumentų, nustatančių valstybės valdomų įmonių reformos kryptis ir principus.

Apžvalgoje pateikiama daug faktinės, statistinės ir finansinės informacijos, leidžiančios įvairiais pjūviais įvertinti valstybės valdomas įmones: jų veiklą 2010 metais, svarbiausius įvykius energetikos, miškininkystės ir transporto sektoriuose, taip pat – įmonių plėtros ir investicijų planus bei strategines raidos kryptis.

Rengdama tokio tipo ataskaitas Lietuva prisijungė prie kelių dešimčių pasaulio valstybių, kurios taip pat viešai pateikia metines valstybinio sektoriaus veiklos ataskaitas. Visų šalių esminiai siekiai yra tie patys: norima, kad valstybės valdomos įmonės ir kitas turtas būtų valdomas kaip įmanoma efektyviau, kita vertus, siekiama, kad visuomenė, kaip netiesioginė viso valstybės turto savininkė, būtų reguliariai informuojama

apie valstybės valdomo turto būklę ir svarbius įmonių veiklos bei valdymo aspektus.

Reikia pasakyti, kad valstybės valdomų įmonių ir kito turto reformą pradėjusi Lietuva siekdama skaidrumo žengia kartu su šiuo požiūriu progresyviausiomis pasaulio valstybėmis: mūsų šalies įmonės įpareigos viešai teikti ne tik metų, bet ir kiekvieno ketvirčio veiklos bei finansinius duomenis. Jų pagrindu kas ketvirtį rengiamos ir valdžios institucijoms bei visuomenei pristatomos išsamios ataskaitos.

Šioje apžvalgoje yra keturios svarbiausios dalys. Pirmojoje nagrinėjami įvairūs aspektai, susiję su valstybės valdomų įmonių reforma: kodėl ji pradėta, ko siekiama ją vykdant, koku keliu keitinama šių tikslų siekti, taip pat pristatoma įvairių užsienio šalių patirtis. Antrojoje dalyje pateikiami agreguoti įmonių duomenys, rodantys valstybės valdomų įmonių portfelio būklę ir raidą, palyginti su 2009 metais. Trečioji dalis skirta sektorių, kuriuose veikia valstybės valdomos įmonės, išplėstinei apžvalgai. Ketvirtojoje dalyje atskirai pateikiami didžiausių valstybės valdomų įmonių finansiniai rezultatai (2009 ir 2010 metų). Pabaigoje išvardijamos visos valstybės valdomos įmonės ir apibrėžiami pagrindiniai metodologijos principai, kuriais vadovautasi rengiant šią apžvalgą.

APIE VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ PERTVARKOS PROGRAMĄ

Projekto tikslai

Nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo iki šios Vyriausybės kadencijos pradžios valdžios institucijos ir politikai neskyrė pakankamai dėmesio valstybės valdomoms įmonėms. Vienas iš akivaizdžiausių neigiamų rezultatų – veiklos efektyvumo stoka šiame sektoriuje. Todėl efektyvumo skatinimas yra pagrindinis valstybės valdomų įmonių pertvarkos tikslas. Visų pirma siekiama, kad valstybės organizacijos, kontroliuojančios atitinkamas įmones, aktyviau vykdytų savo, kaip įmonių savininkų, funkcijas. Savo ruožtu, šio tikslo siekiama dviem kryptimis: efektyviau organizuojant įmonių priežiūrą ir jų valdymą.

Priežiūros funkcijos stiprinimas

Priežiūros funkcijų esmė – užtikrinti, kad įmonė veiktų skaidriai, siektų ambicingų tikslų, nešvaistytų išteklių ir laikytųsi efektyvių rizikos valdymo principų. Veiksminga priežiūra užkertama kelią galimiems interesų konfliktams. Paprastai tariant, gera priežiūra sudaro geresnes prielaidas efektyviam ir sąžiningam įmonių vadovybės darbui.

Valstybės valdomų įmonių priežiūra pertvarkoma pagal 2010 metų liepą Vyriausybės patvirtintas Skaidrumo gaires ir laikantis Valstybės valdomų įmonių efektyvumo didinimo koncepcijos. Įmonės įpareigosotos rengti ir viešai skelbti metines ir ketvirčių ataskaitas, kurias visų pirma įvertina atitinkamas įmones kontroliuojančios institucijos. Tokia tvarka atitinka tarptautinę praktiką ir leidžia objektyviai pasverti įmonių finansinius ir kitus rezultatus, nustatyti įmonėms realistiškus, tačiau ambicingus tikslus. Ne mažiau svarbu tai, kad išsamios ataskaitos pateikiamos visuomenei, kuri tokiu būdu reguliariai informuojama apie valstybės valdomo sektoriaus raidą.

Jei įmonė turi tik vieną arba kelis stambius akcininkus, jie patys rūpinasi, kad įmonė veiktų efektyviai. Akcininkai atsakingai renka įmonės valdybą ir vadovus. Jie seka ir vertina įmonės rezultatus, skatina valdybas deklaruoti ambicingus tikslus ir jų siekti, o jei rezultatų nepasiekama, valdyba turi paaiškinti priežastis. Jei rezultatai akcininkų netenkina, jie keičia valdybos narius.

Kitokia situacija įmonėse, kurios neturi stambių akcininkų. Tokių įmonių priežiūra, kaip taisyklė, yra silpna. Valdyba gali pasijusti nekontroliuojama, dėl to gali suprastėti įmonių vei-

klos rezultatai. Tokiais atvejais akcininkai skiria stebėtojų tarybą, kuri atstovauja jų interesams. Stebėtojų taryba renka valdybą ir prižiūri jos veiklą taip, kaip stambieji akcininkai įmonėse, neturinčiose stebėtojų tarybos.

Valstybės valdomų įmonių netiesioginiai akcininkai yra visi Lietuvos gyventojai. Jie beveik neturi instrumentų savo jėgomis užtikrinti efektyvią įmonės veiklos priežiūrą. Dėl to įmonėms būtinos stebėtojų tarybos. Be to, natūralu, kad akcininkai nori gauti išsamios informacijos, kuri rodytų įmonių veiklos ir valdymo efektyvumą.

Būtent todėl Vyriausybė patvirtino Skaidrumo gaires ir Valstybės valdomų įmonių efektyvumo didinimo koncepciją. Šie sprendimai leis Vyriausybei geriau atstovauti Lietuvos gyventojų interesams, o taip pat sudarys galimybę piliečiams aktyviau įsitraukti atliekant VVI priežiūros funkciją. Skaidrumo gairės įpareigoja įmones skelbti veiklos ir finansines ataskaitas viešai. Be to, Ūkio ministerijai pavesta rengti apibendrintas ketvirčių ir metines ataskaitas, kuriose analizuojamos visos valstybės valdomos įmonės, o didžiausių įmonių rezultatai pateikiami atskirai.

Valdymo funkcijų stiprinimas

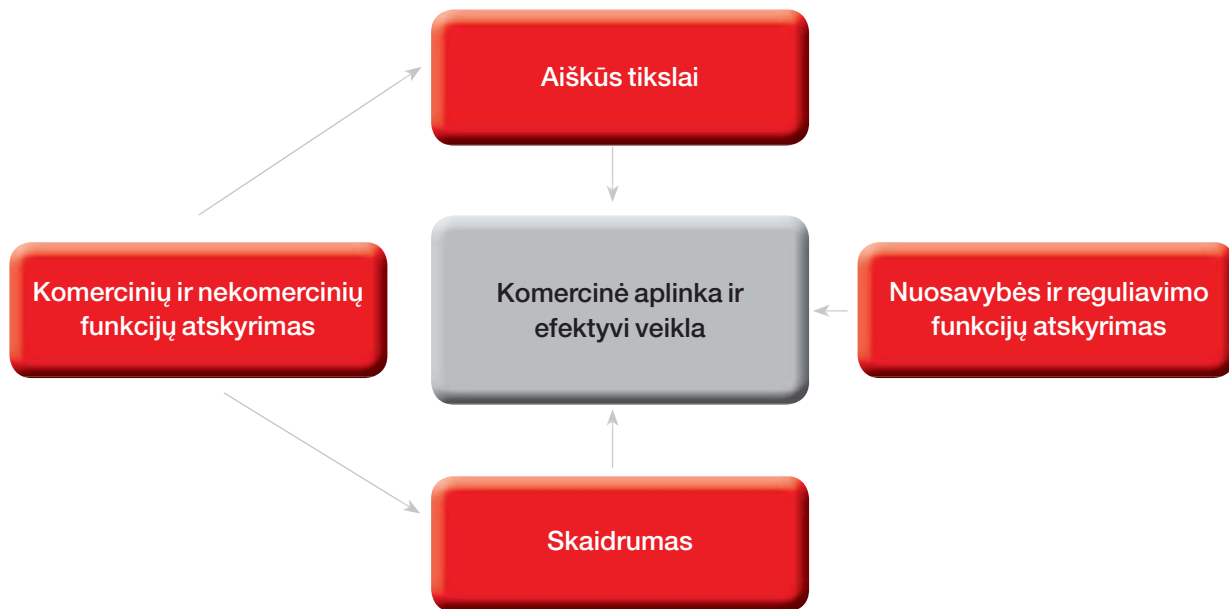
Įmonių valdymas – tai strateginis veiklos planavimas ir jos koordinavimas, valdybos narių skyrimas ir valdybai bei vadovams skirtos motyvacinės sistemos nustatymas. Valstybės valdomos įmonės kontroliuoja didelės vertės visai visuomenei priklausantį turtą. Akivaizdu, kad nuo valdymo kokybės priklauso šio turto būklė ir vertė.

Siekiant pelningos ir efektyvios veiklos vienas iš esminių veiksmų yra kompetentinga ir motyvuota valdyba. Tai įrodo daugybės užsienio šalyse veikiančių valstybinių bendrovių pavyzdžiai. Valdyba nustato strategines plėtros kryptis, stebi ir vertina įmonės vadovų veiklą, teikia informaciją akcininkams.

Būtina pažymėti, kad mūsų šalyje motyvavimo sistema norima orientuoti ir į įmonių vadovus. Jiems mokamas atlyginimas turi būti konkurencingas, tačiau negali būti didesnis nei privačiame sektoriuje. Be to, jį privalu susieti su įmonių veiklos rezultatais. Toks modelis skatintų aukšto lygio specialistus pretenduoti į valstybės valdomų įmonių vadovų postus, o tai, be abejo, sudarytų sąlygas kelti įmonių valdymo kokybę.

Veiksmų planas

Siekdama reformuoti valstybės valdomų įmonių priežiūros ir valdymo principus, Vyriausybė suformulavo keturias svarbiausias pertvarkos kryptis. Jos pateiktos schemoje.

Aiškūs tikslai

Kontroliuojančios institucijos, veikiančios pagal Nuosavybės teisės įgyvendinimo gaires, turės užtikrinti, kad visi valstybės valdomų įmonių deklaruojami komerciniai ir visuomeniniai tikslai būtų aiškūs ir skaidrūs. Tokia nuostata įmonėms padės įgyvendinti strateginius uždavinius, o paslaugas ir produktus visuomenei teikti laikantis maksimalaus efektyvumo ir aukščiausios kokybės principų.

Tikslai bus suderinti su ilgalaikę įmonės misija ir vizija. Valdymo aiškiai įvardins įmonėms keliamus tikslus. Be to, ilgalaikiai tikslai nurodys strategines kryptis, o trumpalaikiai nustatys rodiklius, kurių įmonė sieks.

Šių metų pradžioje pirmą kartą šalies istorijoje Vyriausybės iniciatyva pradėtas tikslų apibrėžimo procesas: buvo siekiama nustatyti kapitalo grąžos rodiklius beveik visoms valstybės valdomoms įmonėms, veikiančioms kaip akcinės bendrovės arba uždarnosios akcinės bendrovės. Finansų ministerija įvertino kiekvienos įmonės pateiktą finansinę informaciją, planuojamą biudžetą ir apskaičiavo siūlomus kapitalo grąžos rodiklius. Šių priemonių (jos buvo derintos su įmonių valdybomis) tikslas – skatinti įmones optimaliau naudoti išteklius ir efektyviau organizuoti veiklą, tuo pačiu siekiant geresnės tiekiamų prekių arba paslaugų kokybės.

Komercinių ir nekomercinių funkcijų atskyrimas

Remiantis valstybės valdomų įmonių valdymo gairėmis, kurias paskelbė Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), įmonės turi apibrėžti ir įtvirtinti įstatuose nekomercines (arba visuomenines) funkcijas. Be to, siekiant didinti veiklos skaidrumą ir palengvinti finansinę analizę, svarbu atskirti komercinę ir nekomercinę veiklą įmonių apskaitos dokumentuose.

Lietuvoje didžiausios valstybinės įmonės turės įvertinti šių funkcijų apimtį, kaštus ir įtaką įmonės rezultatams. Svarbu, kad būtų nustatytas aiškus ir skaidrus nekomercinių funkcijų finansavimo mechanizmas, tokiu būdu mažinant kryžminį subsidijavimą. Finansavimas neturi iškraipyti rinkos: vykdydama komercinę veiklą įmonė privalo veikti sąžiningos konkurencijos sąlygomis.

Šiame kontekste sektinas yra „Lietuvos pašto“ pavyzdys: ši bendrovė ėmėsi priemonių išgryninti komercinės ir nekomercinės veiklos apskaitą. Paaiškėjo, kad 2009 metais bendrovė patyrė 25,5 mln. litų nuostolių dėl to, kad kaimo vietovėse teikia laikraščių, žurnalų ir kitų periodinių leidinių pristatymo paslaugas. Jos svarbios provincijos gyventojams, todėl įvardijamos kaip visuomeninės, tačiau verslo požiūriu „Lietuvos paštu“ yra nuostolingos.

Įtvirtinus tobulesnį tokių ir panašių nekomercinių funkcijų finansavimo mechanizmą padidės įmonių veiklos skaidrumas.

Nuosavybės teisės įgyvendinimo gairės

Valstybės valdomose įmonėse, konkuruojančiose su privačiomis bendrovėmis, būtina griežtai laikytis nuosavybės ir reguliavimo funkcijų atskyrimo principo. Suprasdama tai Vyriausybė 2011 metų antrąjį pusmetį planuoja parengti Nuosavybės teisės įgyvendinimo gaires. Šiame dokumente, be kita ko, bus nustatyti reguliavimo ir nuosavybės funkcijų atskyrimo principai. Be to, norima apibrėžti tvarką, pagal kurią nustatomi atlyginimai valdybų ir kitų kolegialių valdymo organų nariams, bus formalizuoti jų atrankos principai. Be to, gairėse numatoma įtvirtinti nuostatą, kad svarbiose valstybės valdomose įmonėse audito komitetai yra privalomi. Remiantis Europos Sąjungos ir kitų šalių praktika, audito komitetai turėtų atlikti kelias funkcijas:

- prižiūrėti įmonių finansinių ataskaitų rengimo procesą;
- užtikrinti vidaus kontrolės, vidaus audito ir rizikos valdymo sistemų efektyvumą;
- stebėti kaip atliekamas metinės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės auditas;
- vertinti auditą atliekančio auditoriaus arba įmonės nešališkumą;
- užtikrinti neleistinos veiklos prevenciją.

Įdiegus aiškius įmonių veiklos vertinimo rodiklius, kuriuos pasiekus valdybų nariai gautų atitinkamą papildomą atlygį, šios darbo vietos taptų patrauklios ir privačiose įmonėse dirbantiems specialistams.

Į valdybas numatoma įtraukti nepriklausomų narių, kurie galės geriau atlikti jiems pavestus darbus. Suprantama, kad tik profesionali, dinamiška ir motyvuota valdyba, turinti pakankamai laiko ir kompetencijos, gali užtikrinti, kad įmonė veiktų efektyviai ir kryptingai siektų įgyvendinti patvirtintą strategiją.

Šiuo metu taikoma motyvacijos ir atlyginimų sistema neatitinka atsakomybės, kuri tenka valstybės valdomų įmonių vadovams. Įdiegus aiškius įmonių veiklos vertinimo rodiklius, kuriuos pasiekus valdybų nariai gautų atitinkamą papildomą atlygį, šios darbo vietos taptų patrauklios ir privačiose įmonėse dirbantiems specialistams.

Įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimas

Tarptautinė organizacija „Transparency International“, analizuojanti korupcijos mastus pasaulyje ir atskirose valstybėse, 2008 metais paskelbė tyrimo „Global Integrity“ ataskaitą, kurioje įvertintas įmonių valdymas ir antikorupcinių priemonių veiksmingumas globaliu mastu. Kalbant apie Lietuvą dokumente pabrėžta, kad mūsų šalyje valstybės valdomų įmonių finansinė atskaitomybė yra labai silpna: piliečiai dažnai neturi galimybių susipažinti su įmonių finansinėmis ataskaitomis, jos ne visada tinkamai audituojamos, todėl atveriami keliai manipuliacijai skaičiais ir išteklių švaistymui.

Šiuo metu įgyvendinamas valstybės valdomų įmonių pertvarkos projektas šią problemą sprendžia tiesiogiai: įmonės įpareigosotos reguliariai rengti finansines ataskaitas ir jas skelbti viešai. Taip užtikrinama įmonių atskaitomybė akcininkams. Skaidrumo siekiama ne tik atskirose įmonėse, bet ir valstybės mastu: 2010 metais pradėtos rengti bendrosios valstybinio sektoriaus ataskaitos, kuriose aptariami valstybės valdomo įmonių portfelio rezultatai.

Siekiami rezultatai

Pagrindinis projekto tikslas – didinti įmonių veiklos efektyvumą ir skaidrumą. Pelningos, gebančios konkuruoti ir skaidriai valdomos įmonės generuotų didesnius pinigų srautus į valstybės biudžetą, o šias lėšas būtų galima panaudoti finansuojant socialinės apsaugos, švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros ir kitus svarbius sektorius. Pirmoji apžvalga, pristatanti valstybės įmonių būklę ir raidą 2009 metais, parodė, kad į valstybės biudžetą įmonės sumokėjo 42 mln. litų dividendų (po 14 litų kiekvienam piliečiui). Natūralu, kad efektyviau veikiančių įmonių indėlis apčiuopiamai padidėtų.

Verslui palankus klimatas

Skaidri įmonių veikla sukuria palankų verslo klimatą, o jis būtinas norint į Lietuvą pritraukti daugiau užsienio investuotojų. Pasaulio banko tyrimų duomenimis, tiesioginės užsienio investicijos teigiamai veikia valstybių ekonomikos plėtrą, o užsienio įmonės tampa katalizatoriais, kurie skatina progresą ne tik tų verslo struktūrų, su kuriomis konkuruoja tiesiogiai, bet ir susijusių verslo sektorių pozityvią raidą.

Kapitalo rinkos plėtra

Atskyrus komercines ir nekomercines funkcijas bei užtikrinus skaidrią ir pelningą valstybės valdomų įmonių veiklą bus galima optimizuoti įmonių kapitalo struktūrą: atsivers galimybės pririnkti dalį lėšų pritraukti iš kapitalo rinkų. Jei į biržų prekybos sąrašus būtų įtraukta daugiau valstybės valdomų įmonių vertybinių popierių, pastebimai padidėtų rinkos kapitalizacija, išaugtų rinkos likvidumas, ji taptų patrauklesnė ir vietos, ir užsienio investuotojams.

Kitų šalių patirtis

Dideli valstybės valdomų įmonių pertvarkos projektai – ne naujovė pasaulyje. Jie jau seniai pradėti daugelyje Vakarų Europos šalių. Trumpai aptarsime, kodėl valstybės valdomos įmonės egzistuoja, kokiais pagrindiniais principais vadovaujamosi siekiant jų veiklos efektyvumo ir kas šiuo požiūriu jau atlikta Lietuvoje.

Kodėl valstybė valdo tam tikras įmones

Nors liberalios rinkos šalininkai teigia, kad valstybė neturi vykdyti komercinės veiklos, yra kelios priežastys, pateisinančios valstybės valdomų įmonių egzistavimą konkurencija pagrįstoje rinkoje. Viena jų – natūralioji monopolija, kai rinkoje egzistuoja tik viena įmonė, tiekianti tam tikrus produktus arba paslaugas. Natūraliosios monopolijos susiformuoja, pavyzdžiui, geležinkelinių ir energetikos sektoriuose. Be to, daliai valstybės valdomų įmonių tenka kurti tam tikrus visuomenei būtinus produktus ir teikti tam tikras paslaugas, kurių stabilios pasiūlos neužtikrina privatus sektorius. Galiausiai, valstybė, kaip didžiausia turto savininkė ir valdytoja, gali investuoti į rizikingus projektus, pavyzdžiui, statyti naujus infrastruktūros objektus, diegti naujas technologijas ir inicijuoti kitus svarbius darbus, kurių privačios įmonės vien savo jėgomis negalėtų imtis.

Reformos principai

Dalis valstybės valdomų įmonių yra strategiškai reikšmingi ekonomikos vienetai bet kurioje šalyje. Be to, daugelio valstybių pavyzdžiai demonstruoja, kad jos gali veikti efektyviai, pelningai ir sėkmingai konkuruoti rinkoje, o jų veiklos rezultatai gali prilygti arba net pranokti privačių įmonių rodiklius. Tokiais atvejais nauda valstybei yra dvejopa: visuomenei teikiama kokybiškos paslaugos ir užtikrinamas tam tikras biudžeto pajamų lygis. Pagrindiniai principai, kuriais remiantis kitose šalyse buvo įgyvendinta valstybės valdomų įmonių reforma, apibendrinti EBPO dokumentuose:

- rinkoje veikiančioms įmonėms užtikrinamos vienodos konkurencijos sąlygos;
- įtvirtinamos valstybės nuosavybės funkcijos;
- skatinimas valstybės valdomų įmonių skaidrumas ir vieša jų atskaitomybė;
- formuojamos efektyviai dirbančios įmonių valdybos ir sukuriama valdybas bei įmonės vadovus motyvuojanti atlygio sistema.

Nuosavybės funkcijos

Įtvirtinant nuosavybės funkcijas siekiama, kad valstybė būtų aktyvi turto savininkė. Ji įmonėms nustato tikslus, reikalauja efektyvios veiklos ir gerų rezultatų, tačiau nesikiša į įmonių veiklą. Užsienio šalyse taikomi trys modeliai:

- decentralizuotas, kai įmonės valdo atitinkamus sektorius prižiūrinčios ministerijos; šis modelis iki pirmojo privatizavimo etapo pabaigos buvo taikomas Čekijoje, Lenkijoje ir Vengrijoje; nepaisant to, valstybės nuosavybės ir reguliavimo funkcijų atskyrimo požiūriu, dabar decentralizacija laikomu neefektyviausiu modeliu;
- dualus modelis, kuris pagrįstas nuostata, kad nuosavybės funkcijas atlieka ministerijos, tačiau visą sistemą koordinuoja viena institucija; ji organizuoja bendradarbiavimą, nustato valdymo politiką ir specifines veiklos gaires; šis modelis veikia Izraelyje, Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje ir Naujojoje Zelandijoje, tačiau jis išsprendžia ne visas funkcijų atskyrimo problemas ir lieka iki galo neaišku, kuri institucija *de facto* valdo įmonę;
- centralizuotas modelis pripažįstamas geriausiu, jo pagrindinis bruožas – visų valstybės valdomų įmonių savininko funkcijų koncentravimas vienos institucijos (ministerijos arba agentūros) rankose; tokia praktika taikoma Danijoje, Nyderlanduose, Ispanijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Suomijoje ir kitose šalyse; centralizavimas padeda aiškiai identifikuoti valdymo funkcijas ir atskirti jas nuo politikos įgyvendinimo, taip pat leidžia efektyviai išnaudoti sutelktus kompetentingus specialistus.

Skaidrumas

Veiklos skaidrumas valstybės valdomoms įmonėms yra svarbus veiksnys negu privačioms bendrovėms, nes valstybinių įmonių savininkai, tegu ir netiesiogiai, yra visi šalies piliečiai. Daugelyje šalių įprasta (o nuo 2011 metų pradžios tampa įprasta ir Lietuvoje), kad valstybės valdomos įmonės visuomenei atsisakytų viešai informuodamos apie savo veiklą. Viena vertus, pateikiamos atskirų įmonių ir organizacijų finansinės ataskaitos. Antra vertus, rengiamos apibendrintos ataskaitos, iš kurių galima spręsti apie viso valstybės valdomų įmonių portfelio vertę ir veiklos rezultatus.

Valstybės valdomos įmonės finansines ataskaitas dažniausiai turi parengti laikydamosi tų pačių reikalavimų kaip akcinės bendrovės, kurių akcijos yra įtrauktos į biržų prekybos sąrašus. Šis principas taikomas ir toms valstybės valdomoms įmonėms, kurių akcijos nėra įtrauktos į biržų prekybos sąrašus. Visose EBPO šalyse valstybės valdomos įmonės turi viešai pateikti metines ataskaitas, Norvegijoje ir Prancūzijoje – ir pusmečio, o Švedijoje, Turkijoje ir Naujojoje Zelandijoje – ir ketvirčių. Ataskaitas audituoja nepriklausomi ekspertai.

Be to, keliose šalyse rengiamos bendrosios ataskaitos, kurios vyriausybėms padeda įvertinti esamą įmonių portfelį, formuoti jo valdymo strategiją. Tokia praktika taikoma Danijoje, Italijoje, Suomijoje, Lenkijoje, Norvegijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje

Karalystėje ir kitur. Šiek tiek sutrumpintos bendrosios ataskaitos skelbiamos viešai. Švedijoje tai daroma nuo 1999 metų, Prancūzijoje – nuo 2002-ųjų, o Jungtinėje Karalystėje – nuo 2005 metų. Bendrosiose ataskaitose pateikiama finansinė informacija bei valstybės valdomų įmonių sektoriaus dinamika, aptariamai šių įmonių valdymo ir nuosavybės funkcijų įgyvendinimo principai, o didžiausios ir svarbiausios įmonės apžvelgiamos atskirai.

Lietuvoje valstybės valdomos įmonės finansines ataskaitas turi rengti kas ketvirtį. Dar viena ataskaita skirta apžvelgti visų metų veiklą ir rezultatus. Ataskaitos pateikiamos įmonė kontroliuojančiai institucijai ir skelbiamos viešai. Penkis kartus per metus visuomenei pateikiama ir bendroji valstybinio sektoriaus veiklos apžvalga. Toks periodiškumas buvo pasirinktas siekiant įtvirtinti reguliarią viešą įmonių atskaitomybę, stebėti pokyčius valstybės valdomų įmonių portfelyje ir deramai į juos reaguoti – natūralu, kad sektoriaus pertvarkai tik prasidedant viso įmonių portfelio valdymas reikalauja operatyvių ir gerai pasvertų sprendimų.

Valdybų formavimas ir motyvavimas

Lyginant įvairiose šalyse formuojamas valstybės valdomų įmonių valdybas, didžiausias skirtumas – jų sudėtis. Danijoje, Norvegijoje, Nyderlanduose ir Jungtinėje Karalystėje valstybės tarnautojai neskiriami valdybų nariais. Kitose EBPO šalyse laikomasi principo, kad valdyboje turi dirbti bent vienas valstybės tarnautojas arba jų skaičius turi būti proporcingas valstybės valdomai akcijų daliai. Kitas svarbus aspektas – nepriklausomų narių įtraukimas į valdybų veiklą. Pavyzdžiui, Turkijoje tokios praktikos nėra, o Skandinavijos šalyse, Nyderlanduose, Austrijoje ir Vokietijoje – priešingai – nepriklausomi nariai valdyboje sudaro absoliučią daugumą.

Kas buvo nuveikta

Lietuva – EBPO darbo grupėje

Ūkio ministerija 2010 metų rugpjūčio 27 dieną raštu kreipėsi į EBPO, prašydama leisti Lietuvai dalyvauti EBPO Valstybės nuosavybės ir privatizavimo praktikos darbo grupės darbe. Tai leis mūsų šaliai efektyviau perimti kitų valstybių patirtį, gauti vertingų patarimų ir ieškoti optimalių sprendimų vykdančią reformą. EBPO jau pakvietė Lietuvą prisijungti prie grupės stebėtojos teisėmis, o ateityje svarstys galimybę leisti Lietuvai tapti nuolatine šios grupės nare.

Įmonės rengs plėtros planus

Vyriausybė įpareigojo valstybės valdomas įmones parengti 3–7 metų plėtros planus. Juose įmonės turės įtvirtinti veiklos efektyvumą kaip strateginį įmonės tikslą ir numatyti kryptis, kuriomis jo bus siekiama bei konkrečius rodiklius, kuriais jis bus matuojamas. Planuose taip pat turės būti nurodyta strateginių projektų įtaka įmonės vertei, jų finansavimo tvarka ir kt.

Nuosavybės gairės

Pradedamos rengti nuosavybės gairės bus pateikti sprendimai, kaip geriausia įtvirtinti valstybės nuosavybės teises: kaip atskirti reguliavimo ir nuosavybės funkcijas, kokių principų turi būti laikomasi apibrėžiant strateginius ir finansinius tikslus, kaip nustatyti valdybos narių atlygį ir kaip skirti valdybos narius. Gairės, kurios rengiamos pasitelkiant užsienio šalių patirtį ir įvertinant Lietuvos specifiką, reikalingos siekiant praktiškai įgyvendinti vieną iš projekto tikslų – įtvirtinti valdymo funkcijas.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Vyriausybė ir kitos institucijos kryptingai gilinais į kitų šalių patirtį, siekdamas nukreipti visą valstybės valdomų įmonių pertvarkos projektą efektyviausiu keliu. Tuo tikslu organizuojami susitikimai su užsienio šalių specialistais, aktyviai diskutuojama EBPO darbo grupėje, analizuojamos įvairių šalių ataskaitos, vykdomi kiti bendradarbiavimo projektai.

FINANSINĚ ANALIZĚ

Bendroji apžvalga

Žemiau lentelėse pateikiama apibendrinta visų valstybės valdomų įmonių finansinė informacija. Šioje ataskaitoje kai kurie 2009 metų rodikliai skiriasi nuo atitinkamų duomenų, paskelbtų 2009 metų valstybės valdomų įmonių veiklos apžvalgoje, nes rengiant dabartinę ataskaitą buvo naudoja-

mas skirtingas agregavimo metodas (žr. metodologijos aprašymą), patikslintas vertinamų įmonių sąrašas, duomenys buvo kaupiami automatizuotai, be to, kai kuriais atvejais pasitelkti kitokie vertinimo metodai ir remtasi kitokiomis turto vertės prielaidomis.

Tūkst. litų	Visos valstybės valdomos įmonės	
	2009*	2010
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos	6 546 557	6 496 718
Pardavimo savikaina	5 547 013	5 060 708
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	999 545	1 425 379
Bendrojo pelno marža	15,3 %	21,9 %
Veiklos sąnaudos	1 333 866	1 365 575
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-334 321	59 805
EBIT marža	-5,1 %	0,9 %
EBITDA	1 128 888	1 443 155
EBITDA marža	17,2 %	22,2 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-7 520	90 623
Grynojo pelno marža	-0,1 %	1,4 %
Mažumai tenkanti pelno dalis	-919	-4 523
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	23 875 005	25 220 652
Nematerialus turtas	382 343	424 444
Materialus turtas	21 796 577	22 473 394
Finansinis turtas	1 340 439	1 840 873
Kitas ilgalaikis turtas	355 646	481 941
Trumpalaikis turtas	4 665 316	4 243 404
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	1 125 209	1 051 871
Per vienerius metus gautinos sumos	1 851 070	1 467 305
Kitas trumpalaikis turtas	1 072 019	931 609
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	617 018	792 618
TURTO IŠ VISO	28 540 321	29 464 056
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	18 373 025	18 773 008
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	1 137 992	1 023 673
Dotacijos ir subsidijos	4 132 192	4 157 579
Įsipareigojimai	6 035 103	6 533 469
Ilgalaikiai įsipareigojimai	4 301 070	4 325 503
Trumpalaikiai įsipareigojimai	1 734 034	2 207 966
Iš jų finansiniai įsipareigojimai	1 968 846	2 223 013
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	28 540 321	29 464 056
Rodikliai	2009*	2010
Nuosavybės ir turto santykis	64,4 %	63,7 %
Skolų ir nuosavybės santykis	10,7 %	11,8 %
ROA**	0,1 %	0,5 %
ROCE**	-1,4 %	0,6 %
ROE**	0,2 %	0,8 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	47 720	44 524
Graža investuotojui	95 074	155 700
Išmokėti dividendai	41 961	86 189
Sumokėtas VĮ turto mokestis	32 751	31 934
Žaliavos mokestis	20 362	37 577

* Pateikti duomenys be IAE nurašymų

** Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis ir žaliavos mokestis

2010 metų turto vertinimas (tūkst. litų)	Listinguotų įmonių vertė	Pinigų srautų metodas	Ekspertų vertinimas	Buhalterinė vertė	Viso
Energetika	3 990 880	0	0	608 261	4 599 141
Transportas	477 606	0	0	4 805 468	5 283 075
Miškininkystė	0	3 100 000	0	3 242	3 103 242
Kita	0	0	0	1 081 681	1 081 681
Nekilnojamasis turtas	0	0	7 000 000	0	7 000 000
Iš viso	4 468 486	3 100 000	7 000 000	6 498 651	21 067 138

Valstybės valdomų įmonių vertė buvo apskaičiuota remiantis biržos „Nasdaq OMX Vilnius“ duomenimis, diskontuotų pinigų srautų metodu, turto vertintojų indikacijomis arba buhalterine nuosavo kapitalo verte (detali metodologija pateikta leidinio pabaigoje). Valstybės valdomo nekilnojamojo turto ir įmonių apskaičiuota vertė 2010 metais – 21,1 mlrd. litų. Per metus turto vertė padidėjo 6 proc., nes 2009 metais atitinkamas rodiklis siekė 19,8 mlrd. litų. Labiausiai išaugo transporto sektoriaus vertė – 14 proc., „Lietuvos geležinkelių“ vertė padidėjo 19 proc. arba 421 mln. litų (iš jų 355 mln. litų – dėl padidinto įstatinio kapitalo), Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos vertė pakilo 6 proc. arba 55,5 mln. litų, o listinguojamos „Klaipėdos naftos“ rinkos vertė pašoko net 96 proc. arba 218 mln. litų. Energetikos sektoriui priskirtos Visagino atominės elektrinės grupės vertė padidėjo 621 mln. litų, t. y. 20 procentų. Dėl nutrauktos pagrindinės veiklos labiausiai sumenko Ignalinos atominės elektrinės vertė – 42 proc. arba 118 mln. litų (iš jų 53 mln. litų – dėl sumažinto nuosavo kapitalo; šis turtas buvo perleistas Visagino atominėi elektrinei ir „Visagino energijai“). Dėl patirtų nuostolių taip pat sumažėjo ir „Lietuvos pašto“ vertė, kuri smuko 14,7 mln. litų arba 12 procentų.

Pagal 2010 metų rezultatus valstybės valdomos įmonės į valstybės biudžetą sumokėjo 86,2 mln. litų dividendų. Iš pelningai dirbusių įmonių dividendų nemokėjo „Klaipėdos nafta“, nes šiai bendrovei Vyriausybė yra leidusi pelną kaupti su skystintų dujų terminalo statybai.

Be to, valstybės valdomos įmonės sumokėjo 31,9 mln. litų turto mokesčio už patikėjimo teise valdomą turtą (2009 metais – 32,8 mln. litų). Miškų urėdijos sumokėjo 37,6 mln. litų žaliavos mokesčio (2009 metais – 20,4 mln. litų).

Energetikos sektoriaus įmonės (LESTO ir „Lietuvos energija“) išmokėjo 137 mln. litų dividendų kontroliuojančiai bendrovei – Visagino atominės elektrinės grupei. Skaičiuojant visus valstybei priklausančius dividendus, turto bei žaliavos mokesčius, valstybės valdomos įmonės 2010 metais iš viso į biudžetą pervedė 293 mln. litų.

2010 metais buvo privatizuotos septynios įmonės, už kurias naujieji savininkai sumokėjo 23,6 mln. litų. Didžiausios privatizuotos įmonės – AB „Tukompa“ ir AB „Raseinių melioracija“.

Finansinė apžvalga

Bendrosios tendencijos

Rengiant apibendrintą 2010 metų ataskaitą įtraukta 150 valstybės valdomų ir kontroliuojamų įmonių. Siekiant duomenų objektyvumo, agreguojant buvo naudojami konsoliduoti 42 miškų urėdijų, Visagino atominės elektrinės ir „Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupės duomenys.

Energetikos sektorius 2010 metais išliko didžiausias pagal apyvartą, o Visagino atominė elektrinė – didžiausia įmonių grupė energetikos sektoriuje. Ji 100 proc. priklauso valstybei. Energetikos sektoriui priskiriama ir AB „Lietuvos dujos“, valstybė valdo 17 proc. šios bendrovės akcijų. Į agreguotas finansines ataskaitas „Lietuvos dujos“ įtrauktos taikant nuosavybės metodą.

Bendrosios valstybės valdomų įmonių sąnaudos 2010 metais padidėjo 2 proc., iki 1,4 mlrd. litų. Veiklos sąnaudos labiausiai augo miškininkystės sektoriuje – iš dalies dėl padidėjusio žaliavos mokesčio, o labiausiai mažėjo energetikos sektoriuje – dėl to, kad buvo uždaryta Ignalinos atominė elektrinė.

Energetikos sektorius yra didžiausias ir pagal valdomo turto buhalterinę vertę, net 47 proc. viso valstybės valdomo turto priskiriama energetikos įmonėms. Transporto sektoriaus turto vertė buvo sumažinta kelių verte (6,2 mlrd. litų 2010 metų duomenimis), nes regioninių kelių priežiūros įmonės, į kurių balansus yra įtraukti keliai, neinvestuoja į kelius, o juos tik prižiūri. Investicijas į kelių infrastruktūrą prižiūri ir kontroliuoja Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Nors pagal verslo apskaitos standartus miškai nėra įtraukiami į urėdijų balansus, siekiant objektyviai įvertinti urėdijų valdomą turtą, miškų indikacinė rinkos vertė šioje ataskaitoje įtraukta į agreguotą urėdijų balansą.

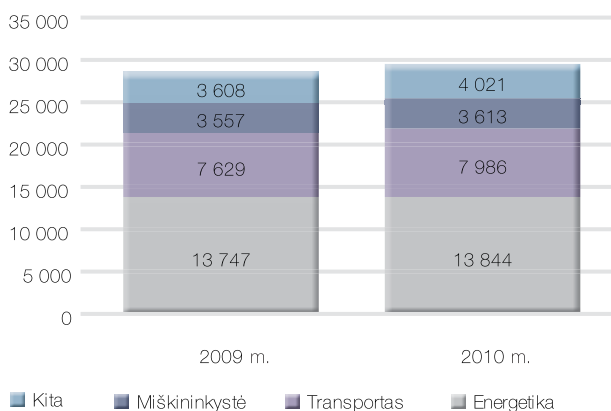
Į „Kitų įmonių“ sektorių įtrauktos įmonės, nepriklausančios transporto, energetikos arba miškininkystės sektoriams. Stambiausios įmonės „Kitų įmonių“ sektoriuje yra AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, VĮ Turto bankas, VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“, VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra, VĮ Registrų centras, VĮ „Regitra“.

Kol kas šalyje neįsteigta atskira institucija, kuri centralizuotai valdytų valstybei priklausančių nekilnojamojo turto. Nesant patikimo centralizuoto duomenų šaltinio apie nekilnojamojo turto, šioje ataskaitoje nekilnojamas turtas, kuris nėra įtrauktas į valstybės valdomų įmonių balansus, nėra analizuojamas.

Buhalterinė turto vertė

Bendra buhalterinio turto vertė 2010 metais padidėjo 3,2 proc. – nuo 28,5 mlrd. litų metų pradžioje iki 29,5 mlrd. litų metų pabaigoje. Energetikos sektoriuje net 84 proc. viso turto valdo Visagino atominė elektrinė. Jos konsoliduoti rezultatai apima 18-os energetikos įmonių rezultatus. Transporto sektoriuje daugiau nei pusę (56 proc.) turto valdo „Lietuvos geležinkeliai“, o Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija valdo 15 proc. transporto sektoriaus turto. Sektoriuje „Kitos įmonės“ 38 proc. turto valdo „Indėlių ir investicijų draudimas“.

Turtas (mln. litų)

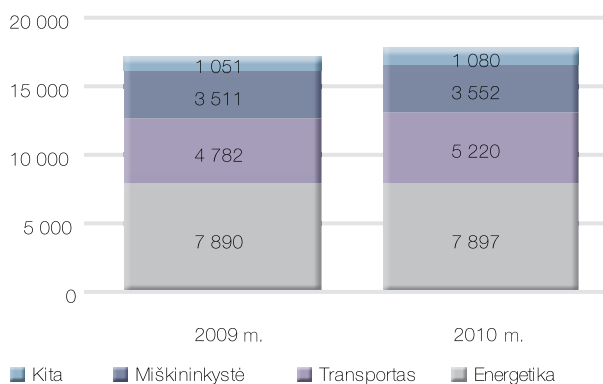
Valstybės įmonės 2010 metais valdė 38 proc. viso turto, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės valdė likusius 62 proc. turto.

Nuosavas kapitalas

Bendras valstybės valdomų įmonių valstybei priklausantis nuosavas kapitalas (atėmus mažumos dalį) 2010 metais padidėjo 3 proc. – nuo 17,2 mlrd. litų iki 17,7 mlrd. litų. Nuosavo kapitalo rodiklis labiausiai išaugo dėl to, kad buvo padidintas kelių įmonių įstatinis kapitalas: „Lietuvos geležinkeliai“ įstatinį kapitalą padidino 355,15 mln. litų iki 2,5 mlrd. litų, VĮ „Automagistralė“ – 107 mln. litų iki 988 mln. litų, o UAB „Būsto paskolų draudimas“ – 60 mln. litų iki 87 mln. litų.

Priminsime, kad kelių vertė (6,2 mlrd. litų) šiose ataskaitose buvo eliminuota, todėl sumažėjo ilgalaikis turtas ir nuosavas kapitalas. Miškininkystės sektoriaus nuosavas kapitalas buvo padidintas miškų indikacine rinkos verte.

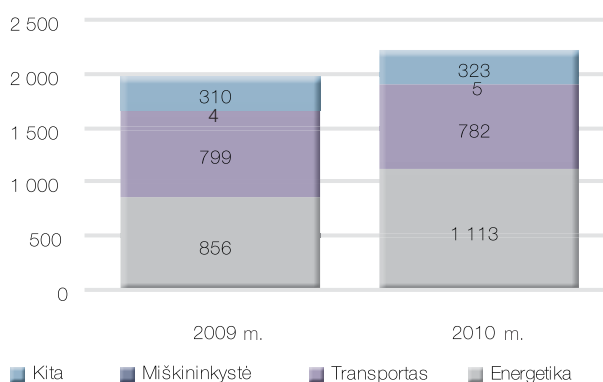
Nuosavas kapitalas (mln. litų)

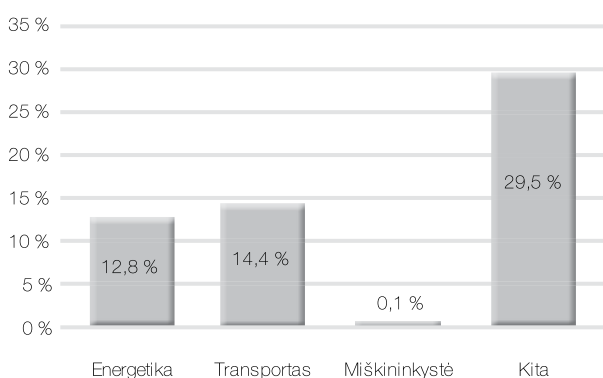
Skola

Valstybės valdomų įmonių finansiniai išpareigojimai per metus išaugo 12,9 proc., iki 2,2 mlrd. litų. Finansinių išpareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis 2010 metais pakilo iki 11,8 proc. nuo 10,7 proc. prieš metus. Labiausiai išiskolinimai išaugo energetikos sektoriuje – 30 procentų.

Finansinės skolos (mln. litų)

Skolų ir nuosavo kapitalo santykis

Apyvarta

Bendroji valstybės valdomų įmonių apyvarta 2010 metais smuktelėjo 0,8 proc., ji sudarė 6,5 mlrd. litų. Energetikos sektoriaus įmonių apyvarta sumažėjo 10 proc., pagrindinė to priežastis – Ignalinos atominės elektrinės uždarymas: 2009 metais jos apyvarta siekė 597 mln. litų, o 2010 metais – tik 19,8 mln. litų. Eliminavus Ignalinos atominę elektrinę, kitų energetikos įmonių apyvarta augo 6,9 procento.

Energetikos sektorius 2010 metais išliko didžiausias pagal apyvartą. Didžiausia įmonė energetikos sektoriuje – Visagino atominė elektrinė, 2010 metais generavusi 3,07 mlrd. litų apyvartą (ji išaugo 6 proc., palyginti su 2009 metais).

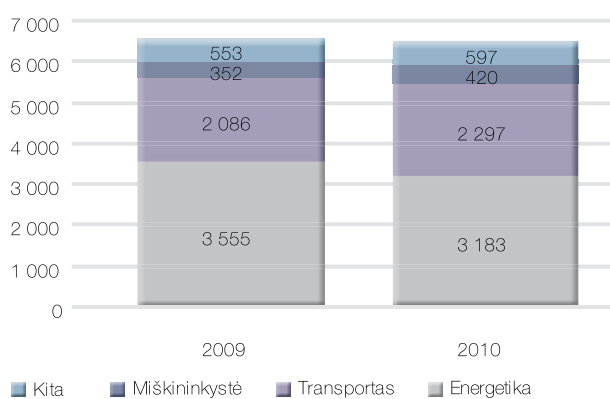
Transporto sektorius apyvartos požiūriu išaugo 10 procentų. Didžiausia sektoriaus įmonė – „Lietuvos geležinkeliai“, 2010 metais jos apyvarta siekė 1,4 mlrd. litų ir, palyginti su atitinkamu rodikliu prieš metus, išaugo 18 procentų. Iš stambiausių transporto sektoriaus įmonių labiausiai smuko „Lietuvos pašto“ (13 proc., iki 174 mln. litų) ir Tarptautinio Vilniaus oro uosto (30 proc., iki 42,3 mln. litų) apyvartos.

Miškininkystės sektoriaus apyvarta per metus išaugo 19 proc., iki 420 mln. litų, o „Kitų įmonių“ sektoriaus apyvarta padidėjo 8 proc., iki 597 mln. litų.

Bendra valstybės įmonių apyvarta 2010 metais siekė 1,4 mlrd. litų, o akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių – 5,1 mlrd. litų.

Valstybės įmonių turto apyvartumas (apyvartos ir turto santykis) buvo beveik 3 kartus mažesnis už akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių turto apyvartumą – atitinkamai 0,1 ir 0,28.

Apyvarta (mln. litų)

EBIT

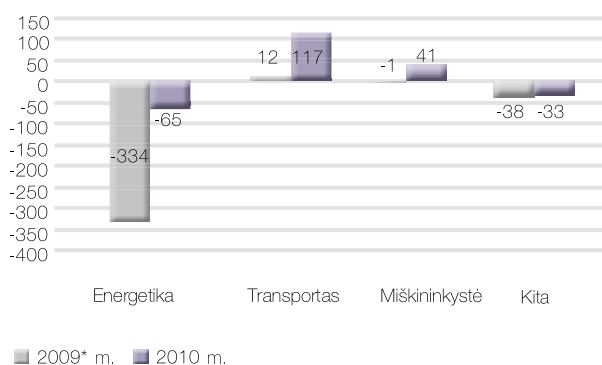
Valstybės valdomos įmonės 2010 metais uždirbo 59,8 mln. litų veiklos pelno, o 2009 metais bendras rezultatas buvo 334 mln. litų nuostolių (eliminavus nuostolius dėl Ignalinos AE uždarymo). Valstybės valdomų įmonių agreguota EBIT marža 2010 metais buvo 0,9 procento.

Energetikos sektoriaus EBIT rodiklis išlieka neigiamas dėl Ignalinos atominės elektrinės rezultato (77,7 mln. litų nuostolių 2010 metais). Taip pat svarbu pastebėti, kad LESTO ir „Litgrid“ turtas turi nuvertėjimo požymių, todėl pripažįstamos nusidėvėjimo sąnaudos gali būti didesnės už tikrąsias nusidėvėjimo sąnaudas. Dėl to pateikiami energetikos sektoriaus rezultatai gali būti neteisingi, t. y. iš tikrųjų jie gali būti geresni. „Lietuvos dujų“ (valstybė valdo 17 proc. šios įmonės akcijų) veiklos pelnas (148 mln. litų) neįtrauktas į energetikos sektoriaus EBIT skaičiavimus, tačiau valstybei priklausanti „Lietuvos dujų“ pelno dalis įtraukta skaičiuojant bendruosius finansinės veiklos rezultatus.

Transporto sektoriaus EBIT 2010 metais pakilo beveik 10 kartų, iki 116,9 mln. litų. Didžiausią pelną uždirbo „Lietuvos geležinkeliai“ (85,6 mln. litų) ir Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (62 mln. litų), o daugiausia nuostolių patyrė AB Lietuvos jūrų laivininkystė (22,6 mln. litų).

Miškų urėdijos 2010 metais uždirbo 40,8 mln. litų pelno, o 2009 metais deklaravo 1,6 mln. litų nuostolių. „Kitų įmonių“ sektoriaus nuostolius daugiausia lėmė nuostolinga „Būsto paskolų draudimo“ veikla (40 mln. litų nuostolių), o pelningiausia išliko „Regitra“ (EBIT – 9,9 mln. litų).

EBIT (mln. litų)

* Iš 2009 metų rodiklių atimti nurašymai, atlikti Ignalinos AE uždarymo metu

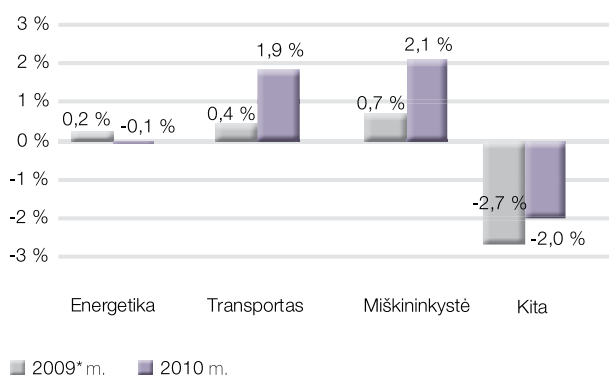
Nuosavo kapitalo grąža

Valstybės valdomų įmonių nuosavybės grąža 2010 metais siekė vos 0,8 procento. Miškininkystė išliko pelningiausiu sektoriumi (nuosavybės grąža 2,1 procento). Skaičiuojant nuosavo kapitalo grąžą transporto sektoriaus nuosavas kapitalas buvo sumažintas kelių verte (6,2 mlrd. litų), o į miškininkystės sektoriaus nuosavą kapitalą buvo įtraukti miškai.

Didžiausią nuosavo kapitalo grąžą 2010 metais deklaravo trys įmonės: UAB Klaipėdos žuvininkystės produktų aukcionas (50 proc.), UAB „Geležinkelių projektavimas“ (22 proc.) ir VĮ „Regitra“ (21 proc.).

Pačios didžiausios valstybės valdomos įmonės generavo teigiamą, bet labai mažą grąžą: Visagino atominė elektrinė – 0,2 proc., „Lietuvos geležinkeliai“ – 2,6 procento.

ROE rodiklis

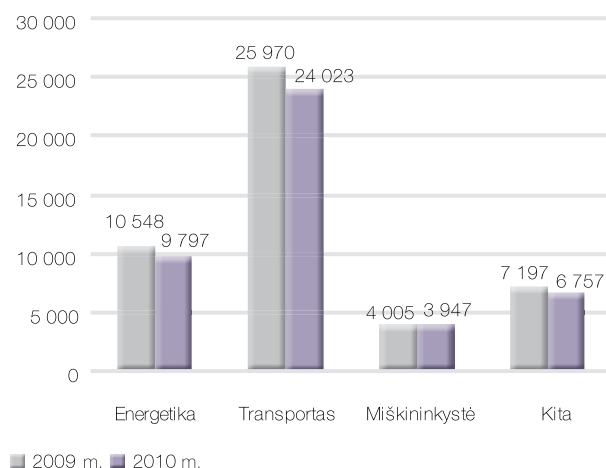
* Iš 2009 metų rodiklių atimti nurašymai, atlikti Ignalinos AE uždarymo metu.

Darbuotojai

Bendras darbuotojų skaičius valstybės valdomose įmonėse 2010 metais smuko 6,7 procento. Daugiausia darbuotojų neteko transporto sektoriaus įmonės – 7,5 procento.

Didžiausiose valstybės valdomose įmonėse darbuotojų skaičius mažėjo: „Lietuvos geležinkeliuose“ – 1,4 proc. (įmonėje 2010 m. pabaigoje dirbo 11 632 žmonės), „Lietuvos pašte“ – 12,6 proc. (iki 6 870 darbuotojų), Visagino atominės elektrinės grupėje – 4,4 proc. (iki 5 892 darbuotojų), miškų urėdijose – 1,2 proc. (iki 3 811 darbuotojų).

Darbuotojai

Veiklos efektyvumas ir grąža akcininkams

Valstybės valdomos įmonės atlieka ne tik komercines, bet ir socialines funkcijas, tačiau jos kol kas nėra aiškiai atskirtos. Dėl to labai sunku vienareikšmiškai vertinti viso valstybės valdomų įmonių portfelio efektyvumo pokyčius. Dėl tos pačios priežasties sudėtinga lyginti valstybės valdomas įmones su panašiomis

privačiomis įmonėmis. Siekiant objektyviai įvertinti efektyvumą, buvo atskirai apžvelgtos kelios stambiausios valstybės valdomos įmonės ir pateikti jų efektyvumo vertinimo rodikliai. Žemiau taip pat nurodomi keli pagrindiniai finansiniai 2009 ir 2010 metų rodikliai.

	Visos VĮ*		Transportas		Kita		Energetika*		Miškininkystė	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Pajamos vienam darbuotojui	137 187	145 916	80 341	95 604	76 823	88 314	337 047	324 906	87 890	106 493
Pokytis		6,4 %		19,0 %		15,0 %		-3,6 %		21,2 %
Turtas vienam darbuotojui	598 079	661 763	293 749	332 423	501 304	595 059	1 303 286	1 413 137	888 065	915 493
Pokytis		10,6 %		13,2 %		18,7 %		8,4 %		3,1 %
Veiklos sąnaudos, tūkst litų	1 333 866	1 365 575	347 274	367 783	143 363	139 686	656 383	636 055	186 845	222 050
Pokytis		2,4 %		5,9 %		-2,6 %		-3,1 %		18,8 %
Tiesioginiai ir netiesioginiai mokėjimai valstybei, tūkst litų	95 074	155 700	28 785	70 171	7 265	10 468	33 747	32 600	25 278	42 462
Pokytis		63,8 %		143,8 %		44,1 %		-3,4 %		68,0 %
Dividendai, tūkst litų	41 961	86 189	16 243	57 728	3 379	7 219	22 340	21 241	0	0
Turto mokestis, tūkst litų	32 751	31 934	12 542	12 443	3 886	3 248	11 407	11 358	4 916	4 885
Žaliosios mokestis, tūkst litų	20 362	37 577	0	0	0	0	0	0	20 362	37 577
Turto apyvartumas	0,23	0,22	0,27	0,29	0,15	0,15	0,26	0,23	0,10	0,12
Pokytis		-3,9 %		5,2 %		-3,2 %		-11,1 %		17,5 %
D/E	10,7 %	11,8 %	16,0 %	14,4 %	29,1 %	29,5 %	9,7 %	12,8 %	0,1 %	0,1 %
ROCE	-1,4 %	0,6 %	0,4 %	2,1 %	-2,5 %	-2,1 %	-3,1 %	-0,5 %	0,7 %	2,3 %
ROE	0,2 %	0,8 %	0,4 %	1,9 %	-2,7 %	-2,0 %	0,2 %	-0,1 %	0,7 %	2,1 %
EBIT marža	-5,1 %	0,9 %	0,6 %	5,1 %	-6,9 %	-5,5 %	-8,6 %	-2,0 %	-0,4 %	9,7 %
EBITDA marža	17,2 %	22,2 %	24,0 %	27,1 %	5,3 %	5,3 %	16,0 %	22,6 %	8,4 %	16,9 %

* Iš 2009 metų rodiklių atimti nurašymai, atlikti Ignalinos AE uždarymo metu.

Veiklos sąnaudos energetikos sektoriuje sumažėjo 20 mln. litų (3 proc., palyginti su sąnaudomis 2009 metais) iki 636 mln. litų dėl struktūrinių pokyčių. Ignalinos atominės elektrinės uždarymas leido sumažinti energetikos sektoriaus veiklos sąnaudas 65 mln. litų.

VAE įmonių grupės pajamos nemaža dalimi priklauso nuo būtinųjų sąnaudų, kurias patiria reguliuojamos grupės įmonės. Didėjant efektyvumui ir mažėjant būtinosioms sąnaudoms mažėja ir elektros energijos tarifas – tiek, kiek jis priklauso nuo įmonių veiklos efektyvumo. Tačiau jei didėja importuojamos elektros energijos kaina, net ir didėjant efektyvumui elektros energijos tarifas gali išaugti. Taigi, veiklos efektyvumo pokytį iš dalies galima įvertinti pagal tai, kiek įmonė patiria veiklos sąnaudų. Toks metodas neleidžia vertinti veiklos efektyvumą visais aspektais, tačiau yra pakankamai patikima indikacija.

VAE įmonių grupės veiklos sąnaudos išaugo 42 mln. litų iki 547 mln. litų. Tai lėmė Lietuvos elektrinės aplinkos taršos leidimų perkainojimo nuostoliai ir išaugę atidėjimai išnaudotiems taršos leidimams. Eliminavus netipines išlaidas, Visagino atominės elektrinės sąnaudos nepakito, dėl to galima teigti, kad šios įmonių grupės efektyvumas veiklos sąnaudų atžvilgiu nepasikeitė.

Energetikos sektoriuje veikiančių įmonių efektyvumo vertinimas yra itin sudėtingas dėl dviejų priežasčių. Visų pirma, LESTO, „Litgrid“ ir „Lietuvos energija“ turtas turi nuvertėjimo požymių, todėl įmonių pripažįstamos nusidėvėjimo sąnaudos gali būti didesnės už tikrąsias nusidėvėjimo sąnaudas.

Antroji priežastis yra ta, jog „Litgrid“ veiklą pradėjo tik 2010 metų lapkričio 16 dieną, todėl nepateikė duomenų už visus finansinius metus. Dėl šių priežasčių efektyvumo vertinimui trūksta duomenų.

Kitų užsienio energetikos bendrovių praktika rodo, jog įmonės gali dirbti pelningai, o jų didesnė dalis turto būna finansuojama ne akcininkų nuosavybe, o ilgalaikėmis skolomis.

	„Elering“	„Fingrid“	SEPS	„Statnett“
ROE (proc.)	9	8,7	12,9	31,1
Nuosavybės ir turto santykis	0,38	0,28	0,51	0,35

Šaltinis – įmonių metiniai pranešimai (2011)

Bendras 42-iejų **miškų urėdijų** veiklos pelnas (eliminavus žaliavos ir turto mokesčius)¹, skaičiuojant vienam kubiniam metrui parduotos medienos, siekė 24,7 lito, o 2009 metais – tik 6,7 lito. EBIT marža (eliminavus žaliavos ir turto mokesčius) 2010 metais siekė 20 proc., o 2009 metais – tik 7 procentus. Labai efektyviai veikiančios miškininkystės bendrovės vidutiniškai uždirba 40–45 Lt/m³, o dirbančios mažiau efektyviai – apie 30 litų. Efektyviai veikiančių miškininkystės įmonių veiklos pelno marža siekia 35–

45 procentus. Vertinant šiuos skaičius svarbu atsižvelgti į faktą, jog miškų urėdijos Lietuvoje turi dar ir socialinių funkcijų, kurios didina išlaidas, tačiau tiesioginių pajamų negeneruoja. Šios išlaidos, palyginti su pajamomis, yra nedidelės, tačiau eliminavus minėtas sąnaudas urėdijų rodikliai kiek pagerėtų.

Labiausiai nominalios veiklos sąnaudos padidėjo „Lietuvos geležinkeliuose“ – 23,6 mln. litų iki 151,7 mln. litų dėl išaugusių tiesioginės veiklos apimčių bei pakilusių elektros energijos ir degalų kainų. Bendrovės sąnaudos (eliminavus naftos kainų augimą) tūkstančiui tonkilometrų pervežtų krovinių beveik nepasikeitė ir siekė 78,5 lito. Nuo pat 2004 iki 2008 metų sąnaudos tūkstančiui tonkilometrų pervežtų krovinių vidutiniškai kasmet augo 6,7 proc., t. y. nuo 63,8 lito 2004 metais iki 82,4 lito 2008 metais ir tik 2009 metais sumažėjo 4,6 proc. iki 78,6 lito. Lyginant su užsienio šalių įmonėmis, bendrovės nustatyti tarifai yra vieni žemiausių visoje Europoje, o pervežtų krovinių kiekis vienam kilometrui geležinkelių yra vienas didžiausių.

„Lietuvos geležinkelių“ sąnaudos litais tūkstančiui tonkilometrų

2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.*
63,8	66,1	70,5	72,8	82,4	78,6	78,5

*Eliminavus naftos kainų padidėjimą

Šaltinis – „Lietuvos geležinkeliai“ (2011)

Palyginus geležinkelių tinklo apkrovą su Baltijos šalimis, matyti, kad „Lietuvos geležinkelių“ valdomo tinklo apkrova yra mažesnė negu Latvijoje, tačiau didesnė negu Estijoje.

	Lietuva	Latvija	Estija
Geležinkelio linijų ilgis, km	1 767,6	1 896,9	968
Krovinių apyvarta, mln. tonkilometrų	13 431	17 179	6 638
Tinklo apkrova, mln. tonkilometrų/km	7,60	9,06	6,86

Šaltinis – Lietuvos, Latvijos ir Estijos geležinkelių įmonių tinklalapiai (2011)

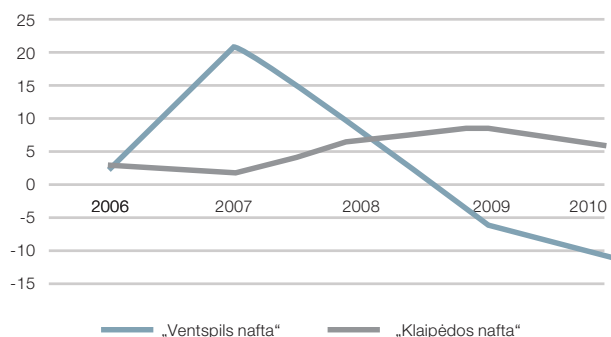
Palyginti su 2009 metais, veiklos sąnaudos labiausiai augo „Klaipėdos naftoje“ – jos padidėjo 3 kartus iki 17 mln. litų. Tai lėmė ilgalaikio turto pervertinimas – turto vertė buvo sumažinta 8,6 mln. litų. Eliminavus turto nuvertinimą, sąnaudų augimui įtakos turėjo beveik 3 mln. litų išaugę elektros energijos ir transportavimo geležinkeliais kaštai. Vertinant „Klaipėdos naftos“ efektyvumą, įmonę galima lyginti su atitinkamomis privačiomis įmonėmis, veikiančiomis kitose šalyse, pavyzdžiui

¹ Skaičiuojant grynąjį pelną buvo daroma prielaida, kad urėdijos nemoka žaliavos mokesčio.

su Latvijos „Venstpils nafta“, kurios veiklos sritys, kaip ir „Klaipėdos naftos“, yra naftos žaliavos ir jos produktų gabenimas jūrų laivais ir naftotiekiais. Įmonei priklauso bendrovė „Venstpils nafta termināls“. Terminalas yra tiesioginis „Klaipėdos naftos“ konkurentas.

Pagal pelningumą „Klaipėdos nafta“ lenkia savo konkurentą. Penkerių metų ROE vidurkis siekia 5,4 proc., o „Venstpils nafta“ nuosavybės gražos vidurkis – tik 3,1 procento. Lyginant kitus rodiklius (turto gražos ir apyvartumo), „Klaipėdos nafta“ pastebimai pranoksta „Venstpils nafta“.

Nuosavybės gražos palyginimas

Šaltinis – „Infinancials Analyst“ (2011)

Deja, išanalizavus sąnaudų struktūrą, galima daryti išvadą, jog „Klaipėdos naftos“ veiklos efektyvumo gerėjimas (vertinant sąnaudas vienai perkrautai naftos neto tonai ir eliminuojant turto nuvertinimą), fiksuotas 2007–2009 metais, nebuvo ilgalaikis. Šis rodiklis 2010 metais išaugo 10,5 proc. iki 10,88 lito.

„Klaipėdos naftos“ sąnaudų litais vienai krovo tonai

	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Naftos produktų krova (neto tūkst. t)	5 509	5 403	8 213	7 660	7 922
Sąnaudos (tūkst. litų)	54 278	65 968	86 110	75 436	86 167
Išdirbis (sąnaudos litais/krova neto t.)	9,85	12,21	10,48	9,85	10,88

Šaltinis – „Klaipėdos naftos“ metiniai pranešimai

Vis dėlto ir veiklos efektyvumas, ir finansiniai rezultatai turi potencialo gerėti. Kadangi įmonė neturi ilgalaikių finansinių įsipareigojimų, pokyčiai kapitalo struktūroje, t. y. turto finansavimas ilgalaikė skola, padidintų nuosavybės gražą akcininkams. Vienos didžiausių šio sektoriaus įmonių Europoje „Vopak“ skolos ir turto santykis siekia 42 proc., o įmonė generuoja 20 proc. gražą akcininkams.

„Lietuvos paštas“ sumažino veiklos sąnaudas 34,3 mln. litų iki 45,8 mln. litų. Veiklos sąnaudų sumažėjimą lėmė ilgalaikio turto vertės nurašymas (33,7 mln. litų) 2009 metais. Eliminavus nuvertėjimus veiklos sąnaudos beveik nekito. „Lietuvos pašto“ efektyvumas sunkiai įvertinamas dėl diversifikuotos veiklos ir dar neliberalizuotos rinkos universaliųjų pašto paslaugų segmente, todėl sunku rasti visą veiklą apibendrinantį rodiklį arba palyginamą įmonę. Vertinant sąnaudas vienam darbuotojui, 2009 metais šis rodiklis siekė 33,9 tūkst. litų, o 2010 metais sumažėjo 20 proc. iki 27,3 tūkst. litų.

„Lietuvos paštas“ 2010 metais priėmė griežtus veiklos optimizavimo sprendimus, kurie davė apčiuopiamų rezultatų. Sąnaudos, skaičiuojant vienam suteiktos paslaugos vienetui, sumažėjo nuo 1,12 iki 0,93 lito.

	2008 m.	2009 m.*	2010 m.
Sąnaudos, tūkst. litų	263 459	237 122	187 267
Paslaugos, tūkst. vnt.	262 160	211 821	202 437
Sąnaudos paslaugos vienetui, litais	1,01	1,12	0,93

* Eliminavus ilgalaikio turto vertės sumažėjimo sąnaudas

Šaltinis – „Lietuvos paštas“ (2011)

Valstybės valdomos įmonės – apibendrinimas

Nedidelė nuosavo kapitalo grąža rodo, kad valstybės valdomos įmonės ne visada efektyviai naudoja savo turtą. Finansinėje apskaitoje įmonės turėtų išskirti komercines ir nekomercines veiklas. Be to, įmonėms reikėtų atsisakyti nepelningų komercinių veiklų, parduoti su jomis susijusį turtą ir pervesti gautas lėšas į valstybės biudžetą.

Valstybės valdomų įmonių turto dalis vienam darbuotojui 2010 metais buvo 662 tūkst. litų (11 proc. didesnė negu 2009 metais). Privačiame sektoriuje 2010 metais atitinkamas rodiklis siekė vos 144 tūkst. litų. Didžioji dalis valstybės valdomų įmonių yra infrastruktūros bendrovės, todėl nenuostabu, kad valstybinio sektoriaus darbuotojui tenka net 4,6 karto daugiau turto. Kita vertus, turėdamos daug turto valstybės valdomos įmonės privalo siekti aukštesnių našumo rodiklių, be kita ko – atitinkamos kapitalo grąžos.

Darbuotojų našumas 2010 metais padidėjo: pardavimų pajamos, skaičiuojant vienam darbuotojui, išaugo 6,4 procento. Nominalios pajamos vienam darbuotojui siekė 146 tūkst. litų 2010 metais ir 137 tūkst. litų 2009 metais. Pagal darbuotojų našumo rodiklį valstybės valdomos įmonės lenkia Lietuvos įmonių vidurkį, kuris 2010 metais sudarė 133 tūkst. litų vienam darbuotojui.

Per 2010 metus valstybės valdomų įmonių turto apyvartumas sumažėjo nuo 0,23 iki 0,22. Turto apyvartumas padidėjo transporto ir miškininkystės sektoriuose – atitinkamai 5 proc. (iki 0,29) ir 18 proc. (iki 0,12). Labiausiai apyvartumas smuko energetikos sektoriuje – 11,1 proc. iki 0,23. Privačių Lietuvos įmonių turto apyvartumo rodiklis 2010 metais buvo 1,1.

Vertinti viso VVĮ portfelio veiklos efektyvumą neįmanoma, todėl įmonės analizuojamos atskirai. Tačiau ir šiuo atveju susidu-

riama su sunkumais, nes sudėtinga rasti objektyviai palyginamų įmonių. Palyginamumą iškraipo nekomercinės funkcijos, kurias vykdo daugelis VVĮ. Be to, VVĮ dažnai veikia kaip monopolijos, todėl įmonių rezultatai priklauso ir nuo rinkos reguliavimo. Dar daugiau, dalies įmonių rezultatai neatspindėti tinkamai, pavyzdžiui, dalies Visagino atominės elektrinės įmonių turtas turi nuvertėjimo požymių. Dėl šios priežasties įmonių skelbiamas turto nusidėvėjimas galimai neatspindi tikrosios padėties ir gali turėti įtakos įmonių rezultatams.

Nors VVĮ finansiniai rezultatai 2010 metais pagerėjo, įmonių veiklos efektyvumas nepadidėjo. Kapitalo grąžos rodiklis 2010 m. siekė 1 proc. (rodiklis apskaičiuotas prie grynojo pelno pridėdant žaliavos bei turto mokesčių sumą, iš kurios atimti pelno mokesčiai, ir bendrą sumą padalinant iš apskaičiuotos VVĮ vertės). Šis rodiklis yra gerokai mažesnis už ilgalaikius valstybės skolinimosi kaštus, kurie siekia 5 procentus. Tai reiškia, kad investuojant į VVĮ valstybei tiesiogiai neatsiperka net jos pačios skolinimosi kaštai.

Vidutinė kapitalo grąža Lietuvoje 2005–2010 metais siekė 8,7 procento. Jei tokią kapitalo grąžą generuotų valstybės valdomos įmonės, jos uždirbtų apie 1,22 mlrd. litų grynojo pelno. Tuo tarpu faktinis VVĮ pelnas (grynasis pelnas, patikslintas žaliavos bei turto mokesčių suma, iš kurios atimti pelno mokesčiai) siekė tik 150 mln. litų. Tai reiškia, kad 1,07 mlrd. litų yra VVĮ neuždirbtas pelnas ir nekomercinių funkcijų, kurias teikia šios įmonės, kaina.

Labai svarbu finansinėse ataskaitose komercinę ir nekomercinę veiklą atskirti, nes tai leis objektyviau įvertinti VVĮ veiklos efektyvumą. Siekdama šių tikslų pirmuosius žingsnius Vyriausybė jau žengė.

ENERGETIKA

Apžvalga

Valstybės valdomose energetikos įmonėse 2010 metais buvo įgyvendintos esminės reformos. Šiuo požiūriu energetikos sektorius buvo išskirtinis, palyginti su visomis kitomis ūkio sritimis, kuriose veikia valstybės valdomos bendrovės ir organizacijos.

Šioje energetikos sektoriaus apžvalgoje pateikiami svarbiausi įvykiai, turėję esminės reikšmės įmonėms, veikiančioms elektros energijos gamybos ir tiekimo bei gamtinių dujų tiekimo segmentuose. Apžvalgoje nekalbama apie įmones, tiekiančias

šilumą ir vandenį, nes jų veiklą koordinuoja savivaldybės.

Įgyvendindama energetikos sektoriaus restruktūrizacijos projektą Vyriausybė siekia dviejų esminių tikslų:

- panaikinti šalies energetikos sistemos izoliaciją ir integruoti ją į bendrąją Europos Sąjungos elektros energijos ir dujų rinką;
- didinti energetikos sektoriuje dirbančių valstybės valdomų įmonių veiklos ir valdymo efektyvumą.

Didžiausios energetikos sektoriuje veikiančios valstybės valdomos įmonės

Įmonė	Veikla	2010 m. grynoji apyvarta, mln. litų	2010 m. turtas, mln. litų	Darbuotojų skaičius	Valstybei priklausanti dalis *
UAB „Visagino atominė elektrinė“ grupė**	Energetikos sektoriuje dirbančių valstybės valdomų įmonių kontroliuojančioji bendrovė, taip pat atsakinga už Visagino atominės jėgainės statybą ir Ignalinos atominės elektrinės uždarymą	3 072,4	11 505,0	5 892	100,0 %
AB „Lietuvos energija“ grupė	Elektros energijos gamyba ir didmeninė prekyba	1 277	3 661,5	946	97,5 %
AB „Litgrid“ grupė	Lietuvos perdavimo sistemos operatorius, įskaitant ir prekybos didmeninės prekybos biržoje administravimą	90,3	2 361,4	618	97,5 %
AB LESTO grupė ***	Lietuvos skirstymo sistemos operatorius ir visuomeninio tiekimo vykdytojas	2 423,3	5 429,6	3 696	82,6 %
UAB Technologijų ir inovacijų centras	Bendrovė teikia inovacijų, žinių bei kompetencijų valdymo, informacinių technologijų ir kitas paslaugas energetikos įmonėms.	8,2	49,5	220	87,8 %
UAB „NT valdos“	Bendrovė valdo energetikos sektoriaus įmonių tiek gamybinės, tiek administracinės paskirties nekilnojamą turtą bei automobilius	9,1	316,2	28	90,1 %
AB „Lietuvos dujos“ grupė	Gamtinių dujų perdavimas, paskirstymas ir tiekimas	1 751,6	2 709,6	1 750	17,7 %

* Tiesiogiai ir netiesiogiai

** Apima ir žemiau pateiktus kontroliuojamų bendrovių AB „Lietuvos energija“, AB „Litgrid“, AB LESTO, UAB „Technologijų ir inovacijų centras“, UAB „NT valdos“ duomenis

*** Agreguoti AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir AB „Vakarų skirstomieji tinklai“ duomenys

Elektros energijos kainos ir suvartojimas

Elektros energijos kaina

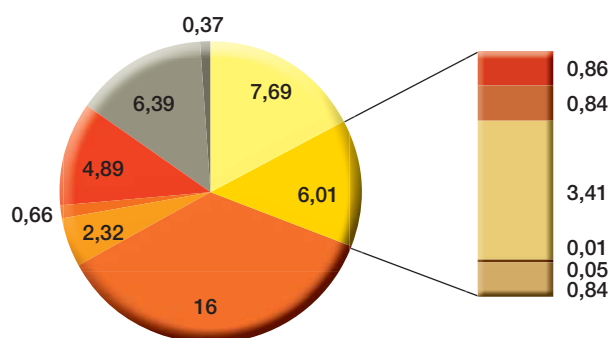
Elektros energijos kainai įtaką daro keli kintamieji: gamybos rinkos, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP), perdavimo, skirstymo ir tiekimo kainos. Elektros perdavimo ir skirstymo kainas reguliuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK).

Numatoma vidutinė elektros energijos kaina gyventojams 2011 metais bus 44,33 ct/kWh. Didžiausią kainos dalį sudarys elektros energijos įsigijimo kaina, nustatyta remiantis AB „Lietuvos energija“ (kartu su AB Lietuvos elektrinė) pateikta informacija apie visuomeniniams tiekėjams parduodamos elektros energijos kainą, kuri bus 16 ct/kWh.

Elektros energijos įsigijimo kaina 2010 metais sudarė 15,50 ct/kWh, t. y. ji buvo puse cento mažesnė už numatomą 2011 metais. Kita vertus, 2011 metais perdavimo kaina turėtų sumažėti vidutiniškai 13 proc. – iki 2,32 ct/kWh nuo 2,67 ct/kWh 2010 metais.

Sisteminių paslaugų kaina sumažėjo 11 proc. – nuo 0,74 ct/kWh 2010 metais iki 0,66 ct/kWh 2011 metais. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kaina išaugo 1,28 cento už kilovatvalandę. Pagrindinės VIAP kainų augimo priežastys yra kelios: dvigubai išaugęs elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kiekis, lėšų poreikis projektų įgyvendinimui ir infrastruktūros modernizavimui, daugiau nei dvigubai padidėję elektros energijos, pagamintos termofikacinėse elektrinėse, kaštai ir nuo 2011 metų strateginiams projektams skiriamos lėšos. Nustatyta viršutinė elektros skirstymo paslaugos kaina vidutinės įtampos tinklais 2011 metais bus 4,89 ct/kWh, o žemos įtampos tinklais – 6,39 ct/kWh. Palyginti su kainų vidurkiu 2010 metais, šios kainos mažėja atitinkamai 7,9 proc. (nuo 5,32 ct/kWh) ir 13,2 proc. (nuo 7,36 ct/kWh). Pagrindinė mažėjimo priežastis – įvykdyta energetikos sektoriaus reforma, leidusi naujai elektros skirstymo įmonei LESTO sumažinti sąnaudas.

Vidutinės elektros energijos kainos struktūra 2011 m., ct/kWh

- Įsigijimo kaina
 - Perdavimo paslaugos aukštos įtampos tinklais
 - Sisteminės paslaugos
 - Skirstymo vidutinės įtampos tinklais kaina
 - Skirstymo žemos įtampos tinklais kaina
 - Visuomeninio tiekimo kaina
 - PVM
-
- VIAP: Atsinaujinančių šaltinių VIAP
 - Termofikacinių elektrinių VIAP
 - Lietuvos elektrinės VIAP
 - Atsinaujinančios energijos balansavimas
 - Prisijungimas AEI prie skirstomųjų tinklų
 - Srateginiai projektai

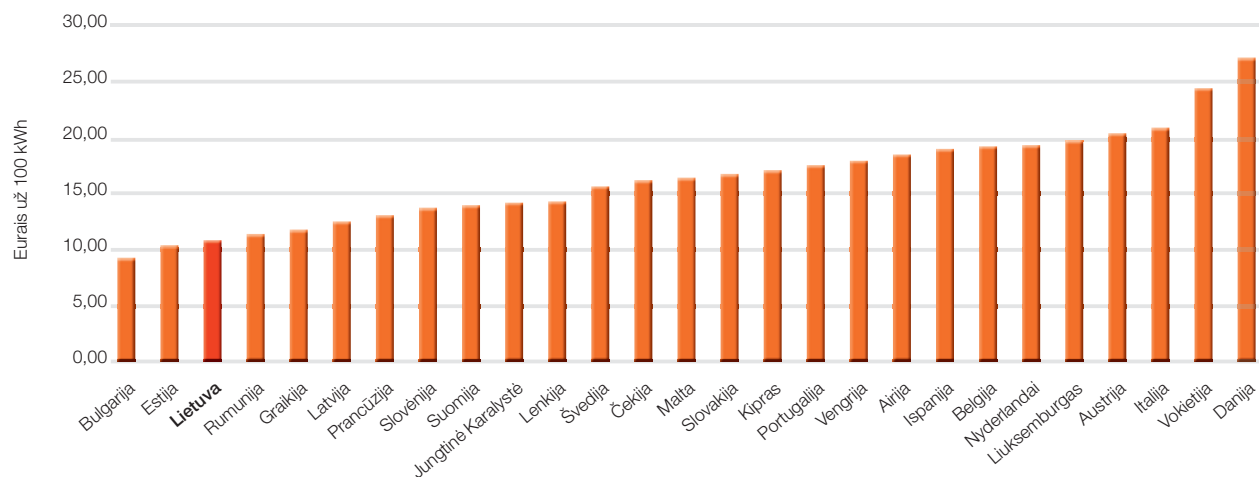
Šaltinis – VKEKK

Elektros kainos gyventojams ES šalyse

Nors matuojant absoliučiais dydžiais Europos Sąjungos šalių kontekste elektros energijos kaina Lietuvoje išlieka žema, įverti-

nus ir gyventojų perkamąją galią elektros energijos kaina mūsų šalyje yra didesnė nei Suomijoje, Estijoje, Airijoje ir kitose šalyse.

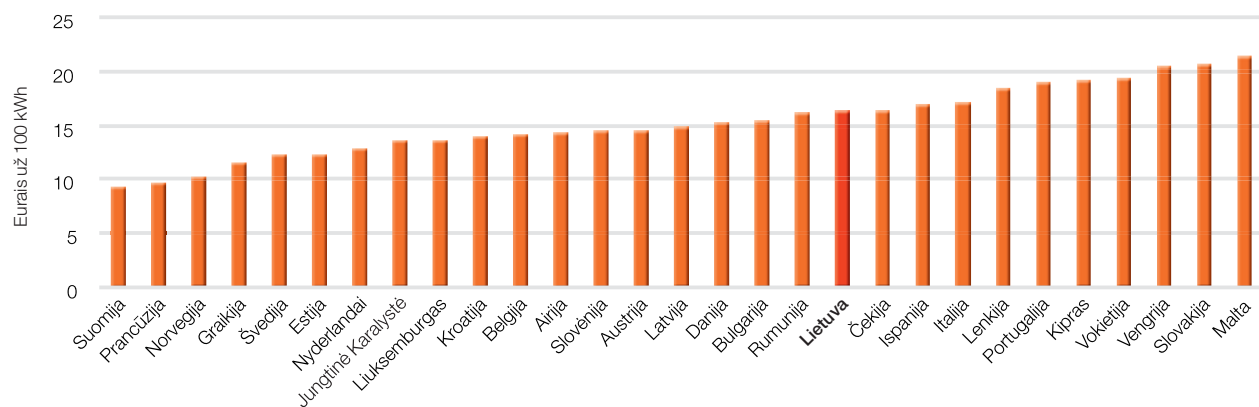
Elektros energijos kaina ES gyventojams 2011 m. sausio mėn.

*Kaina, kai suvartojama 3 500 kWh per metus

Sudaryta remiantis Europos energetikos portalo (www.energy.eu) informacija

Elektros energijos kaina įvertinant perkamąją galią (be PVM, 2010 metų antrasis pusmetis)

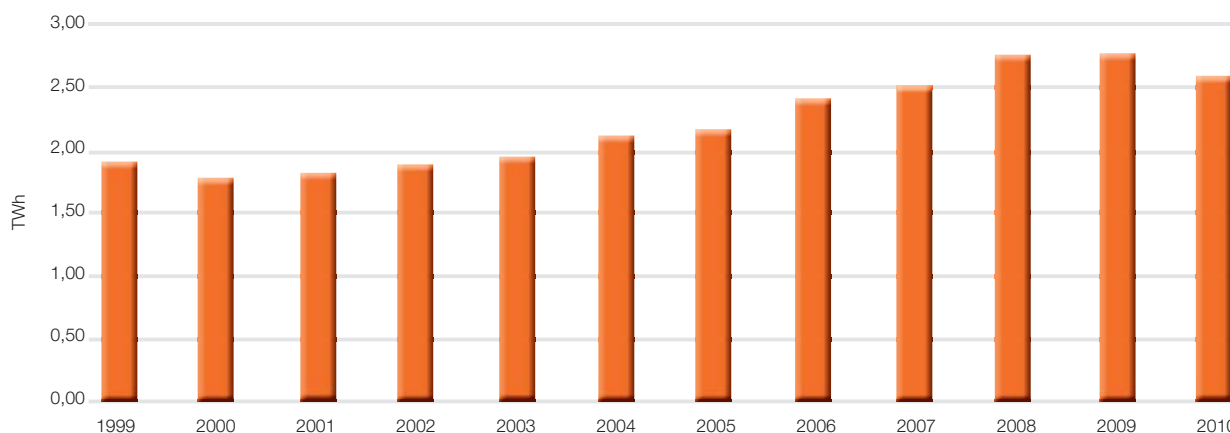
Šaltinis – „Eurostat“ (2011)

Elektros energijos suvartojimo dinamika

Lietuvoje 2010 metais buvo suvartota 9,22 TWh elektros energijos. Palyginti su 2009 metais, vartojimas išaugo 0,66 procento. Gyventojai 2010 metais suvartojo 2,59 TWh elektros

energijos – 5,8 proc. mažiau negu 2009 metais. Nepaisant to, vertinant tendencijas pastarąjį dešimtmetį matyti, kad gyventojai elektros dabar suvartoja 46 proc. daugiau.

Gyventojų elektros energijos paklausos dinamika 1999–2010 m.

Sudaryta remiantis VKEKK duomenimis

Rinkos reguliavimas

VKEKK tvirtina valstybės reguliuojamų elektros kainų nustatymo tvarką ir metodikas, fiksuoja viršutines kainų ribas, kontroliuoja kainų ir tarifų taikymą, tvirtina energetikos objektų prijungimo įkainius ir elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supirkimo kainas. Vykdydama šias funkcijas VKEKK vadovaujasi visuomeninių elektros energijos kainų, visuomeninio tiekimo paslaugos kainos ir jos viršutinės ribos nustatymo metodika.

Elektros energijos kaina vartotojams skaičiuojama sumuojant elektros energijos gamybos, tiekimo, perdavimo (įskaitant sisteminę ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas) bei skirstymo paslaugų (atsižvelgiant į tai, iš kurios įtampos tinklų vartotojas gauna elektros energiją) kainas. Šiuo metu elektros energijos kaina nustatoma vadovaujantis patiriamų sąnaudų principu, t. y. veiklos sąnaudų, investicijų ir pelno maržos suma lyginama su planuojama veiklos apimtimi. Pagrindinę elektros energijos kainos dalį sudaro gamybos kaštai. Elektros energijos gamybos kainą VKEKK turi patvirtinti tik gamintojams, kurie užima daugiau kaip 25 proc. rinkos.

Šiuo metu Seime svarstomi Energetikos ministerijos parengti teisės aktų pakeitimo projektai, pagal kuriuos VKEKK, Valstybinės energetikos inspekcijos ir Ryšių regulia-

vimo tarnybos funkcijos perduodamos Infrastruktūrų reguliavimo tarnybai (IRT). Ši institucija veiktų elektroninių ryšių, pašto ir pasiuntinių, transporto, elektros energijos, dujų, šilumos ūkio, vandens tiekimo ir nuotekų reguliavimo srityse. Sujungus minėtų institucijų funkcijas bus lengviau siekti įvairių tikslų:

1. bus galima sukurti aiškesnę ir skaidresnę aplinką verslui, įgyvendinant vieno langelio principą ir bendrus tarifų nustatymo principus;
2. bus sudarytos sąlygos efektyviau naudoti administravimui skirtas lėšas;
3. bus galima geriau išnaudoti metodines žinias ir patirtį.

IRT būtų atskaitinga Seimui, o jos nutarimus galima būtų ginčyti tik teismo tvarka.

Siekiant užtikrinti finansinius, žmogiškuosius ir technologinius resursus naujai institucijai, siūloma, kad IRT būtų finansuojama iš mokesčio, kurį mokėtų atitinkamos rinkose dirbančios įmonės. Atsižvelgiant į veiklą, mokesčius sudarytų 0,2–0,3 proc. įmonės bendrųjų pajamų iš reguliuojamos veiklos. Šiuo metu RRT iš dalies finansuojama rinkos dalyvių įmokomis, iš dalies – valstybės biudžeto lėšomis, o kitos dvi institucijos – tik iš valstybės biudžeto.

Energetikos sektoriaus restruktūrizacija

Po to, kai 2009 metais Vyriausybė perėmė privataus investuotojo dalį „Leo LT“, energetikos sektoriuje pradėta valstybės valdomų įmonių restruktūrizacija, kuri buvo iš esmės baigta iki 2010 metų pabaigos. Po pertvarkymo stambiausių energetikos įmonių kontrolė perduota 100 proc. valstybės valdomai Visagino atominėi elektrinei. Vykdamas restruktūrizaciją suformuoti keturi elektros energetikos įmonių blokai: skirstymo, gamybos, perdavimo ir tinklų aptarnavimo. Tokia struktūra atitinka Europos Sąjungos Trečiojo energetikos paketo reikalavimus ir efektyvaus valdymo principus.

Gamyba

2010 metų pabaigoje „Lietuvos energijos“ pagrindu buvo sukurtas elektros energijos gamybos blokas, kurį sudaro Kauno HE, Kruonio HAE ir Lietuvos elektrinė. Įsteigta AB „Litgrid“ buvo perduotas turtas ir išpareigojimai, susiję su elektros energijos perdavimo veikla. Šio gamybos bloko tikslas – koncentruoti gamybos pajėgumus ir išnaudoti masto ekonomijos efektą, taip užtikrinant pakankamą įmonių finansinį pajėgumą.

Po Ignalinos atominės elektrinės uždarymo 2009 metų pabaigoje, 2010 metais elektros energijos gamybos apimtys Lietuvoje išaugo 27,5 proc., o Lietuvos elektrinė buvo pagrindinė elektros energijos gamintoja. Elektrėnuose 2009 metų vasarą pradėto 445 MW galingumo kombinuoto ciklo dujų turbinos bloko (9-ojo bloko) statyba vyksta pagal grafiką, pagrindiniai įrenginiai jau atgabenti į statybų aikštelę. Įvertinant vykdomų

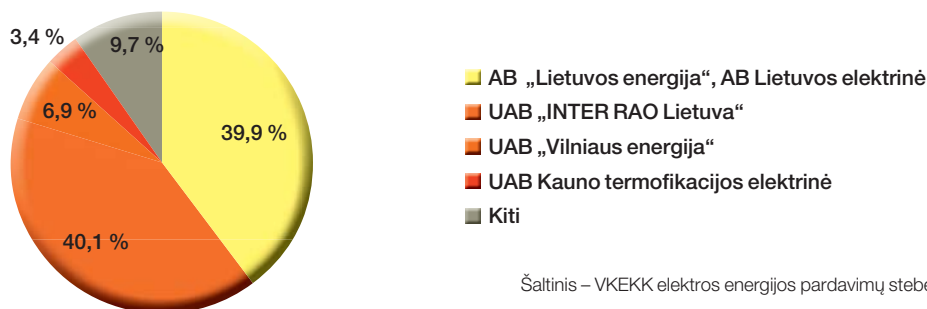
darbų tempą numatoma, kad naujasis elektrinės blokas, kaip ir planuota, pradės veikti 2012 metų rugsėjį. Numatoma, kad efektyvesni naujos kartos įrenginiai maždaug 30 proc. sumažins vidutines kuro sąnaudas vienai elektros energijos kilovatvalandei pagaminti. Be abejo, Lietuvos elektrinėje gaminamos energijos kainai tiesioginės įtakos turės gamtinių dujų kaina.

Perdavimas ir didmeninė prekyba

Perdavimo bloką, kuris baigtas formuoti 2011 metų pradžioje, sudaro AB „Litgrid“ ir UAB „BaltPool“. Pirmajai įmonei buvo perduota dalis „Lietuvos energijos“ turto ir išpareigojimų. „Litgrid“ yra Lietuvos elektros energijos perdavimo sistemos (aukštos įtampos perdavimo tinklo) operatorius, valdantis elektros energijos srautus Lietuvoje ir palaikantis stabilų šalies elektros energetikos sistemos darbą. „BaltPool“ atlieka Lietuvos elektros energijos rinkos operatoriaus funkciją, t. y. organizuoja prekybą elektros energija Lietuvos elektros biržoje, taip pat prižiūri dvišalių sutarčių tarp gamintojų ir tiekėjų sudarymą.

Kai 2009 metų gruodžio 31 dieną buvo sustabdyta Ignalinos AE, vienas pagrindinių „BaltPool“ tikslų buvo sukurti konkurenciją elektros energijos didmeninės prekybos rinkoje ir taip išvengti didelio kainų šuolio galutiniams vartotojams. Šis tikslas buvo pasiektas užtikrinant 15–16 ct/kWh elektros energijos įsigijimo kainą 2010 metais. Nors ji viršijo 2009 metų kainos vidurkį (7,63 ct/kWh), vis dėlto kaina buvo gerokai mažesnė, palyginti su ta, kuri buvo prognozuojama prieš Ignalinos AE uždarymą.

2010 m. pardavimų biržoje struktūra (pagal srautą, MWh, %)

Šaltinis – VKEKK elektros energijos pardavimų stebėsenos ataskaita (2010)

Lietuva 2010 metais importavo 61 proc. suvartotos elektros energijos (2009 metais – 5,5 proc.). Be to, 2010 metais biržoje parduota 8,12 TWh elektros energijos, dalis jos suvartota Lietuvoje, dalis – eksportuota. Palyginimui, bendras 2010 metais šalyje suvartotos energijos kiekis sudarė 11,69 TWh, o vartotojams buvo patiekta 9,22 TWh, t. y. 0,66 proc. daugiau nei 2009 metais.

Pirmąjį 2011 metų ketvirtį tendencijos išliko panašios: apie 63 proc. Lietuvoje suvartotos elektros energijos išigyta

biržoje. Vidutinė elektros energijos kaina biržoje 2010 metais, kai ji pradėjo veikti, buvo 16,03 cento už kilovatvalandę. Pirmąjį 2011 metų pusmetį vidutinė elektros energijos kaina biržoje išliko panaši.

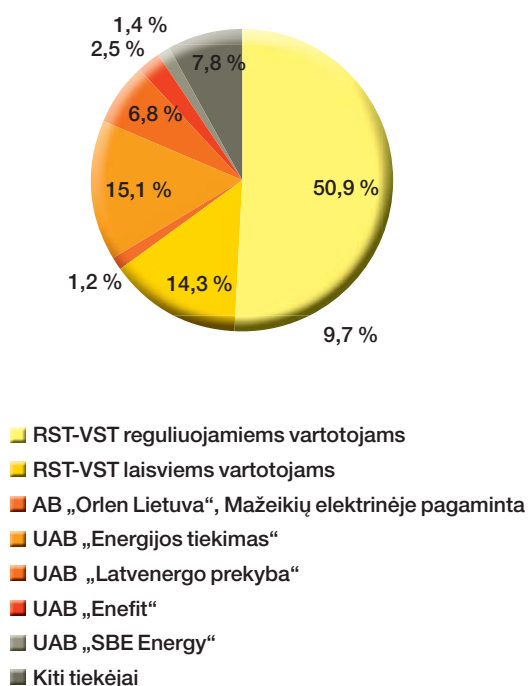
Aktyvių biržos dalyvių skaičius 2010 metais išaugo nuo 15 iki 20, tačiau dominuojantys pardavėjai buvo „Lietuvos energija“ (39,9 proc. elektros energijos) ir „Inter Rao Lietuva“ (40,1 proc.). Dėl to rinka biržoje yra labai koncentruota.

Skirstymas

Nuo 2011 metų sausio 1 dienos pradėjo veikti Rytų skirstomuosius tinklus ir Vakarų skirstomuosius tinklus sujungusi įmonė LESTO – vidutinės ir žemos įtampos tinklo operatorius ir elektros energijos visuomeninis tiekėjas. Tikimasi, kad tokia restruktūrizacija sudarys sąlygas siekti skaidresnės ir efektyvesnės veiklos, visų pirma dėl masto ekonomijos.

Vyriausybės patvirtintas Rinkos plėtros planas numato, kad

Mažmeninės elektros energijos rinkos struktūra 2010 m., %

Šaltinis – VKEKK Elektros energijos stebėsenos ataskaita (2010)

nuo 2011 metų sausio 1 dienos vartotojai, kurių objekto leistiną naudoti galią yra didesnė nei 100 kW (ši riba 2010 metais buvo 400 kW), rinksis nepriklausomą tiekėją. Teisę pasirinkti nepriklausomą tiekėją 2010 metais turėjo maždaug pusė visų vadinamųjų laisvųjų vartotojų, maždaug du trečdaliai jų šia teise pasinaudojo. Laisvieji vartotojai Lietuvoje suvartojo apie 35 proc. visos elektros energijos.

Nepriklausomų tiekėjų skaičius 2010 metais nuolat augo, metų pabaigoje jų tiekama elektros energija sudarė daugiau kaip 43 proc. mažmeninės rinkos. Jų parduodamos elektros energijos kaina 2010 metais buvo vidutiniškai 0,81 ct/kWh mažesnė už kainą, kurią mokėjo laisvieji vartotojai, pirkę elektrą iš skirstomųjų tinklų bendrovių. Didžiausia mažmeninės rinkos dalis (17 proc.) 2010 metų pabaigoje teko „Lietuvos energijos“ antrinei įmonei „Energijos tiekimas“.

Aptarnavimo ir turto valdymo įmonės

Į atskirą bloką sutelktos žinių, kompetencijų ir turto aptarnavimo įmonės, iš kurių stambiausios, tiesiogiai ir netiesiogiai didžiąja dalimi kontroliuojamos valstybės, yra Technologijų ir inovacijų centras bei „NT valdos“. Pirmoji energetikos įmonėms teikia inovacijų, žinių bei kompetencijų valdymo, informacinių technologijų ir kitas paslaugas. Antroji valdo energetikos sektoriaus įmonių gamybinės ir administracinės paskirties nekilnojamojo turto bei automobilius, perduotus stambiųjų sektoriaus įmonių pertvarkos metu.

Sektoriaus apžvalga: dujų segmentas

Europos Komisija nurodė, kad Lietuva negali atidėlioti Trečiojo energetikos paketo įgyvendinimo, t. y. dujų sektoriaus pertvarka pagal Dujų direktyvos reikalavimus yra būtina. Atsižvelgiant į tai šiuo metu įgyvendinami gamtinių dujų sektoriaus reformos projektai ir kuriama nauja gamtinių dujų tiekimo infrastruktūra.

Energetikos ministerija suformulavo tokius pertvarkos tikslus:

- užtikrinti, kad Lietuvoje gamtinių dujų sektoriaus veiklos modelis atitiktų Europos Sąjungos direktyvų keliamus reikalavimus įgyvendinant Trečiąjį energetikos paketą;
- suskaidyti monopolį atskiriant dujų transportavimą magistraliniais dujotiekiais, jų skirstymą ir tiekimą vartotojams;
- siekti, kad „Lietuvos dujos“ tinkamai užtikrintų visų savo akcininkų – tarp jų ir valstybės – teises ir teisinius interesus, nustatydama teisingą ir ekonomiškai pagrįstą gamtinių dujų kainą;
- operatyviai priimti teisės aktus, užtikrinančius gamtinių dujų sektoriaus pertvarką.

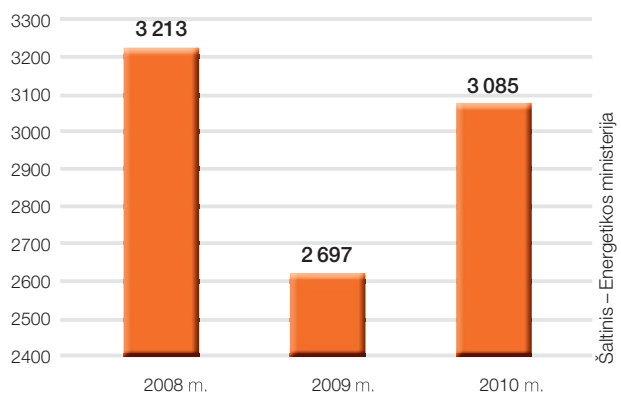
Gamtinių dujų kaina gyventojams

Kaina, kurią už dujas moka gyventojai, sudaryta iš dviejų dalių: pastovaus dydžio kasmėnesinio mokesčio, kuris nepriklauso nuo suvartoto dujų kiekio, ir mokesčio už suvartotą gamtinių dujų kiekį – kintamosios dalies, skaičiuojamos litais už kubinį metrą. Nustatant vidutinę kainą išskiriamos dvi vartotojų grupės: vartotojai, suvartojantys iki 500 m³ per metus (I grupė), ir vartotojai, suvartojantys daugiau kaip 500 m³ (II grupė).

I vartotojų grupei 2010 metais „Lietuvos dujos“ taikė 2 litų per mėnesį, o II vartotojų grupei – 14,05 lito per mėnesį pastovaus dydžio mokesť. Palyginimui, 2011 metų pirmąjį

Energetikos ministerijos duomenimis, 2010 metais Lietuvoje suvartota 3,085 mlrd. m³ gamtinių dujų. Palyginti su atitinkamu rodikliu 2009 metais, suvartojimas išaugo 14,4 proc., tačiau palyginti su vartojimo lygiu 2008 metais, dujų paklausa sumažėjo beveik 4 proc. Lietuvos gyventojai suvartoja tik nedidelį šalyje suvartojamų dujų kiekį – apie 200 mln. m³.

Dujų suvartojimas Lietuvoje 2008–2010 m.

pusmetį I vartotojų grupė mokėjo 1,95 lito per mėnesį pastovų mokesť, o II vartotojų grupė – 13,81 lito per mėnesį.

Nuo 2010 metų sausio 1 dienos I grupės vartotojai mokėjo po 1,87 lito už kubinį metrą dujų (nuo liepos 1 dienos – 2,15 lito už kubinį metrą), o II grupės vartotojai – 1,29 lito už kubinį metrą (nuo liepos 1 dienos – 1,56 lito už kubinį metrą). Atitinkamai 2011 metų pirmąjį pusmetį dujų kaina I grupės vartotojams buvo 2,04 lito už kubinį metrą (5,12 proc. mažesnė negu 2010 m. II pusmetį), o II grupės vartotojams – 1,45 lito už kubinį metrą (7,05 proc. mažesnė negu 2010 m. II pusmetį).

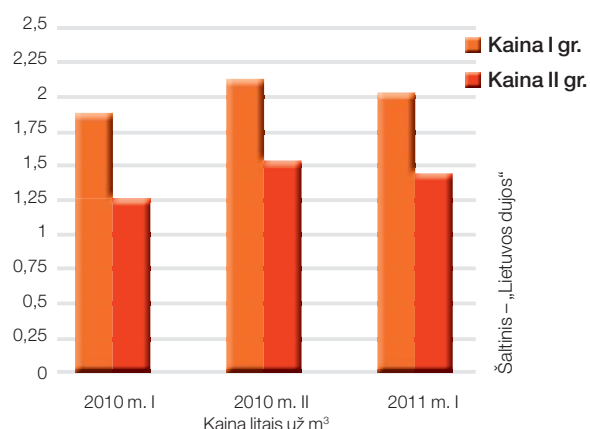
Kintama dujų kainos dalis nuo 2011 m. sausio mėn.

Didžiausią kintamos kainos dalį sudaro dujų importo kaina. I grupei didelę dalį kainos sudaro skirstymo kaina. Taip yra todėl, kad gamtinių dujų pristatymo sąnaudos panašios, jos nepriklauso nuo suvartojamo dujų kiekio.

„Lietuvos dujos“ informavo, kad nuo 2011 metų liepos 1 dienos pastovus mėnesinis mokestis vartotojams nesikeis, tačiau kintamoji kainos dalis pastebimai padidės: ji sieks 2,33 lito už kubinį metrą I grupės vartotojams ir 1,75 lito už kubinį metrą II grupės vartotojams.

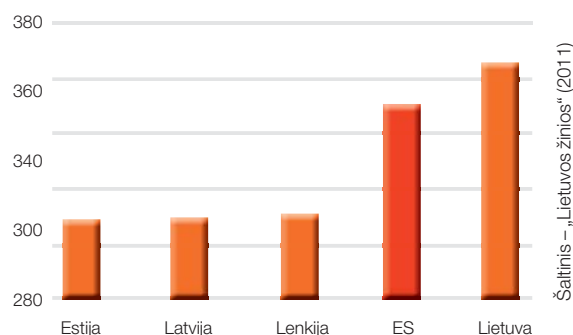
Dujų kainų dinamika 2010 – 2011 m. (pusmečiais)

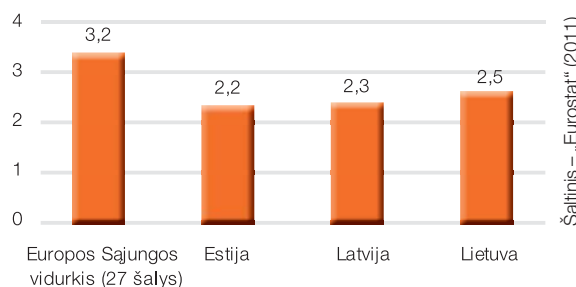
Dujų kainos Lietuvoje ir kaimyninėse valstybėse

Nors Lietuva už gamtines dujas moka vieną didžiausių kainų Europos Sąjungoje, gamtinių dujų kaina galutiniam vartotojui Lietuvoje yra penktadaliu mažesnė negu vidutiniškai Europos Sąjungoje.

„Gazprom“ tiekiamų gamtinių dujų vidutinė kaina (ties siena, JAV doleriais už 1 000 m³)

Gamtinių dujų kaina galutiniam vartotojui (be mokesčių, litais už m³)

Finansiniai ir veiklos rezultatai

Tūkst. litų	Energetika (be IAE nurašymų)	
	2009*	2010
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos	3 555 209	3 182 973
Pardavimo savikaina	3 205 661	2 601 269
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	349 547	571 074
Bendrojo pelno marža	9,8 %	17,9 %
Veiklos sąnaudos	656 383	636 055
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-306 836	-64 981
EBIT marža	-8,6 %	-2,0 %
EBITDA	569 818	718 530
EBITDA marža	16,0 %	22,6 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	11 035	-15 193
Grynojo pelno marža	0,3 %	-0,5 %
Mažumai tenkanti pelno dalis	-145	4 183
BALANSAS	2009*	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	11 366 408	11 723 603
Nematerialus turtas	331 290	372 907
Materialus turtas	10 524 173	10 900 834
Finansinis turtas	202 599	239 229
Kitas ilgalaikis turtas	308 346	210 633
Trumpalaikis turtas	2 380 784	2 120 337
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	226 885	298 629
Per vienerius metus gautinos sumos	1 400 135	1 069 479
Kitas trumpalaikis turtas	386 045	393 980
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	367 719	358 249
TURTO IŠ VISO	13 747 192	13 843 941

NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	8 794 791	8 701 049
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	904 596	803 787
Dotacijos subsidijos	2 423 790	2 392 668
Įsipareigojimai	2 528 611	2 750 224
Ilgalaikiai įsipareigojimai	1 761 015	1 383 913
Trumpalaikiai įsipareigojimai	767 597	1 366 310
Iš jų finansiniai įsipareigojimai	855 771	1 113 109
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	13 747 192	13 843 941
Rodikliai	2009*	2010
Nuosavybės ir turto santykis	64,0 %	62,9 %
Skolų ir nuosavybės santykis	9,7 %	12,8 %
ROA**	0,2 %	0,0 %
ROCE**	-3,1 %	-0,5 %
ROE**	0,2 %	-0,1 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	10 548	9 797
Graža investuotojui	33 747	32 600
Išmokėti dividendai	22 340	21 241
Sumokėtas VĮ turto mokestis	11 407	11 358

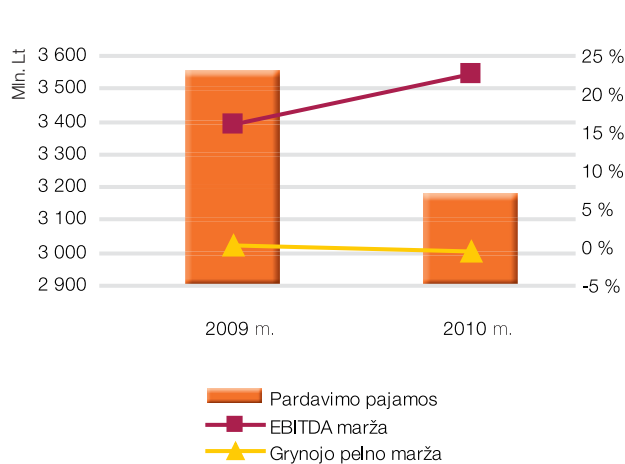
*Pateikti duomenys be IAE nurašymų

**Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis

Energetikos sektoriaus rezultatams pastebimos įtakos turi Ignalinos atominės elektrinės rezultatai, todėl palyginimui pateikiami duomenys juos eliminavus. Ignalinos atominė elektrinė 2010 metais nebeturėjo elektros energijos gamybos pajamų, tik šilumos gamybos pajamas. Dėl nutrauktos gamybos įmonės ilgalaikio turto vertė labai sumažėjo, o vertės sumažėjimo rezultatas parodytas veiklos sąnaudose (2010 metais – 51 882 tūkst. litų, 2009 metais – 1 338 670 tūkst. litų).

Be to, apyvartos svyravimai energetikos sektoriuje didele dalimi priklauso nuo kuro, ypač dujų, kainų svyravimo. Energetikos sektoriaus pelningumui įtakos turi reglamentavimo aplinka ir tarifų struktūra bei periodiškai atliekami turto perkainojimai.

2010 metais sektoriuje veikusių įmonių pardavimo pajamos, atmetus Ignalinos atominės elektrinės pajamas, augo 6,9 procento. Nepaisant pajamų augimo, grynasis pelnas sumažėjo, nors sektorius veikė pelningai – EBITDA marža augo 6,6 procento. Tai sietina su išaugusiomis elektros energijos gamybos sąnaudomis ir pasikeitusia tarifų nustatymo tvarka. Grynasis pelningumas mažėjo labai nedaug, tačiau turto ir nuosavybės gražos rodikliai išlieka labai žemi.

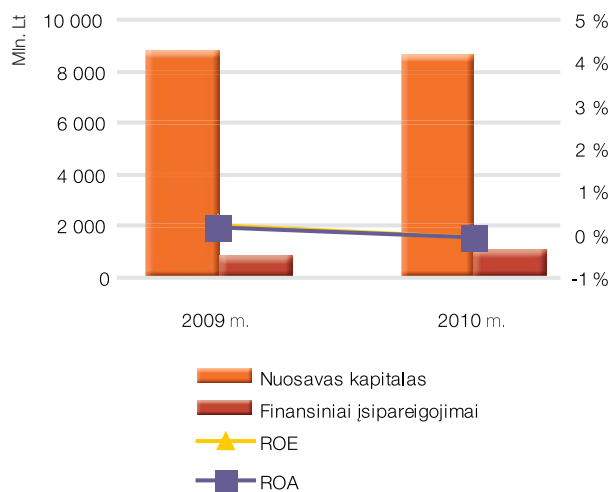

2010 metais energetikos sektoriui priskirtų valstybinių įmonių valdomo ilgalaikio turto vertė dėl vykdomų stambių projektų didėjo 357 mln. litų.

Į dividendų sumą 2010 metais įskaičiuoti „Lietuvos dujų“ mokėti dividendai už 17,7 proc. valstybei priklausiusių akcijų, o 2009 metais – „Lietuvos dujų“ ir Lietuvos elektrinės mokėti dividendai, nes tuo metu pastarosios akcijas didžiąja dalimi tiesiogiai kontroliavo valstybė.

Kitas bendroves, mokėjusias dividendus pagal 2010 ir 2009 metų rezultatus („Lietuvos energiją“ ir LESTO) valstybė kontroliuoja netiesiogiai – per Visagino atominę elektrinę, o ši dividendų nemokėjo, todėl šios sumos neįtraukiamos į bendrą valstybės gautą dividendų sumą. „Lietuvos energija“ ir LESTO dividendų sumos už 2010 ir 2009 metus atitinkamai sudarė 150 047 tūkst. litų ir 154 185 tūkst. litų.

Pagrindinės tendencijos, susijusios su grynosios apyvartos, EBIT ir bendrojo pelno maržų bei nuosavo kapitalo, turto gražos ir nuosavo kapitalo gražos pokyčiais 2010 ir 2009 metais, pateiktos žemiau esančiose diagramose.

Strateginiai projektai

Pagrindiniai Lietuvos energetikos sektoriaus tikslai ir jų įgyvendinimo būdai numatyti Nacionalinėje energetikos strategijoje, kuri apima laikotarpį iki 2050 metų.

Elektros energijos segmentas

Ignalinos atominės elektrinės uždarymas

Įgyvendinus išpareigojimą Europos Sąjungai ir uždarius Ignalinos AE, svarbu užtikrinti sklandų jėgainės eksploataavimo nutraukimą ir saugų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą. Tam būtina pasitelkti naujausias technologijas ir efektyviai naudoti AE eksploataavimo nutraukimui skirtas lėšas. Nepaisant to, kad uždarant elektrinę generalinis rangovas „Nukem“, kurio valdymą perėmė Rusijos atominės energetikos bendrovė, vėluoja atlikti darbus, imtasi visų priemonių rizikai suvaldyti, t. y. norima užtikrinti, kad panaudoto branduolinio kuro saugyklos būtų statomos kuo sparčiau, racionaliai panaudojant valstybės ir ES lėšas.

Naujos Visagino atominės elektrinės statyba

Visagino atominės elektrinės (VAE) statyba yra pagrindinis strateginis vietinės elektros gamybos plėtros projektas iki 2020 metų. Projekto vertė siekia 17,3 mlrd. litų. Investicijos bus finansuojamos skolintu kapitalu, strateginio investuotojo, regioninių partnerių (Lenkijos, Latvijos, Estijos energetikos bendrovių) bei valstybės lėšomis. Projektas vykdomas per valstybės valdomą įmonę Visagino atominė elektrinė. Nauja jėgainė padidins šalies energetinę nepriklausomybę, o pradėjus elektros eksportą pagerins šalies prekybos balansą. Elektrinė bus svarbi elektros energijos tiekėja visam regionui ir turės teigiamą poveikį Lietuvos ekonomikai: planuojama, kad ji pritrauks investicijų į Lietuvą, sukurs naujų darbo vietų ir tiesiogiai arba netiesiogiai parūpins užsakymų Lietuvos verslui. Tarptautinė atominės energetikos agentūra (TATENA) baigė rengti išsamias išvadas, kuriose patvirtinta, kad naujos atominės elektrinės statybos aikštelė yra tinkamai parengta jėgainės statyboms.

Lietuvos elektrinės naujo bloko statyba

Modernus 455 MW kombinuoto ciklo dujų turbinos blokas, kurio statybos ir įrengimo kaina siekia 1,24 mlrd. litų, padidins Lietuvos energetinės sistemos gamybos pajėgumus, patikimumą ir eksploatacinę parengtį, sumažins šalies priklausomybę nuo importuojamos elektros energijos. Planuojama bloko statybą baigti iki 2012 metų. Aplinkosaugos požiūriu (lyginant su senaisiais elektrinės blokais), blokas padės ekonomiškiau ir efektyviau naudoti gamtos išteklius ir sumažins

importuojamų gamtinių dujų poreikį. Projektas finansuojamas „Lietuvos energija“ lėšomis ir bankų konsorciumo paskolomis.

Elektros jungčių su Europos valstybėmis statyba

Šioje dalyje aprašytus projektus vykdo ir objektus eksploatuoja AB „Litgrid“.

Jungtis su Švedija

Įgyvendinant projektą „NordBalt“ siekiama nutiesti jungtį tarp Lietuvos ir Švedijos elektros energijos perdavimo sistemų. Šiuo metu jau parinktas kabelio tiesimo maršrutas Lietuvos pusėje, sutarta dėl jungties projekto įgyvendinimo ir maršruto iš Švedijos į Lietuvą, atlikti jūros dugno tyrimai, pasirašyta sutartis su Švedijos energetikos ir automatikos technologijų bendrove ABB, išpareigojusia pagaminti ir instaliuoti kabelį bei srovės keitiklių stotis, pradėta „NordBalt“ jungties kabelio gamyba.

2011 metų vasario mėnesį parengtas su projektu susijusių teritorijų specialusis planas, šįmet dar numatyta parengti techninius kabelio ir srovės keitiklių projektus. Numatoma, kad „NordBalt“ jungtis bus pradėta eksploatuoti 2016 metų.

Jungtis su Lenkija

Elektros tiltas „LitPol Link“ ypač svarbus mažinant Lietuvos energetinės sistemos izoliaciją ir rengiantis jos integracijai į kontinentinės Europos tinklą. 1 000 MW galios jungtį numatoma statyti dviem etapais: pastačius 400 kV oro liniją 2015 metų gruodį ji bus pradėta eksploatuoti 500 MW galia, o 2020 metais, kai bus baigtas antrasis srovės keitiklių įrengimo etapas, jungties galia bus padidinta iki 1 000 MW. Projekto vertė – 573 mln. litų. Jis bus finansuojamas „Litgrid“, VIAP ir skolintomis lėšomis. Taip pat bus gauta ES paramos. Vykdamas „LitPol Link“ projektą parengtos ir patvirtintos strateginės pasekmių aplinkai vertinimo ir poveikio vertinimo ataskaitos, šiuo metu rengiamas planas. Įgyvendinant projektą sunkumų kyla ir Lietuvoje, ir Lenkijoje: dalis žemės savininkų nesutinka, kad elektros perdavimo linija būtų tiesiama per jų sklypus.

Bitėnų skirstykla

2010 metų pabaigoje į Lietuvos elektros energetikos sistemą įjungta 330 kV Bitėnų skirstykla, kuri užtikrina, kad Vakarų Lietuvos vartotojai elektrą gautų ne per Rusijos Kaliningrado sritį, o mūsų šalyje esančiais tinklais. Skirstyklos įjungimas į energetikos sistemą sujungė Lietuvos teritorijoje esančias elektros energijos perdavimo linijas ir užtikrina elektros tiekimo saugumą bei apdraudžia nuo galimų tiekimo sutrikimų Kaliningrado srityje. Projektas buvo finansuojamas „Litgrid“ lėšomis, jo vertė siekė 16 mln. litų.

Elektros gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius

Vienas svarbiausių energetikos politikos prioritetų – skatinti elektros gamybą naudojant atsinaujinančius išteklius. Numatoma, kad daugiausia dėmesio bus skirta projektams, orientuotiems į biomasės naudojimą kogeneracinėse elektrinėse, taip pat – į vėjo energetiką. Planuojama iki 2020 metų sudaryti sąlygas įrengti 500 MW suminės galios vėjo jėgainių. Svarbus prioritetas – vandens energijos potencialo išnaudojimas. Nacionalinėje energetikos strategijoje numatyta iki 2020 metų padidinti elektros gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių tiek, kad ji sudarytų ne mažiau kaip iki 20 proc. visos šalyje suvartojamos elektros energijos.

Dujų segmentas

Trečiojo energetikos paketo įgyvendinimas dujų sektoriuje

Vykdamas gamtinių dujų sektoriaus pertvarką siekiama užtikrinti, kad Lietuvos gamtinių dujų sektoriaus veiklos modelis atitiktų Europos Sąjungos direktyvų keliamus reikalavimus. Šio sektoriaus pertvarka susijusi su pagrindiniu tikslu – užtikrinti dujų tiekimo diversifikavimą ir, žvelgiant į tolimesnę perspektyvą, sumažinti dujų vartojimą. Vykdoma gamtinių dujų sektoriaus pertvarka susijusi su būtinybe stiprinti Lietuvos energetinį saugumą.

Nacionalinė energetikos strategija įvardija svarbiausias iniciatyvas siekiant šio tikslo: suskystintų dujų terminalo statyba ir jo efektyvus sujungimas su magistralinių dujotiekių sistema, gamtinių dujų saugyklos statyba, dujotiekio į Lenkiją tiesimas, dujų rinkos liberalizavimas ir parama skalūninių dujų paieškos projektams Lietuvoje.

Suskystintų gamtinių dujų terminalo statyba

Suskystintų dujų terminalas yra prioritetinis dujų segmento projektas, leisiantis diversifikuoti gamtinių dujų tiekimą, suteiksiantis Lietuvai galimybę savarankiškai apsirūpinti gamtinėmis dujomis ir dalyvauti tarptautinėje dujų rinkoje. Be to, jis taps pamatu besiformuojančiai šalies dujų rinkai.

Įgyvendinant 1 mlrd. litų vertės projektą parengtos tarpžinybinės darbo grupės išvados dėl Lietuvai tinkamiausios suskystintų gamtinių dujų terminalo įrengimo vietos ir technologijos: terminalas turėtų būti statomas vandenyje. Vyriausybė 2010 metų liepos 21 dieną įpareigojo valstybės valdomą įmonę „Klaipėdos nafta“ rengti suskystintų gamtinių dujų terminalo projektą. Vyriausybės tikslas – kuo greičiau pastatyti terminalą ir užtikrinti alternatyvų dujų tiekimą. Jau

pasirinkta terminalo statybos vieta ir technologija. Šiuo metu vyksta tarptautinis terminalo statybos konsultanto išrinkimo konkursas. Suskystintų gamtinių dujų terminalas turėtų būti pastatytas iki 2014 metų pabaigos.

Taip pat patvirtintas magistralinio dujotiekio Jurbarkas–Klaipėda specialusis planas. Nutiesus šį alternatyvų dujotiekį bus išplėsti Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos pajėgumai, išsaugus perdavimo sistemos patikimumas, bus galima tiekti dujas iš būsimojo suskystintų gamtinių dujų terminalo Klaipėdoje.

Gamtinių dujų saugykla

Be to, Lietuva siekia pastatyti požeminę gamtinių dujų saugyklą Syderiuose. Ji užtikrintų šalies galimybes saugoti pirmojo būtinumo dujas Lietuvoje, tačiau pati savaime nediversifikuotų dujų tiekimo, neužtikrintų nuolatinio tiekimo saugumo ir nesuteiktų galimybės dalyvauti tarptautinėse dujų rinkose. Dėl to šios alternatyvos tiksliausia siekti kartu statant suskystintų gamtinių dujų terminalą.

Syderių vietovėje jau atlikti geologiniai ir geofiziniai tyrimai siekiant nustatyti geologinės struktūros tinkamumą požeminei gamtinių dujų saugyklai. Šių tyrimų rezultatai bei pasiūlymai dėl požeminės dujų saugyklos projekto įgyvendinimo 2011 metų kovo mėnesį buvo pateikti Vyriausybei.

Dujų rinkos liberalizavimas

Šiuo metu dujų sektorius Lietuvoje susiduria su didele priklausomybės problema: dujų tiekimas nėra diversifikuotas, nėra užtikrintų dujų tiekimo alternatyvų tenkinant pirmojo būtinumo dujų paklausą, Lietuva negali dalyvauti tarptautinėse dujų rinkose.

Laikantis Europos Sąjungos Trečiojo energetikos paketo nuostatų ir siekiant teikti kokybiškesnes paslaugas dujų vartotojams, dujų tiekimo ir perdavimo veiklos bus atskirtos. Tai sukurs konkurencines sąlygas, užtikrins sąžiningesnes kainas ir sudarys sąlygas daugiau investuoti į infrastruktūrą. Toks nuosavybės atskyrimas – dujų biržos įsteigimas – sudarys galimybes galutiniams vartotojams pirkti dujas iš daugiau nei vieno tiekėjo.

Dujotiekio į Lenkiją tiesimas

Siekiant integruoti Lietuvos dujų tinklus į Europos Sąjungos dujų tinklus ir panaikinti šalies izoliaciją, „Lietuvos dujos“ ir Lenkijos bendrovė „OGP Gaz-system“ svarsto galimybę nutiesti dujotiekį, sujungiantį Lietuvos bei Lenkijos dujų tiekimo sistemas. Šiuo metu rengiamas šios jungties verslo aplinkos įvertinimas.

Parama skalūninių dujų paieškos projektams

Viena iš priežasčių, Estijos gyventojams leidžiančių už elektros energijos suvartojimą mokėti mažesnę kainą nei Lietuvoje, yra vietinių išteklių (skalūninių dujų) naudojimas. Norint užtikrinti žemesnes kainas Lietuvos vartotojams, Nacionalinėje energetikos strategijoje numatoma remti skalūninių dujų

paieškas Lietuvoje. Šalis taip pat sieks ekonomiškai pagrįstos ir su aplinkosaugos principais suderintos skalūninių dujų gavybos bei importo.

Visi aukščiau minėti strateginiai energetikos projektai apibendrinti lentelėje.

Projektas	Aprašymas	Numatoma vertė
Nauja atominė elektrinė	Naujos atominės elektrinės statyba ir su ja susijusios infrastruktūros sukūrimas	iki 17,3 mlrd. litų
„NordBalt“	Jungties tarp Lietuvos ir Švedijos elektros energijos perdavimo sistemų statyba	763 mln. litų
„LitPol Link“	Jungties tarp Baltijos šalių ir Vakarų Europos energetikos sistemų	573 mln. litų
Elektros skirstykla Bitėnuose	330 kV įtampos skirstyklos įjungimas į Lietuvos elektros perdavimo sistemą	16 mln. litų
Suskystintų gamtinių dujų terminalas	Terminalo statyba	1 mlrd. litų
Dujotiekis tarp Lietuvos ir Lenkijos	Dujotiekio, sujungiančio Lenkijos ir Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemas, statyba	n.d.
Požeminė gamtinių dujų saugykla	Dujų saugyklos, integralios gamtinių dujų sistemos dalies, statyba	n.d.
Lietuvos elektrinės naujas blokas	Kombinuoto ciklo dujų turbinos bloko statyba	1,24 mlrd. litų

Bendra numatoma vertė (neįskaičiuojant projektų, apie kuriuos informacija nepateikta) – 20,9 mlrd. litų

MIŠKININKYSTĚ

Ižanga

Miškai užima didelę Lietuvos dalį – 2,17 mln. hektarų, o tai yra 33,2 proc. šalies teritorijos (2011 metų sausio 1 dienos duomenimis). Stambiausia miškų savininkė yra valstybė (beveik 50 proc. visų miškų), privatiems savininkams priklauso beveik 39 proc. miškų. 2010 metais miškininkystė ir medienos pramonė (įskaitant baldų gamybą) generavo beveik 4 proc. visos Lietuvoje sukurtos pridėtinės vertės.

Vertinant miškus kaip turtą (ypač valstybinės reikšmės miškus) svarbu atsižvelgti į visų suinteresuotų šalių interesus. Iš komercinės paskirties miškų savininkai (taip pat ir valstybė) siekia gauti kuo didesnę grąžą. Antra vertus, būtina užtikrinti tvarų miško išteklių naudojimą, paliekant galimybę visiems žmonėms valstybiniuose miškuose leisti laisvalaikį. Trečia, reikia užtikrinti stabilų medienos tiekimą Lietuvos medžio perdirbimo pramonei, kad ji galėtų kurti kuo didesnę pridėtinę vertę ir nemažinti darbuotojų skaičiaus.

Sektoriaus apžvalga

Bendroji informacija apie Lietuvos miškus

Iš 2,17 mln. hektarų miškų Lietuvoje spygliuočiai sudaro 56,3 proc., minkštieji lapuočiai – 39,6 proc., o kietieji lapuočiai – 4,1 procento. Kiti svarbiausi rodikliai, susiję su miškininkystės sektoriumi, pateikiami lentelėje.

Pagrindiniai miškų rodikliai 2011 m. sausio 1 d.

Miško žemė pagal valstybinę miškų apskaitą, tūkst. ha	2 169,8
Miškingumas, %	33,2
Miško plotas, tenkantis vienam gyventojui, ha	0,7
Bendras medienos tūris su žieve, mln. m ³	489,8
Vidutinis medienos tūris 1 ha, m ³	236,9
Einamasis metinis medienos prieaugis 1 ha, m ³	8,0

Šaltiniai: Statistikos departamentas, Valstybinė miškų tarnyba

Lietuvoje miško žemės plotai yra skirstomi į 4 grupes:

- I miškų grupė – rezervatiniai miškai
- II miškų grupė – specialios paskirties miškai
- III miškų grupė – apsauginiai miškai
- IV miškų grupė – ūkiniai miškai

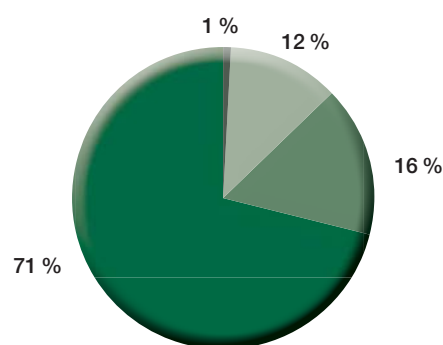
I grupės miškuose kirtimas yra draudžiamas, II ir III grupių miškuose leidžiamas ribotas kirtimas, o didžiausios IV grupės miškai naudojami nuolatiniam medienos tiekimui.

Miškai yra svarbi šalies ekonomikos dalis. 2010 m. visas miškų sektorius sukūrė beveik 4 proc. Lietuvos bendrojo vidaus produkto, sektoriuje dirbo apie 7 proc. visų šalies darbuotojų. Tiesioginė miškininkystės dalis sudarė atitinkamai 0,65 proc. bendrojo vidaus produkto, čia buvo apie 1 proc. visų darbo vietų.

Tarp svarbiausių miškininkystės sektoriaus įmonių reikia išskirti kelias pagrindines grupes. Miškų valdytojai (tarp jų ir miškų urėdijos, valdančios joms patikėtus valstybinius miškus) planuoja ir organizuoja miškų kirtimą bei medienos pardavimą. Miško kirtimo darbus dažnai atlieka rangos pagrindais samdomos įmonės. Paruoštą medieną perka medienos perdirbėjai arba perpardavinėtojai; dalis perdirbtos medienos parduodama vietos arba užsienio baldų gamintojams.

Didžiausi medienos užsakovai Lietuvoje yra medienos plokščių gamintoja UAB „Swedspan girių bizonas“ (2010 metų apyvarta siekė 198,4 mln. litų), baldų gamintoja AB „Vilniaus baldai“ (197,2 mln. litų), parketlenčių gamintoja UAB „Boen Lietuva“ (189,6 mln. litų), baldus ir medienos drožlių plokštes gaminanti AB „Klaipėdos mediena“ (167,8 mln. litų).

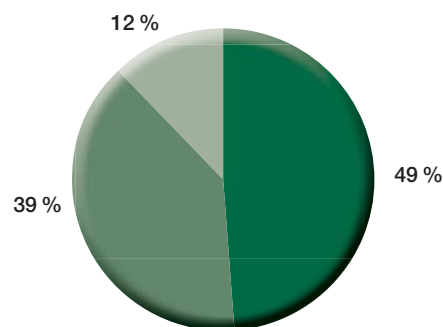
Miškų plotai pagal grupes, 2011 metų sausio 1 d.

- I – rezervatiniai miškai
- II – specialios paskirties miškai
- III – apsauginiai miškai
- IV – ūkiniai miškai

Šaltinis – Valstybinė miškų tarnyba

Miško žemės pasiskirstymas pagal nuosavybę, 2011 metų sausio 1 d.

- Valstybinės reikšmės miškai
- Privatūs miškai
- Rezervuoti nuosavybės teisės atkūrimui ir kiti miškai

Šaltinis – Valstybinė miškų tarnyba

Miškų sektoriaus reikšmė Lietuvos ekonomikai

Rodiklis	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2011 m.
Viso miškų sektoriaus dalis bendroje pridėtinėje vertėje (%)	3,98	3,96	3,94	3,43	3,32	3,32
Miškininkystės dalis bendroje pridėtinėje vertėje (%)	0,53	0,52	0,60	0,48	0,45	0,65
Viso miškų sektoriaus darbuotojai (tūkst.)	67,4	71,3	70,2	65,6	56,1	n. d.
Miškininkystės ir medienos ruošos darbuotojai (tūkst.)	10,1	10,4	10,3	10,0	9,3	n. d.
Miškų sektoriaus darbuotojų skaičius, palyginti su visais šalies darbuotojais (%)	7,6	8,1	7,1	7,4	7,0	n. d.
Miškininkystės ir medienos ruošos darbuotojų skaičius, palyginti su visais šalies darbuotojais (%)	1,1	1,2	1,0	1,0	1,0	n. d.

Šaltinis – Valstybinė miškų tarnyba

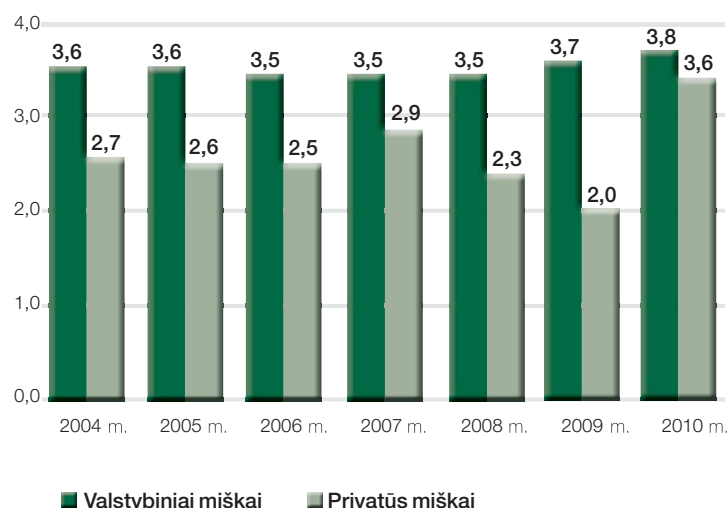
2010 metais Lietuvoje buvo iškirsta 7,4 mln. m³ medienos. Beveik 51 proc. kirtimų buvo atlikta valstybės valdomuose miškuose, kur nuo 2004 metų kasmet iškertama 3,5–3,8 mln. m³ medienos. Kirtimai privačiuose miškuose svyravo nuo 2 mln. m³ 2009 metais iki 3,6 mln. m³ 2010 metais. Didžioji dalis pa-

ruošiamos medienos lieka Lietuvoje. Vis dėlto 2010 metais eksportuota beveik 18 proc. Lietuvoje nukirstos medienos (2007 m. eksportuota daugiau nei 25 proc. žaliavinės medienos). Didžiausi eksportuojamos medienos srautai buvo nukreipti į Švediją (39 proc.) ir Lenkiją (26 proc.).

Apvaliosios padarinės medienos eksportas pagal valstybes 2010 m.

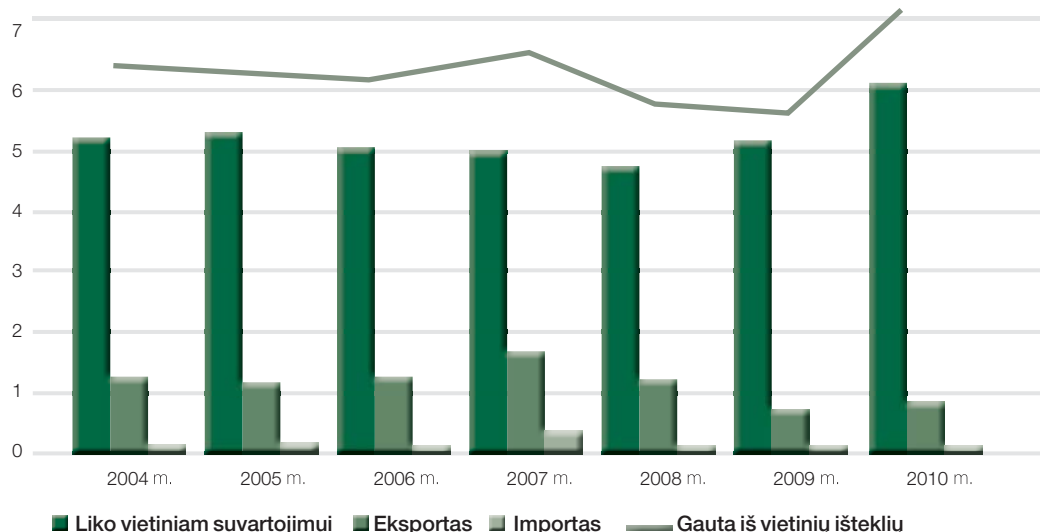
Šalis	Eksportas, tūkst. m ³
Švedija	523,6
Lenkija	343,8
Vokietija	199,6
Latvija	195,2
Suomija	49,9
Kitos	17,3
Iš viso	1329,5

Šaltinis – Valstybinė miškų tarnyba

Kirtimai įvairių nuosavybės formų miškuose (mln. m³)

Šaltiniai: Statistikos departamentas, Valstybinė miškų tarnyba

Apvaliosios medienos ruoša ir prekyba apvaliaja mediena (mln. m³)

Šaltinis – Valstybinė miškų tarnyba

Nuosavybės teisėms atkurti rezervuota apie 267 tūkst. ha miškų, šiuo metu jie patikėti Nacionalinei žemės tarnybai, o ūkinę veiklą juose reglamentuoja teisės aktai. Urėdijos šiuos miškus prižiūri, vykdo juose visas sanitarines ir priešgaisrines apsaugos priemones, įskaitant sanitarinius kirtimus, taip pat atrodina iškirštus miškus. Tam tikrais atvejais urėdijos disponuoja ir iškirsta mediena. Siekiant užtikrinti rezervuotų miškų tinkamą būklę ir išsaugoti jų vertę būsimeis savininkams, juose uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus. Šiuo metu vienas iš pagrindinių tikslų yra kaip galima greičiau grąžinti šiuos miškus teisėtiems savininkams.

Svarbiausi įvykiai 2010 metais

2010 metų kovo 18 dieną Seimo priimtoje rezoliucijoje „Dėl valstybinių miškų išsaugojimo“ numatyta išsaugoti urėdijoms, nacionaliniams parkams ir kitiems valdytojams priskirtų valstybinės reikšmės miškų statusą ir dydį. Šia rezoliucija Seimas išreiškė aiškią poziciją, jog valstybiniai miškai neturėtų būti parduodami arba privatizuojami.

2010 metų kovo 31 dieną paskelbta Valstybės kontrolės audito ataskaita, kurioje vertinama ūkinė veikla valstybiniuose miškuose. Ataskaitoje nurodoma, kad kai kurių miškų urėdijų ir jas valdančios Generalinės miškų urėdijos veikla nepakankamai efektyvi. Taip pat konstatuota, kad iki 2008 metų Lietuva, palyginti su Latvija ir Estija, gavo mažiausiai pajamų už parduotą kubinį metrą medienos, sąnaudos buvo didžiausios, urėdijose dirbo daugiausia žmonių (vidutiniškai pagal prižiūrimą valstybinių miškų plotą), o papildomi atskaitymai į valsty-

bės biudžetą buvo mažiausi. Valstybės kontrolė taip pat išsakė priekaištų, kad įdiegta informacinė sistema „Miško skaita“ naudojama nepakankamai efektyviai. Ataskaitoje pažymėta, kad turėtų būti priimtas sprendimas nustatant optimalų urėdijų skaičių.

2010 metų rugpjūčio 8–9 dienomis Lietuvoje praūžęs škvallas dešimties miškų urėdijų valstybinės reikšmės miškuose (27,4 tūkst. ha plote) išlaužė ir išvertė apie 580 tūkst. m³ medienos. Valstybiniams miškams padaryta apie 25 mln. litų nuostolių. Mobilizavus visų šalies urėdijų pajėgas, škvalo padariniai iš esmės buvo likviduoti iki 2010 metų pabaigos.

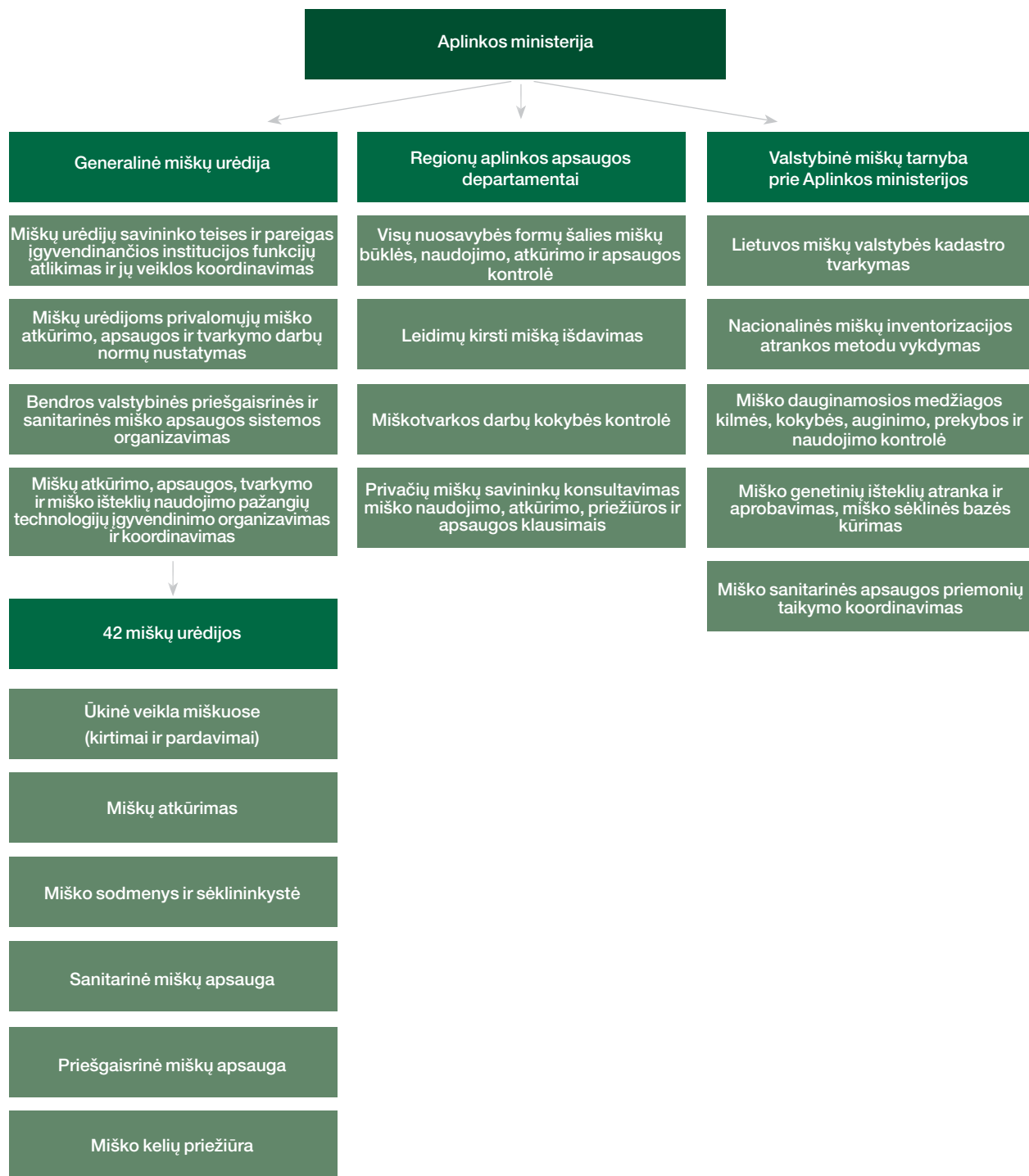
Pagal įstatymus valstybės valdomos įmonės skirstydamos pelną negali mokėti dividendų. Valstybė tiesioginius mokėjimus iš urėdijų gauna pagal miškų įstatyme numatytus privalomuosius atskaitymus (žaliavos mokestį) į valstybės biudžetą iš gautų pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirštą mišką (kai parduodamas nustatytas stačių medžių kiekis, o kirtimus atlieka pats pirkėjas). Pakeitus Miškų įstatymą (2010 metų lapkričio 25 dieną) urėdijoms buvo nustatyti privalomieji 10 proc. atskaitymai bendrosioms biudžeto reikmėms tenkinti. Šis pakeitimas taikomas urėdijų pajamoms nuo 2011 metų sausio 1 dienos ir pakeitė iki tol galiojusius 5 proc. atskaitymus (iki 2009 metų liepos 1 dienos atskaitymai bendrosioms biudžeto reikmėms nebuvo numatyti). Bendrosioms miškų ūkio reikmėms tenkinti liko galioti 5 proc. atskaitymai į valstybės biudžetą. Tad 2010 metais urėdijos į valstybės biudžetą iš viso turėjo pervesti 10 proc. pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirštą mišką, o nuo 2011 metų pradžios šis žaliavos mokestis sudaro jau 15 proc. pajamų.

Valdymo struktūra

Miškų įstatyme įtvirtinta, kad miškų ūkio politikos kryptis priimdamas įstatymus nustato Seimas, o valstybės miškų ūkio strategiją formuoja ir atitinkamas programas rengia Aplinkos ministerija. Jai pavaldūs regionų aplinkos apsaugos departamentai kontroliuoja visų šalies miškų būklę, naudojimą, atkūrimą ir apsaugą. Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos organizuoja ir koordinuoja urėdijoms priskirtų

valstybinių miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą ir miško išteklių naudojimą, taip pat koordinuoja miškų urėdijų veiklą.

Valstybinius miškus patikėjimo teise valdo, jais disponuoja, prižiūri ir ūkinę veiklą juose vykdo urėdijos. Valstybinė miškų tarnyba prie Aplinkos ministerijos tvarko Lietuvos miškų valstybės kadastrą ir atlieka nacionalinės miškų inventorizacijos procedūras.

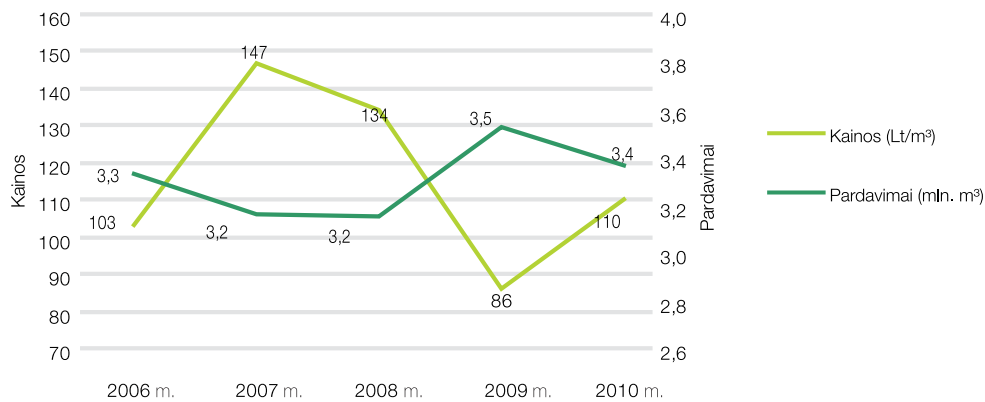
Medienos prekyba

2008 metais prasidėjęs ekonomikos sunkmetis paveikė ir medienos rinką. Apvaliosios medienos kainos 2008–2009 metais smuko dėl sumažėjusios paklausos. Nors tuo metu medienos ruoša privačiuose Lietuvos miškuose ėmė mažėti, valstybiniuose miškuose buvo palaikomas pastovus medienos kirtimo lygis. 2010 metais urėdijų paruoštos apvaliosios medienos kai-

nos pakilo iki 110 litų už kubinį metrą. Pagrindinė to priežastis – išaugusi paklausa ir vietos, ir užsienio rinkose.

Lietuviškos medienos paklausą pastaraisiais metais pastebimai didino ir labai šaltos 2008–2009 ir 2009–2010 metų žiemos, nes beveik 20 proc. miškų urėdijų parduodamos medienos sudarė malkos.

Medienos pardavimas ir kainos Lietuvoje

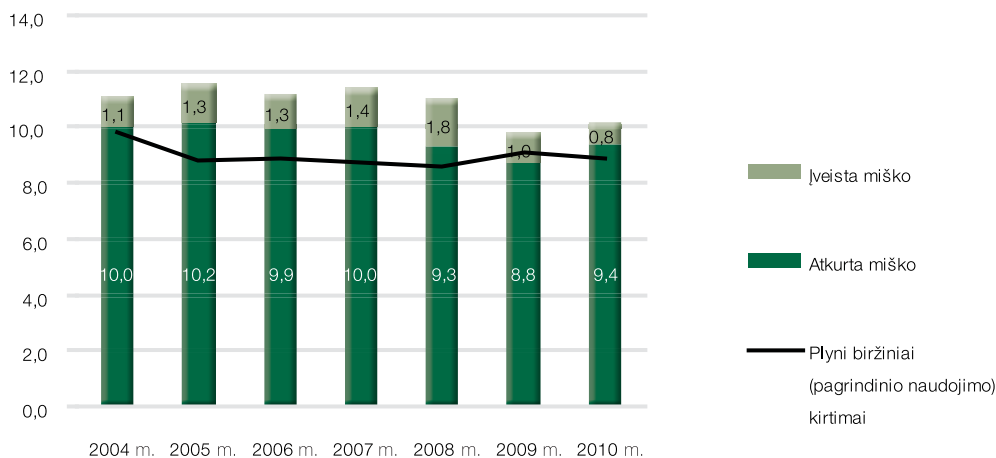
Šaltiniai: Valstybinė miškų tarnyba, Generalinė miškų urėdija

Pasiūla

Statistikos departamento duomenimis, miškų plotai Lietuvoje nuolat didėjo nuo 1993 metų. Be to, nuolat augo vidutinis medienos tūris, 2011 metais jis siekė 237 m³ viename hektare. Valstybiniuose miškuose atkūrimo ir sodinimo darbai nuolat viršijo iškertamus plotus.

Bendras medienos tūris su žieve Lietuvoje išaugo nuo 393,2 mln. m³ 2005 metais iki 489,8 mln. m³ 2011 metais. Šios tendencijos rodo, kad šalyje yra pakankamai galimybių gerokai padidinti medienos kirtimų apimtį nemažinant medienos kiekio miškuose.

Miško atkūrimas valstybiniuose miškuose ir Nacionaliniame parke (tūkst. ha)

Šaltiniai: Statistikos departamentas, Valstybinė miškų tarnyba

Paklausa

Medienos perdirbimo įmonėms svarbu nuolat gauti pakankamą žaliavos kiekį, nes priešingu atveju įmonės priverstos dirbti ne visu pajėgumu. Medienos pramonės specialistai teigia, jog Lietuvos įmonės jau dabar galėtų supirkti ir perdirbti visą šalyje paruošiamą medienos žaliavą. Vis dėlto iš Lietuvos kasmet eksportuojama 15–25 proc. medienos, o kertant neišnaudojamas visas metinis medienos prieaugio rezervas.

Užtikrinus nuolatinį pakankamą medienos tiekimą perdirbėjai būtų kur kas labiau suinteresuoti investuoti į verslo plėtrą. Puikus pavyzdys yra UAB „Vakarų medienos grupė“, kuri 2008–2009 metais kartu su Švedijos koncernu „Ikea“ planavo Alytuje pastatyti medienos plaušo plokščių ir korinių baldų gamybos kompleksą. Investicijos turėjo siekti 450 mln. litų, planuota sukurti 800 naujų darbo vietų. Tačiau vienas esminių investuotojų reikalavimų buvo užtikrinti centralizuotą ir ilgalaikį popiermedžių medienos tiekimą. Tai padaryti galėjo tik valstybė iš jai priklausančių miškų. Nesulaukusi garantijų „Ikea“ investicinių planų Lietuvoje atsisakė.

2008 metais UAB „Investicijų ir finansų analizės centras“ pristatė mokslinį tiriamąjį darbą, kuriame konstatuojama, kad 1 m³ sausos medienos panaudojimas gaminant aukštesnės pridėtinės vertės produkciją (pavyzdžiui, stalių gaminius arba baldus) sukuria 27 kartus daugiau darbo vietų negu to paties kiekio medienos sudeginimas gaminant šilumos energiją. Atitinkamai sukuriama 10 kartų didesnė pridėtinė vertė. Plaušienos ir popieriaus pramonėje sukuriamų darbo vietų skirtumas yra dar didesnis, jis siekia apie 60 kartų, o sukuriama pridėtinė vertė yra 9,5 karto didesnė. Šis tyrimas įrodė, jog didžiausią teigiamą poveikį siekiant tvarios plėtros galima užtikrinti tik laikantis atsinaujinančių medienos išteklių panaudojimo hierarchijos: energijos gamybai turi būti naudojami tik tie medienos resursai (tame tarpe atliekos), kurie nebegali būti naudingi medienos produktų, plaušienos ir popieriaus gamyboje.

Šiuo požiūriu Lietuvoje pagrindinė problema šiuo metu yra ta, kad nustatant biokuro katilinėse pagamintos šilumos kainas vadovaujamosi kaštų padengimo principu. Dėl to biokuro katilinių savininkai gali deginimui pirkti gamybai tinkamos kokybės medieną, siūlyti už ją aukštą kainą ir nesibaiminti, kad dėl to sumažės pelnas.

Finansiniai ir veiklos rezultatai

Miškų urėdijos, pagal Miškų įstatyme įtvirtintas nuostatas, teikia duomenis neįtraukdamas valdomų miškų vertės. Dėl to miškų urėdijų finansinėse ataskaitose turtas nėra atspindėtas tinkamai, o turto ir kapitalo gražos rodikliai sunkiai palyginami su kitų valstybinių arba privačių įmonių rezultatais. Norint išvengti šios problemos, toliau analizėje komercinių miškų rinkos vertė (3,1 mlrd. litų) įtraukta į balansus kaip ilgalaikis materialus turtas, atitinkamai padidinant nuosavą kapitalą. Tai svarbu, nes 2010 metų pabaigoje miškai sudarė 92 proc. viso urėdijų materialaus turto.

Didžiąją valstybinio miškininkystės sektoriaus dalį sudaro 42 miškų urėdijos, daugiausia vykdančios komercinę veiklą. 2010 metais jų pajamos sudarė beveik 99 proc. sektoriaus pajamų, o turtas – beveik 99,9 proc. visų sektoriaus įmonių turto. Be urėdijų, šiam sektoriui priskiriama tik viena valstybės įmonė – Valstybinis miškotvarkos institutas.

Atsigaunant vartojimui ir kylant medienos kainoms 2010 metais valstybės valdomos miškininkystės sektoriuje veikiančios įmonės pasiekė 420 mln. litų apyvartą ir uždirbo beveik 40 mln. litų grynojo pelno. Šie rezultatai kur kas geresni už atitinkamus rodiklius 2009 metais (352 mln. litų apyvarta ir 2,6 mln. litų grynojo pelno). Bendrojo pelno marža augo nuo 53 proc. 2009 metais iki 63 proc. 2010 metais, o grynojo pelno marža – atitinkamai nuo 1 proc. iki 9 proc. Be to, dėl išaugusių pardavimų ir padidinto žaliavos mokesčio tarifo padidėjo urėdijų sumokama žaliavos mokesčio suma: ji nuo 20,4 mln. litų 2009 metais pakilo iki 37,6 mln. litų 2010 metais. Iš veiklos sąnaudų atėmus žaliavos mokestį, grynojo pelno rodiklis padidėja iki 19,9 mln. litų 2009 metais ir 71,6 mln. litų 2010 metais.

Nepaisant sumažėjusios savikainos, veiklos sąnaudos 2010 metais išaugo beveik 19 proc. (iš viso 22 mln. litų), visų pirma dėl to, kad urėdijos sumokėjo daugiau žaliavos mokesčio (17,2 mln. litų daugiau nei 2009 metais), taip pat dėl padidėjusių miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimčių. Vienam urėdijų darbuotojui tenkantis valstybinės reikšmės miško plotas padidėjo nuo 276,7 ha 2009 metais iki 282,2 ha 2010 metais.

2010 metais urėdijų nuosavo kapitalo graža (iš veiklos sąnaudų eliminavus žaliavos mokestį ir turto mokestį) siekė 2,1 procento.

Tūkst. litų	Miškininkystė	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	352 000	420 329
Pardavimo savikaina	166 432	157 378
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	185 569	262 951
Bendrojo pelno marža	52,7 %	62,6 %
Veiklos sąnaudos	186 845	222 050
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-1 277	40 900
EBIT marža	-0,4 %	9,7 %
EBITDA	29 637	71 221
EBITDA marža	8,4 %	16,9 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	2 637	39 696
Grynojo pelno marža	0,7 %	9,4 %
Mažumai tenkanti pelno dalis	0	0
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	3 363 270	3 378 043
Nematerialus turtas	214	250
Materialus turtas	3 360 655	3 368 668
Finansinis turtas	23	3 937
Kitas ilgalaikis turtas	2 378	5 188
Trumpalaikis turtas	193 430	235 408
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	72 570	81 724
Per vienerius metus gautinos sumos	25 370	28 238
Kitas trumpalaikis turtas	57 109	68 164
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	38 382	57 282
TURTO IŠ VISO	3 556 700	3 613 451
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGIJIMAI		
Nuosavas kapitalas	3 511 466	3 552 339
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos subsidijos	10 453	17 509
Įsipareigojimai	34 782	43 604
Ilgalaikiai įsipareigojimai	4 139	3 137
Trumpalaikiai įsipareigojimai	30 643	40 466
Iš jų finansiniai įsipareigojimai	4 098	4 776
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠ VISO	3 556 700	3 613 451
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	98,7 %	98,3 %
Skolų ir nuosavybės santykis	0,1 %	0,1 %
ROA*	0,7 %	2,1 %
ROCE*	0,7 %	2,3 %
ROE*	0,7 %	2,1 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	4 005	3 947
Grąža investuotojui	25 278	42 462
Sumokėtas VĮ turto mokestis	4 916	4 885
Žaliavos mokestis	20 362	37 577

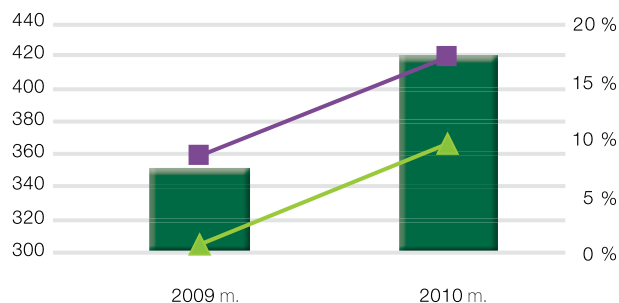
*Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas turto mokestis ir žaliavos mokestis

Miškų urėdijų pelnas ir sąnaudos

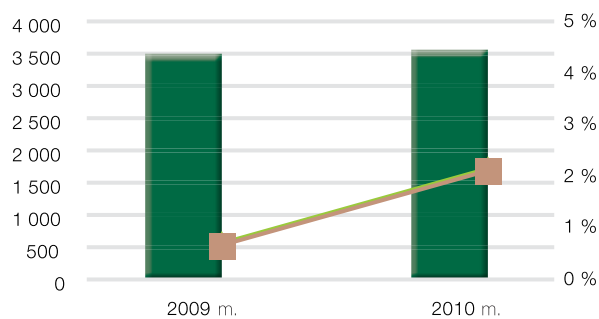
Miškų urėdijų pelnas ir sąnaudos litais už 1 m ³ parduotos medienos	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Veiklos pelnas/m ³ *	13,2	36,6	12,1	6,7	24,7
Savikaina/m ³	41,9	49,2	58,5	45,5	45,6
Visos sąnaudos/m ³ *	104,6	126,5	139,3	90,9	98,6

*Žaliavos mokestis ir turto mokestis eliminuoti iš veiklos sąnaudų

Lietuvos miškininkystės sektoriaus rentabilumas (formalioji analizė, mln. litų)

Legend:
■ Pardavimo pajamos
■ EBITDA marža
▲ Grynojo pelno marža

Legend:
■ Nuosavas kapitalas
▲ ROE
■ ROA
■ Finansiniai įsipareigojimai

Miškų urėdijų veiklos pelnas (eliminavus žaliavos ir VĮ turto mokesčius) 2010 metais pasiekė 24,7 litus už parduotą medienos kubinį metrą. Tai žymiai geresnis rezultatas nei 2009 metais (6,7 lito už m³) ir vienas geriausių rezultatų per pastaruosius 5 metus. EBIT marža (eliminavus žaliavos ir turto mokesčius) 2010 metais siekė 20 proc., o 2009 metais – tik 7 procentus.

Efektyviausiai veikiančios urėdijos uždirba 45 litus už m³, o dirbančios mažiau efektyviai – apie 30 litų už m³. Efektyvių urėdijų pelno marža siekia 35–45 procentus. Vertinant šiuos skaičius svarbu atsižvelgti į faktą, jog miškų urėdijos Lietuvoje turi dar ir socialinių funkcijų, kurios didina išlaidas, tačiau tiesioginių pajamų neuždirba. Šios išlaidos, palyginti su pajamomis, nėra labai didelės, tačiau eliminavus minėtas sąnaudas urėdijų rodikliai kiek pagerėtų.

Norint eliminuoti medienos kainų pokyčius ir įvertinti urėdijų veiklos efektyvumą, sąnaudos už parduotą medieną yra kur kas geresnis rodiklis. 2010 metais parduoto medienos kubinio metro savikaina išliko pakankamai pastovi (45,6 lito už m³), tai geresnis rezultatas nei 2007–2008 metais. Bendrosios sąnaudos 2010 metais pakilo iki 98,6 litų už m³ (2009 metais buvo 90,9 lito už m³), didžiąja dalimi tai lėmė išaugusios miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtys.

TRANSPORTAS

Sektoriaus apžvalga

2010 metų duomenimis, transporto, sandėliavimo ir ryšių sektoriuje veikiančios įmonės ir organizacijos sukūrė 15,2 proc. šalies bendrojo vidaus produkto. Šio sektoriaus veiklos rezultatai glaudžiai susiję su Lietuvos ir svarbiausių jos prekybos partnerių ekonomine būkle bei bendrosiomis ekonomikos ir finansų tendencijomis Lietuvoje ir pasaulyje.

Sektorius yra svarbus vidaus prekybos ir eksporto raidai:

transportas ir logistika yra vienos iš esminių grandžių paslaugų ir prekių vertės kūrimo grandinėje.

Transporto sektorius apima logistikos, kelių valdymo, geležinkelių, vandens transporto, oro uostų ir pašto segmentus. Jų analizė pateikta šioje ataskaitoje. Transporto sektoriuje valstybė valdo 25 įmones. Dešimt didžiausių pagal apyvartą įmonių nurodytos lentelėje.

Nr.	Įmonė	Veikla	2010 m. apyvarta (mln. litų)	2010 m. turtas (mln. litų)	Darbuotojų skaičius	Valstybės dalis (%)
1	AB „Lietuvos geležinkeliai“	Krovinių ir keleivių pervedimas, geležinkelių infrastruktūros priežiūra	1 404	4 510	11 632	100
2	AB „Lietuvos paštas“	Universaliosios pašto paslaugos, pasiuntinių ir finansinės paslaugos	174	220	6 870	100
3	AB „Klaipėdos nafta“	Naftos produktų perkrovimas ir susijusios paslaugos	123	474	306	70,6
4	VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	Klaipėdos valstybinio jūrų uosto eksploatavimas	148	1 189	266	100
5	VĮ „Oro navigacija“	Oro eismo paslaugos Lietuvos oro erdvėje	73	160	316	100
6	AB „Lietuvos jūrų laivininkystė“	Krovinių gabenimas jūriniais laivais	62	249	366	56,66
7	VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas	Vilniaus tarptautinio oro uosto eksploatacija	42	319	412	100
8	VĮ „Šiaulių regiono keliai“	Valstybinės reikšmės kelių techninė priežiūra Šiaulių regione	36	713	352	100
9	VĮ „Kauno regiono keliai“	Valstybinės reikšmės kelių techninė priežiūra Kauno regione	29	804	347	100
10	VĮ „Automagistralė“	Valstybinės reikšmės automobilių kelių ir jų infrastruktūros priežiūra bei tyrimai	27	993	606	100

Finansinė veikla

Agreguotos transporto įmonių sąnaudos išaugo 5 proc., o jų pajamos padidėjo dešimtadaliu. Dėl to išaugo įmonių pelningumas. Pardavimo pajamos vienam darbuotojui 2010 metais siekė 95,6 tūkst. litų ir buvo 19 proc. didesnės negu prieš metus, kai jos sudarė 80,3 tūkst. litų. Dar pastebimiau padidėjo vieno sektoriaus darbuotojo uždirbtas pelnas: 2010 metais jis siekė 3,8 tūkst. litų ir buvo 9,4 karto didesnis negu 2009 metais, kai sudarė 0,4 tūkst. litų.

Didžiausia valstybinė transporto įmonė „Lietuvos geležinkeliai“ grynąjį pelną padidino daugiau negu keturis kartus.

Nuostolius sumažino Tarptautinis Vilniaus oro uostas. Geresnius šių bendrovių veiklos rezultatus iš dalies lėmė atsigaunanti Lietuvos ir pasaulio ekonomika, kita vertus, padidėjo keleivių ir krovinių srautai, įmonės ėmė taikyti lankstesnę kainodarą.

Vertinant veiklos sąnaudas, džiugu, kad optimizavęs savo veiklą (sąnaudos sumažėjo 39 proc.) nuostolius beveik 6 kartus sumažino „Lietuvos paštas“. Klaipėdos jūrų uosto direkcija padidino sąnaudas 11,5 mln. litų dėl akvatorijos valymo darbų įrengiant Šventosios uostą. Šios sąnaudos yra netipinės veiklos rezultatas ir vertinant veiklos efektyvumą neturėtų būti įtraukiamos.

Tūkst. litų	Transportas	
	2009	2010
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos (mln. litų)	2 086 483	2 296 658
Pardavimo savikaina (mln. litų)	1 727 536	1 811 980
Bendras pelnas (nuostoliai)	358 947	484 679
Bendrojo pelno marža	17,2 %	21,1 %
Veiklos sąnaudos	347 274	367 783
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	11 673	116 896
EBIT marža	0,6 %	5,1 %
EBITDA	500 008	621 509
EBITDA marža	24,0 %	27,1 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	10 500	91 054
Grynojo pelno marža	0,5 %	4,0 %
Mažumai tenkanti pelno dalis	-1 500	-9 335
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	6 938 161	7 247 669
Nematerialus turtas	34 179	35 065
Materialus turtas	6 891 248	7 181 023
Finansinis turtas	6 436	19 083
Kitas ilgalaikis turtas	6 298	12 498
Trumpalaikis turtas	690 581	738 035
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	160 021	199 919
Per vienerius metus gautinos sumos	303 780	270 698
Kitas trumpalaikis turtas	79 018	16 601
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	147 762	250 817
TURTO IŠ VISO	7 628 742	7 985 704
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGIJIMAI		
Nuosavas kapitalas	5 001 293	5 424 754
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	218 957	204 803
Dotacijos subsidijos	1 295 446	1 320 751
Įsipareigojimai	1 332 003	1 240 199
Ilgalaikiai įsipareigojimai	690 401	701 692
Trumpalaikiai įsipareigojimai	641 602	538 507
Iš jų finansiniai įsipareigojimai	799 045	781 850
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠ VISO	7 628 742	7 985 704
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	65,6 %	67,9 %
Skolų ir nuosavybės santykis	16,0 %	14,4 %
ROA*	0,3 %	1,3 %
ROCE*	0,4 %	2,1 %
ROE*	0,4 %	1,9 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	25 970	24 023
Graža investuotojui	28 785	70 171
Išmokėti dividendai	16 243	57 728
Sumokėtas VĮ turto mokestis	12 542	12 443

*Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis

Valstybės valdomų transporto įmonių sumokėti dividendai ūgtelėjo 18 proc. ir valstybės biudžeto pajamas papildė 57,7 mln. litų. Daugiausia dividendų sumokėjo „Lietuvos geležinkeliai“ – 56,4 mln. litų.

Logistika

Optimaliai sutvarkyti logistikos procesai lemia mažesnes prekių ir paslaugų kainas bei didesnę įmonių pelningumą. Pasaulio banko duomenimis, Lietuva 2010 metais užėmė 45

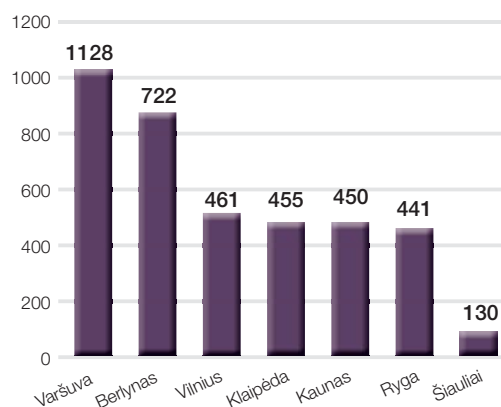
vietą tarp 155 pasaulio šalių pagal logistikos veiklos indeksą. Mažiausiai balų šalis surinko pagal infrastruktūros ir logistikos kompetencijos rodiklius.

LPI reitingas	Šalis	LPI	Muitinės	Infrastruktūra	Tarptautiniai plukdymai	Logistikos kompetencija	Sekimas	Savalaikiškumas
1	Vokietija	4,11	4	4,34	3,66	4,14	4,18	4,48
12	Suomija	3,89	3,86	4,08	3,41	3,92	4,09	4,08
30	Lenkija	3,44	3,12	2,98	3,22	3,26	3,45	4,52
37	Latvija	3,25	2,94	2,88	3,38	2,96	3,55	3,72
43	Estija	3,16	3,14	2,75	3,17	3,17	2,95	3,68
45	Lietuva	3,13	2,79	2,72	3,19	2,85	3,27	3,92

Šaltinis – Pasaulio bankas (2010)

Lyginant Lietuvos miestuose ir šalia jų esamą sandėliavimo infrastruktūrą, matyti, kad didieji Lietuvos miestai atsilieka nuo kitų ES miestų. Sandėlių plotas atskirai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje tūkstančiui gyventojų buvo daugiau nei du kartus mažesnis už atitinkamą rodiklį Varšuvoje.

Sandėlių ploto palyginimas (m² tūkstančiui gyventojų)

Šaltinis – Susisiekimo ministerija (2010)

Vertinant sandėliavimo plotus įvairiose šalyse, išryškėja didelis skirtumas tarp Centrinės, Rytų Europos ir Vakarų Europos, Skandinavijos šalių. Vakarų Europos ir Skandinavijos šalyse sandėliavimo plotas svyruoja nuo 1 390 m² iki 3 664 m² tūkstančiui gyventojų. Tuo tarpu Centrinės ir Rytų Europos valstybėse šis rodiklis svyruoja nuo 320 m² Čekijoje iki 157 m² Lenkijoje tūkstančiui gyventojų.

Pasiūlos ir paklausos analizė

Siekiant patenkinti paklausą jau kelerius metus steigiami privatūs logistikos centrai, tačiau šalyje vyrauja 400–800 kv. m. ploto logistikai skirtos patalpos. Dideli projektai reikalauja solidžių investicijų padengti fiksuotus kaštus, kurie tiesiogiai susiję su didele rizika. Tokios rizikos privatus sektorius nėra linkęs prisiimti. Kita vertus, visi dabar veikiantys privatūs logistikos centrai yra vienamodaliniai, t. y. juose negalima keisti transporto rūšies neperkraunant krovinių.

Logistikos centrų paklausa jautriai reaguoja į ekonomikos sąlygas. Dauguma šalies transporto ir logistikos bendrovių klientų yra Lietuvoje, o svarbiausios rinkos – Rusija, kitos NVS šalys ir Vakarų Europa.

Dėl to intermodalinio logistikos centro, kuriame galima aptarnauti įvairių rūšių transportu vežamus krovinius, poreikis vis auga. Taip pat juntama didesnių logistikos centrų paklausa. Abi šios problemos gali būti sprendžiamos pasitelkiant valstybinį kapitalą, nes sulaukti privačių investuotojų menkai tikėtina.

Strateginiai projektai

Viešuosius logistikos centrus (VLC) buvo nuspręsta steigti dar 2008 metais. Šių centrų kūrimas buvo pripažintas valstybei svarbiu ekonominiu projektu. VLC – tai nepriklausomų bendrovių ir įstaigų, vykdančių krovinių vežimo ir susijusių pagalbinę veiklą, teritorinis susivienijimas, kuriame yra bent vienas intermodalinis terminalas. Kartu su Susisiekimo ministerija Vilniuje ir Kaune VLC steigs „Lietuvos geležinkeliai“ (projektų vertė – atitinkamai 121 mln. litų ir 90 mln. litų), Šiauliuose – miesto savivaldybė (48 mln. litų), o Klaipėdoje – Valstybinio jūrų uosto direkcija (48 mln. litų) Projektas, įgyvendinamas 2011–2015 metais taip pat finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis.

Valstybės indėlis steigiant VLC – infrastruktūra, t. y. biudžeto lėšomis bus nutiesti trūkstanti geležinkeliai ir automobilių keliai, įrengtos komunikacijos. Be to, valstybė užtikrins vienodas veiklos sąlygas visiems VLC paslaugomis besinaudojantiems užsakovams, laisvą prieigą prie centro paslaugų ir jo veiklos tęstinumą.

Privataus kapitalo indėlis – investicijos į sandėlius ir kitus infrastruktūros objektus, reikalingus VLC veiklai.

Projekto nauda įvairialypė: bus užtikrinta efektyvi skirtingų transporto rūšių sąveika, pagerės transporto paslaugų kokybė, bus plečiama logistikos paslaugų rinka, kuriamos naujos darbo vietos, atsiras naujų erdvių pagalbinių produktų ir paslaugų teikėjams, mažoms įmonėms bus sukurta prieiga prie viešosios paskirties transporto ir logistikos infrastruktūros, mažės neigiamas transporto poveikis aplinkai, bus sudarytos sąlygos stiprinti eismo saugumą ir pritraukti naujų užsienio investicijų.

Kelių valdymas

Lietuvoje keliai yra valstybinės ir vietinės reikšmės. Bendras kelių ilgis sudaro daugiau kaip 81 tūkstantį kilometrų. Valstybinės reikšmės keliai išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei, juos turto patikėjimo teise naudoja bei jais disponuoja Susisiekimo ministerijos įsteigtos 10 regioninių kelių priežiūros įmonių ir valstybės įmonė „Automagistralė“.

Pagal funkcijas kelių valdymą galima išskirti į dvi dalis:

- statyba (kelių tiesimas), rekonstrukcija ir remontas – šiuos darbus atlieka privačios įmonės, samdomos viešųjų pirkimų pagrindu;
- kelių priežiūra (sniego valymas, druskos mišinio bėrimas, duobių užtaisymas ir kt.) – šiuos darbus atlieka valstybinės įmonės; darbai užsakomi planinių užduočių skyrimo principu: darbų atliekama tiek, kiek skiriama lėšų, skaičiuojant pagal 2001 metais nustatytus ir kasmet indeksuojamus techninių darbų ekonominius įverčius.

Veiklos ir finansiniai rezultatai

Kelių priežiūros darbai finansuojami iš valstybės biudžeto. Žemiau lentelėje nurodyti asignavimai, skirti Lietuvos automobilių kelių direkcijai (mln. litų).

	2009 m.	2010 m.
Skirta lėšų	775,7	881,7
Panaudota lėšų	775,7	865,4
Panaudota (proc.)	100	98

Šaltinis – Finansų ministerija (2011)

Lietuvos automobilių kelių direkcija 2010 metais išskėlė tris strateginius tikslus.

1) Prižiūrėti ir plėtoti valstybinės reikšmės kelius, sudarant sąlygas nepertraukiamam ir saugiam transporto srautų judėjimui.

Pagrindinė priemonė – avaringų ruožų (vadinamųjų „juodųjų dėmių“) naikinimas. Vien 2010 metais eliminuotos 24 „juodosios dėmės“, per metus pagerėjo eismo saugumas, buvo tiesiami dviračių ir pėsčiųjų takai, vykdomos akcijos siekiant informuoti pėsčiuosius apie eismo saugą.

2) Užtikrinti susisiekimą išsaugant kelių tinklo būklę ir nebloginant jų eksploatacinių savybių. Didžioji asignavimų dalis – beveik pusė – buvo skirta kelių priežiūrai žiemą. Apie ketvirtadalį sudarė lėšos, skirtos priežiūrai vasarą. Likusi dalis buvo skirta kelių taisymui: 2010 metais užtaisyta 234 tūkst. m² išdaužų, sustiprinta 141 km žvyrkelių, atlikta kitų darbų.

3) Mažinti grūstis keliuose, kelio naudotojų išlaidas ir poveikį aplinkai, žmonių socialinę atskirtį. Užtrukus derinimams viešųjų pirkimų procedūrose pavėluota pasirašyti sutartis dėl svarbių šio tikslo įgyvendinimo projektų: ruožo per Grigiškes rekonstrukcijos, estakados statybos Jakų sankryžoje Kauno–Palangos kryptimi, Vilniaus pietinio aplinkkelio tiesimo, kelio Panevėžys–Šiauliai–Radviliškis rekonstrukcijos. Šie projektai finansuojami ES lėšomis, o jų įgyvendinimas nukeltas į 2011 metus.

Strateginiai projektai

Valstybiniu lygiu Lietuvoje vykdoma europinio transporto tinklo (TEN-T) plėtra, siekiant integruoti įvairių transporto rūšių tinklus, juos sujungti su kaimyninių ES valstybių tinklais ir taip užtikrinti transporto tinklų saugumą bei efektyvumą. Plėtos strategiją Lietuvoje formuoja Susisiekimo ministerija. Svarbiausias strategijos kryptis numato Valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtos programa 2005–2015 metams. Ji skirstoma į kelias dalis: saugaus eismo gerinimo priemonės, naujų kelių (aplinkkelių) tiesimas, tarptautinių transporto koridorių plėtra, kelių rekonstravimas, kapitalinis remontas, žvyrkelių asfaltavimas.

2013–2015 metais numatoma baigti „Via Baltica“ ruožo, stiprinančio Lietuvos kelių integraciją į europinį transporto tinklą, rekonstrukciją. Tam bus skiriama 500 mln. litų. Projektas finansuojamas ES struktūrinių fondų bei Kelių priežiūros ir plėtos programos lėšomis.

Be to, 2012–2014 metais bus vykdoma kelio Vilnius–Utena ruožo rekonstrukcija. Šio projekto, finansuojamo Kelių priežiūros ir plėtos programos lėšomis, vertė siekia 121 mln. litų.

Geležinkeliai

Lietuvos geležinkelių tinklo bendras ilgis – 1 767,6 km. Šalį kerta du geležinkelių tinklo koridoriai: Šiaurės–Pietų kryptimi (I koridorius) ir Rytų–Vakarų (IX koridorius). Jais gabenama daugiau kaip 80 proc. keleivių ir krovinių.

I koridorius („Rail Baltica“) svarbus integruojant Lietuvą į Europos geležinkelių tinklą, tačiau nesutampantys vėžių pločiai šiuo metu neleidžia to padaryti.

IX koridorius yra reikšmingas ir nacionaliniams, ir tranzito srautams, ypač gabenant krovinius tarp pagrindinių šalies pramonės centrų, Baltarusijos ir Klaipėdos uosto.

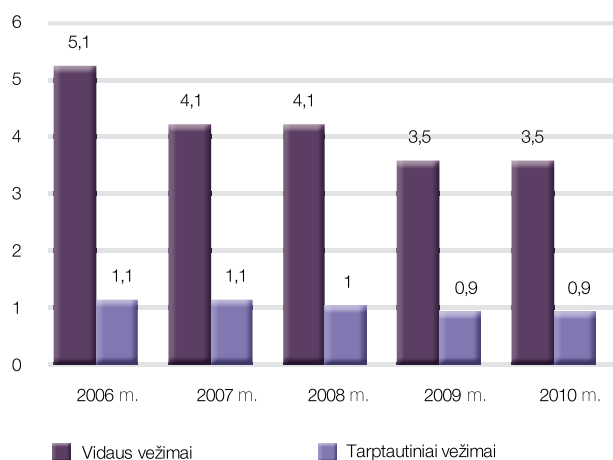
Valstybinę geležinkelių plėtos politiką ir strategiją įgyvendina Susisiekimo ministerija, o visą tinklo infrastruktūrą patikėjimo teise valdo ir paslaugas teikia valstybės kontroliuojama bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“.

Veiklos rezultatų apžvalga: keleiviai

Nors geležinkeliais Lietuvoje pervežtų keleivių skaičius 2010 metais, palyginti su atitinkamu 2009 metų rodikliu, nepakito, vidutiniai vieno keleivio vežimo nuotoliai išaugo. Palyginti su dauguma Europos Sąjungos valstybių, geležinkeliai

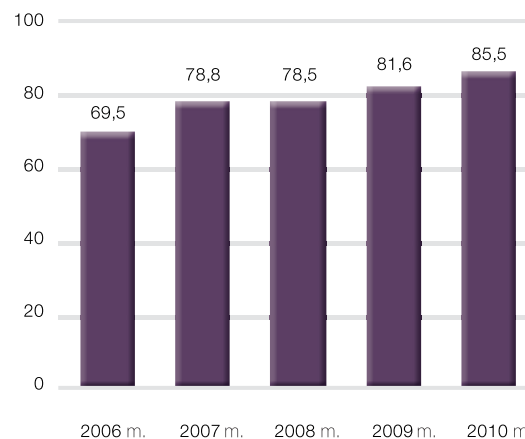
Lietuvoje nėra populiarus transporto rūšis. Keleivių, važiuojančių geležinkeliais, mūsų šalyje yra maždaug aštuonis kartus mažiau negu vidutiniškai Europos Sąjungoje (skaičiuojant tūkstančiui gyventojų).

Keleivių vežimas (mln. km)

Šaltinis – „Lietuvos geležinkeliai“ (2011)

Vidutinis vieno keleivio vežimo nuotolis (km)

Šaltinis – „Lietuvos geležinkeliai“ (2011)

Transporto rūšių pasiskirstymas vežant keleivius (proc., 2009 m.)

	Automobiliai	Autobusai	Traukiniai	Tramvajai ir metro
ES-27	82,6	8,8	7,0	1,5
Estija	78,7	18,9	1,9	0,6
Latvija	85,4	9,8	3,9	0,9
Lenkija	85,8	7,3	5,6	1,3
Lietuva	92,0	7,1	0,9	-
Suomija	83,9	10	5,4	0,7
Vokietija	84,6	6,0	7,9	1,6

Šaltinis – Europos Komisija (2011)

„Lietuvos geležinkeliai“ vykdo Susisiekimo ministerijos strateginio plano tikslus „Užtikrinti socialiai būtinų transporto paslaugų teikimą visuomenei“ ir „Užtikrinti keleivių vežimo paslaugų teikimą tais maršrutais, kurie vežėjams yra komerciškai nenaudingi, tačiau būtini visuomenei, taikant nustatytus tarifus ir sąlygas“. Didelės įtakos keleivių skaičiui

turi kokybiniai parametrai: vežimo greitis, traukinių grafiko patogumas, komfortas vagonuose, geležinkelių tinklo tankis. Lietuvoje didžiąją dalį keleivinio traukinių parko sudaro senesni nei 21 metų lokomotyvai. Pagal vežėjų pateiktus duomenis keleivių vežimo geležinkeliais sąnaudos yra didesnės nei autobusais.

	Geležinkeliai*	Kelionės autobusu		
		Vilnius–Kaunas	Vilnius–Klaipėda	Vilnius–Šiauliai
Lt/km	0,52	0,19	0,19	0,21

* – Apskaičiuota dalinant AB „Lietuvos geležinkeliai“ Keleivių vežimo direkcijos 2010 m. vidinių pardavimų savikainą bei proporcingą veiklos sąnaudų dalį iš vidaus vežimų keleivių kilometrų (www.litrail.lt, veiklos rezultatai).

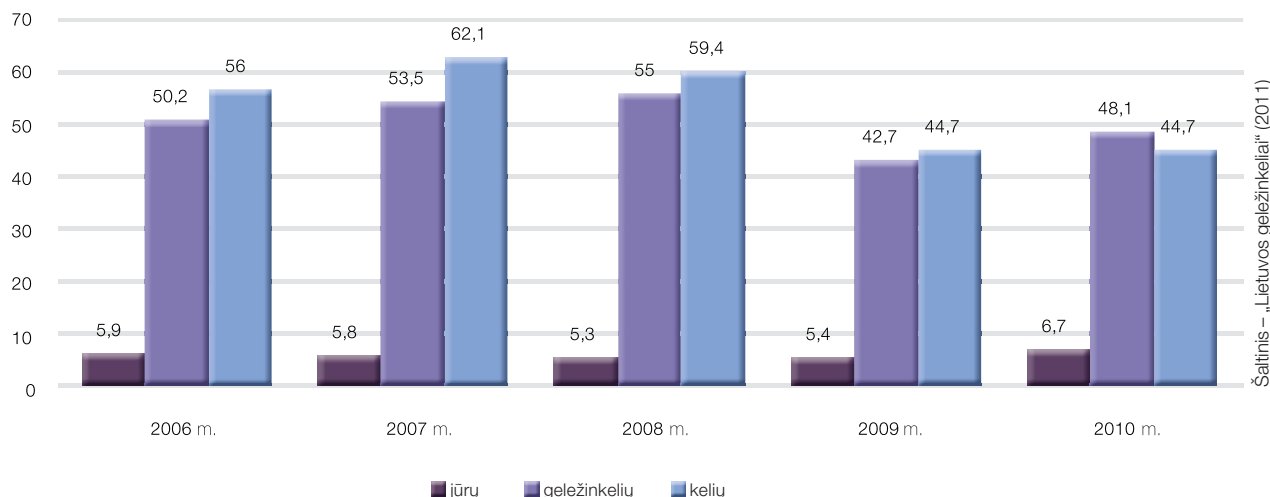
** – Informacija paimta iš UAB „Tolimojo keleivinio transporto kompanija“ tinklalapio, o kaina vienam kilometrui apskaičiuota bilieto kaina dalinant iš kelionės atstumo.

Veiklos rezultatų apžvalga: kroviniai

Krovinių vežimas yra pagrindinė „Lietuvos geležinkelių“ veiklos sritis. Geležinkeliai – tinkamiausia transporto rūšis gabenant masinius krovinius: cementą, naftą, metalus, grūdus.

Pagal vidutinį gabenamų krovinių svorį geležinkeliai yra artimi kelių transportui.

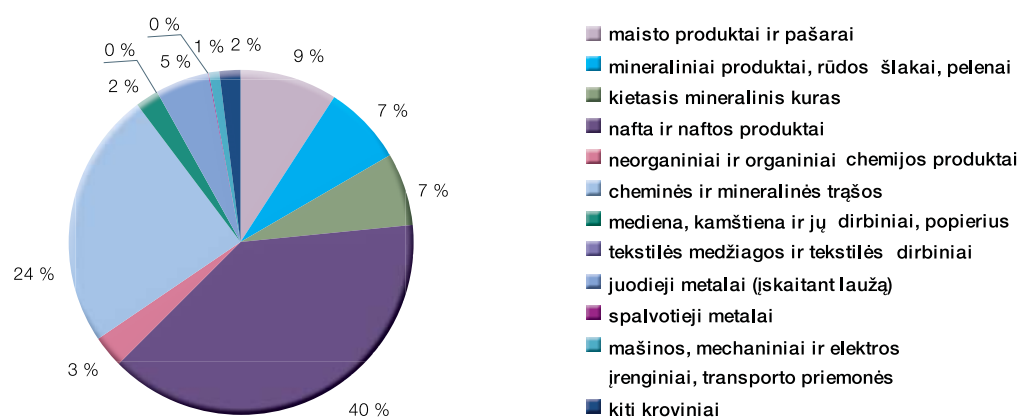
Krovinių vežimas įvairiomis transporto rūšimis (mln. t)

Lietuvoje geležinkeliais 2010 metais buvo pervežta 48,1 mln. tonų krovinių, iš kurių 70 proc. sudarė tarptautiniai vežimai iš Baltarusijos ir Kaliningrado srities arba priešingomis kryptimis. Vidutinis vienos tonos vežimo nuotolis – 279 km. Krovinių vežimas geležinkeliais 2010 metais išaugo daugiau nei dešimtadaliu, palyginti su gabenimo apimtimi 2009 metais, visų pirma dėl pagerėjusios ekonominės situacijos ir atsigaunančios prekybos.

Didžiąją dalį krovinių sudarė nafta ir naftos produktai, antrą vietą – cheminės ir mineralinės trąšos. Pagrindinės įmonės, kurių kroviniai Lietuvoje gabenami geležinkeliais, yra AB „Orlen Lietuva“, AB „Achema“, AB „Lifosa“ ir AB „Akmenės cementas“. „Lietuvos geležinkelių“ klientų bazė yra itin koncentruota, t. y. gabenimo apimtys priklauso nuo kelių didelių įmonių.

Kroviniai pagal rūšis

Strateginiai projektai

Vienas svarbiausių projektų – geležinkelis „Rail Baltica“, kuris sujungs Suomiją ir Lenkiją per tris Baltijos šalis. Vyriausybė 2010 metais patvirtino projekto įgyvendinimo neatidėliotinų veiksmų planą. Pagal jį iki 2013 metų pabaigos turi būti nutiesta geležinkelio vėžė nuo Lenkijos ir Lietuvos pasienio iki Kauno. Jau pradėti ruožo Mockava–Šeštokai rekonstrukcijos darbai. „Rail Baltica“ atkarpa Lietuvoje sudarys apie 330 km. Projekto, įgyvendinamo 2011–2015 metais, vertė siekia 950 mln. litų.

Darbai bus finansuojami Europos Sąjungos TEN-T ir Sanglaudos fondų, valstybės ir „Lietuvos geležinkelių“ lėšomis.

Be to, įgyvendinami kiti TEN-T ruožų modernizavimo projektai. „Lietuvos geležinkeliai“ 2010 metais įsigijo ir išbandė trečią dviaukštį elektrinį traukinį, kuriame įrengtos 304 sėdimos vietos. Kovo mėnesį bendrovė su Europos investicijų banku (EIB) pasirašė 20 mln. eurų vertės sutartį. Už šiuos pinigus bus nupirkta dar 10 naujų lokomotyvų „Siemens ER20“.

Palyginti su iki šiol naudojamais sovietiniais lokomotyvais, naujieji sunaudoja apie 40 proc. mažiau dyzelino, yra saugesni ir techniškai kur kas pažangesni.

Be to, 2010 metais pasirašytas Rytų–Vakarų transporto koridoriaus (EWTC) steigimo susitarimas, kuriuo Lietuva siekia integruotis į globalią konkurencingą transporto ir logistikos sistemą. Ji sujungs Pietų Švedijos, Danijos, Vokietijos ir Lietuvos transporto centrus su Baltarusijos, Ukrainos, Rusijos ir Azijos transporto sistemomis.

Vandens transportas

Lietuva yra jūrų valstybė, šaliai priklausančios Baltijos jūros pakrantės ilgis yra 90,7 km. Šalyje veikia du jūrų uostai – Klaipėdos ir Šventosios. Juos patikėjimo teise valdo Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija.

Klaipėdos jūrų uostas – daugiamodalinis, giliavandenis ir universalus. Čia dirba 15 stambių krovos, laivų remonto ir statybos bendrovių, teikiamos visos su jūrų verslu ir krovinių aptarnavimu susijusios paslaugos. Šalčiausiomis žiemomis neužšalantis uostas garantuoja sklandžią laivybą ir nenutrūkstamus krovos darbus.

Iš čia trumpiausiu atstumu iki svarbiausių pramoninių Rytų šalių regionų – Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos ir kt. Per Klaipėdos uostą eina pagrindinės laivybos linijos į Vakarų Europos, Pietryčių Azijos ir Amerikos žemynų uostus.

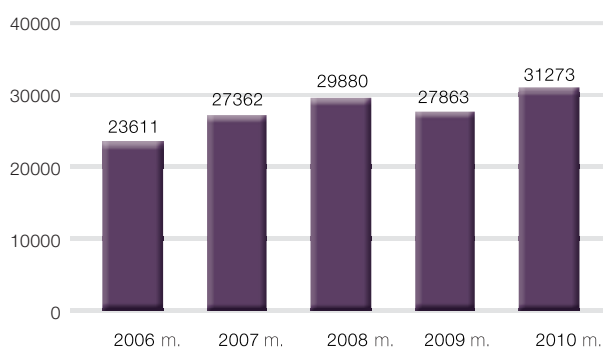
Lietuvos jūrų prekybinį laivyną sudaro vienuolika „Lietuvos jūrų laivininkystės“ laivų (šios bendrovės didžioji akcijų dalis priklauso Lietuvos valstybei), šešiolika AB „Limarko laivininkystė“ laivų ir aštuoni AB „DFDS Seaways“ keltai. Be to, rinkoje dirba ir kiti laivų savininkai, eksploatuojantys po vieną arba kelis jūrų prekybai tinkamus laivus.

Susisiekimo ministerijos Vandens transporto skyrius įgyvendina šios transporto srities plėtros strategiją ir politiką, koordinuoja veiklą ir projektus, atstovauja Lietuvai tarptautinėse organizacijose.

Veiklos rezultatai

Krovos apimtys Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste 2010 metais išaugo daugiau nei dešimtadaliu ir siekė 31,3 mln. tonų. Tai uosto rekordas per visą jo istoriją.

Krovos apimtys (tūkst. t)

Šaltinis – Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (2011)

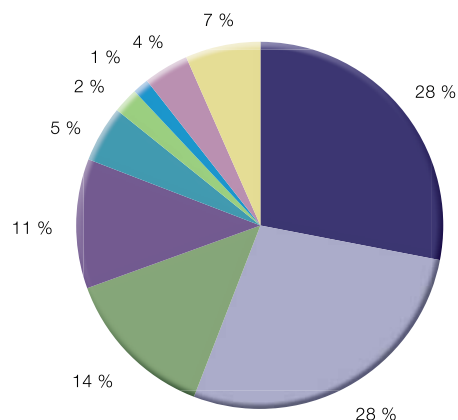
Klaipėdos uoste krovos dinamika susijusi su Lietuvos ir jos prekybos partnerių ekonomine situacija. Klaipėdoje gali būti perkraunami kroviniai, gabenami traukiniu „Vikingas“, kuris jungia Baltijos ir Juodąją jūras – Klaipėdos, Odesos ir Iljičiovsko uostus per Minską ir Kijevo. Pagal geležinkelių transportu gabenamų krovinių apimtį galima spręsti apie krovos mastus Klaipėdos jūrų uoste, ir atvirkščiai.

Klaipėdos uostas, skirtingai nei Rygos, Ventspilio ar Muugos uostai yra diversifikuotas, jame nėra dominuojančio vienos rūšies krovinių, todėl žymiai mažiau priklausomas nuo pokyčių vienos krovinių rūšies rinkoje. Klaipėdos uoste naftos produktų dalis sudaro 28 proc., trašų – 28 proc., ro-ro – 14 proc., konteineriai – 11,3 proc.

Naftos produktų krovos apimtys uoste 2010 metais sumažėjo 5 proc., palyginti su krovos lygiu 2009 metais. Trašų, sudarančių 28 proc. visos krovos, apimtys išaugo beveik ketvirtadaliu. Ši pokytį lėmė padidėjęs Baltarusijos kalio trašų gamintojos „Belkalij“ eksportas per Klaipėdos uostą; dėl šių krovinių Klaipėda konkuruoja su Ventspiliu.

Klaipėdos uoste tranzitiniai kroviniai sudaro apie 40 proc., o didžioji dalis perkraunamų krovinių priklauso Lietuvos įmonėms. Tranzitinių krovinių srautas Klaipėdos uoste 2010 metais išaugo 17,6 proc., palyginti su atitinkamu rodikliu prieš metus. Didėjo ir iš NVS šalių gabenamų krovinių srautai, o krovinių kiekis iš Latvijos ir Estijos sumažėjo.

Krovinių struktūra Klaipėdos uoste 2010 m.

Šaltinis – Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (2011)

Baltijos rytinės pakrantės uostuose (Sankt Peterburgo, Primorsko, Talino, Rygos, Ventspilio, Liepojos, Klaipėdos, Būtینگės terminalo ir Kaliningrado) krovos apimtys išaugo 5,7 proc.: šiuose uostuose 2010 metais iš viso buvo perkrauta 286 mln. tonų krovinių. Pagal krovos apimtį Klaipėda aplenkė Rygą ir kitus artimiausius uostus (Liepoją, Kaliningradą, Ventspilį), tačiau atsiliko nuo Talino. Pagal konteinerių krovos apimtį Klaipėdos uostas išlaikė pirmąją poziciją tarp Baltijos šalių.

Įnirtinga konkurencinė kova verčia Klaipėdos uosto krovos kompanijas nuolat tobulinti ir modernizuoti technologinius ir gamybinius pajėgumus, pritraukti daugiau ekonomiškai naudingų krovinių. Didelę įtaką sėkmingam uosto verslininkų darbui turi Klaipėdos uosto modernizavimas.

Aptarnaujamų krovinių srauto didėjimą lemia uosto krovos kompanijų modernių technologijų ir technologinių pajėgumų didinimas, taikoma palanki ir konkurencinga krovos darbų tarifų politika. Nuolat siekiama mažinti krovos darbų kaštus, didinti krovos darbų našumą, maksimaliai išnaudoti įmonių potencialą.

Baltijos rytų pakrantės uostų krovos palyginimas (mln. t)

Uostas	2009 m.	2010 m.	Pokytis (proc.)
1. Primorskas	79,0	77,6	-2,0
2. Sankt Peterburgas	50,4	58,1	+15,2
3. Talinas	31,6	36,6	+16,0
4. Klaipėda	27,9	31,3	+12,2
5. Ryga	29,7	30,5	+2,5
6. Ventspilis	26,6	24,8	-6,9
7. Kaliningradas	12,4	13,8	+11,6
8. Būtingė	8,4	9,0	+7,5
9. Liepoja	4,4	4,4	+0,1
Viso	270,5	286,0	+5,7

Šaltinis – Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (2011)

Strateginiai projektai

Išaugę krovinių srautai ir didėjančios tranzitinių prekių krovos apimtys skatina ieškoti būdų padidinti krovos pajėgumus Klaipėdos uoste. Nuspręsta statyti naują išorinį giliavandenį uostą, galintį priimti didesnio tonažo laivus. Numatoma projekto vertė – 3,5 mlrd. litų.

Be to, buvo nuspręsta, jog Lietuvai tikslinga turėti antrąjį jūrų uostą Šventojoje, galintį priimti mažus komercinius ir pramoginius laivus bei jachtas. Dėl to 2010 metais Šventosios jūrų uoste įvykdyti I-ojo etapo darbai, kainavę 4 mln. litų: išvalyta akvatorija, įrengtos 72 prieplaukos, išplėsti inžineriniai tinklai, pastatyti du konteinerinio tipo nameliai, skirti uosto direkcijai ir kontroliuojančioms institucijoms. Bendra projekto vertė – 224 mln. litų, jis finansuojamas ES struktūrinių fondų bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos lėšomis. Šventosios jūrų uostas oficialiai atidarytas 2011 metų birželio 11 dieną, o darbus planuojama baigti iki 2015 metų.

Oro uostai

Lietuvoje yra trys tarptautinį statusą turintys keleiviniai oro uostai: Vilniaus, Kauno ir Palangos. Oro transporto sektorių reguliuoja ir jo plėtros strategiją formuoja Susisiekimo ministerija, o oro uostų infrastruktūrą patikėjimo teise valdo valstybės valdomos įmonės. Oro eismo, ryšių ir skrydžių valdymo paslaugas teikia strateginės reikšmės valstybės įmonė „Oro navigacija“.

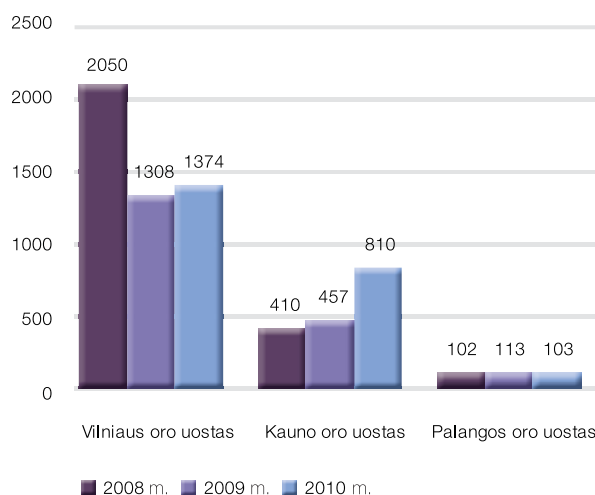
Veiklos rezultatai

Oro uostų veiklos rezultatus galima vertinti pagal keleivių aptarnavimą, krovinių gabenimą ir neaviacines paslaugas.

Keleiviai

Bendras keleivių skaičius šalies oro uostuose 2010 metais išaugo 22 proc., palyginti su keleivių srautu 2009 metais. Didžiausias augimas užregistruotas Kauno oro uoste. Čia keleivių skaičius per metus padidėjo 77 proc. ir siekė 810 tūkstančių. Populiariausi maršrutai – į Londoną, Rygą, Dubliną, Frankfurtą (ir priešingomis kryptimis).

Keleivių skaičius oro uostuose, tūkst.

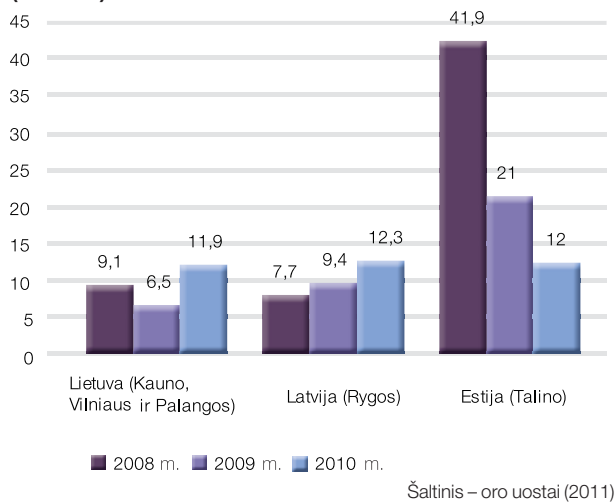
Šaltinis – oro uostai (2011)

Visiems šalies oro uostams neigiamos įtakos 2010 metais turėjo ugnikalnio išsiveržimas Islandijoje: dėl šios gamtos nelaimės buvo atšaukta arba vėlavo daug skrydžių. Kauno oro uostui pavyko gerokai padidinti užimamą rinkos dalį, tai lėmė dvi svarbios aplinkybės: bankrutavo iš Vilniaus oro uosto skraidinusi bendrovė „Star1 Airlines“, o Airijos „Ryanair“ Kaune įsteigė savo 40-ąją skrydžių bazę. Pastarasis sprendimas leido padidinti tiesioginių skrydžių skaičių iš Lietuvos į Europos oro uostus iki 18. Pagrindinio vežėjo praradimas paskatino Vilniaus oro uostą taikyti lankstesnę kainodarą, kuri padėjo pritraukti Vengrijos pigių skrydžių oro bendrovę „Wizzair“.

Krovinių pervežimas

Kadangi oro transportu gabenamų krovinių rinka nėra didelė, o tiesioginės konkurencijos tarp oro uostų nėra (Vilniaus oro uoste dominuoja kroviniai, gabenami keleivius skraidinančių aviakompanijų bagažo skyriuje, o Kauno oro uoste pagrindinę veiklą vykdo krovinių operatoriai), objektyviausia lyginti visų trijų oro uostų veiklą bendrai kartu su kitais Baltijos šalių oro uostais.

Krovinių aptarnavimas Baltijos šalių oro uostuose (tūkst. t)

Krovinių vežimo nuosmukiai ir pakilimai susiję su ekonomikos raida. Padidėjusius krovinių srautus 2010 metais lėmė išaugusi nuolatinų klientų prekyba ir aktyvus Kauno oro uosto bendradarbiavimas su logistikos bendrove „Hoptrans“, kurios iniciatyva buvo pasirašyta krovinių pervežimo sutartis, sujungusi Kinijos ir Kauno oro uostus. Šiuo maršrutu 11 savaitių kursavo 80 tonų gabenantys krovinių lėktuvai „Il-96“.

Neaviacinės paslaugos

Įvairių tyrimų duomenimis, neaviacinės paslaugos (reklamos, maitinimo, parkavimo, mažmeninės prekybos, automobilių nuomos, apgyvendinimo ir kt.) pasaulyje sudaro daugiau nei 50 proc. oro uostų pajamų, ir ši dalis stabiliai auga.

Kauno oro uosto neaviacinės pajamos 2010 metais sudarė 4,6 mln. litų¹ ir viršijo pajamas, gautas iš pagrindinės – aviacinės – veiklos. Lyginant su 2009 metais, neaviacinės pajamos išaugo beveik dvigubai. Pagrindinė šių pajamų dalis – lėšos, gautos iš automobilių stovėjimo aikštelių ir patalpų nuomos.

Vilniaus oro uoste neaviacinės veiklos pajamos 2010 metais sudarė penktadalį visų pajamų. Potencialo šių paslaugų plėtrai Vilniaus oro uoste daug, nes rengiamasi patvirtinti keleivių terminalo ir oro uosto žemės sklypo detaliuosius planus. Tai sudarys sąlygas oro uostui teikti daugiau neaviacinių paslaugų ir, atitinkamai, gauti daugiau pajamų.

¹ Pajamos, 2010 m. finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte įvardytos kaip „Kitos veiklos pajamos“.

Pajamos pagal skirtingas veiklos rūšis (mln. litų)

	2009 m.		2010 m.	
	Aviacinė	Neaviacinė	Aviacinė	Neaviacinė
Vilnius	60,5	11,5	42,3	11,8
Kaunas	3,9	2,4	3,6	4,6

Šaltinis – oro uostai (2011)

Strateginiai projektai

Lietuva ir Lenkija 2010 metų vasarą pasirašė ketinimų protokolą dėl bendradarbiavimo plėtojant Baltijos funkcinio oro erdvės bloko (FAB) iniciatyvą. Iniciatyva yra „Bendro Europos dangaus“ idėjos dalis. FAB – tai nepaisant valstybės sienų kuriamas oro erdvės blokas, kuriame optimizuojamos oro navigacijos ir su ja susijusios paslaugos, siekiant užtikrinti glaudžią sąveiką tarp oro navigacijos paslaugų teikėjų. Kur įmanoma, paslaugas teiktų bendra institucija. 2011 metais numatoma baigti Lietuvos ir Lenkijos FAB galimybių studiją, kurioje bus išnagrinėta tokio bloko kūrimo perspektyva ir jo praktiniai bei techniniai aspektai. Blokas leis padidinti oro erdvės pralaidumą ir sumažinti vėluojančių skrydžių skaičių. Kita vertus, glaudus oro navigacijos paslaugas teikiančių bendrovių bendradarbiavimas arba oro erdvės išplėtimas leis efektyviau vykdyti veiklą.

Kauno oro uoste buvo tęsiami 2009 metais pradėti modernizavimo darbai. 2010 metais sukurta turto už 18,5 mln. litų (85 proc. šių lėšų sudarė Europos Sąjungos pinigai) ir modernizuota kilimo-tūpimo tako vidurinė dalis.

Vilniaus oro uostui buvo keliamas uždavinys didinti Lietuvos žinomumą ir pasiekiamumą. Įgyvendinant šį tikslą buvo taikomos rinkodaros priemonės, sukurta viešųjų ryšių strategija, pradėjo veikti informacinė svetainė internete www.rechargeinvilnius.com, kainavusi 15 tūkst. litų ir pateikianti informaciją apie Vilniuje vykstančius renginius. Daugiausia svetainės lankytojų sulaukiama iš Europos, tačiau jaučiamas ir tolimesnių šalių gyventojų dėmesys. Skatinant neaviacinę veiklą buvo suformuota daugiau nuomai skirtų patalpų plotų (maitinimo įstaigoms, prekybai), įrengta 107 vietų automobilių stovėjimo aikštelė. Taip pat vykdyti oro uosto infrastruktūros rekonstravimo projektai: įrengtos kilimo ir tūpimo tako žiburių sistemos, planuojama takų rekonstrukcija.

Paštas

Lietuvos Respublikos pašto įstatymu AB „Lietuvos paštas“ suteiktos išimtinės teisės teikti vidaus korespondencijos siuntų, reklaminių pašto, gaunamų tarptautinių korespondencijos siuntų, kurių svoris neviršija 50 gramų, surinkimo, pakirstymo, vežimo, pristatymo ir įteikimo paslaugas. Kiti rinkos dalyviai gali šias paslaugas teikti 2,5 karto brangiau negu „Lietuvos paštas“.

Nuo 2013 m. sausio 1 d. pašto rinka turi būti liberalizuota, iki tol būtina užtikrinti laipsnišką perėjimą prie konkurencingos rinkos ir kokybišką universaliųjų pašto paslaugų teikimą.

Veiklos rezultatų apžvalga

Ryšių reguliavimo tarnybos duomenimis, 2010 metų pabaigoje pašto ir pasiuntinių rinkoje veikė 71 ūkio subjektas (15,5 proc. mažiau nei 2009 metais), iš kurių 12 teikė pašto paslaugas (jų skaičius sumažėjo 20 procentų), o likusieji – pasiuntinių paslaugas (pastarųjų skaičius sumažėjo 15,5 procento).

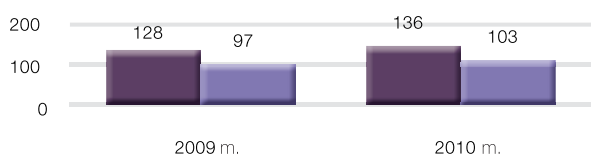
Pašto ir pasiuntinių paslaugų rinka pagal bendrą pašto korespondencijos siuntų (įskaitant reklamines pašto siuntas) kiekį 2010 metais, palyginti su 2009 metais, sumažėjo 11,6 proc. – nuo 83,9 mln. vnt. iki 74,1 mln. vnt., o bendras pašto ir pasiuntinių paslaugų teikėjų pašto siuntinių kiekis 2010 metais, palyginti su 2009 metais, išaugo 23,7 proc. (nuo 4,1 mln. vnt. 2009 metais iki 51,1 mln. vnt. 2010 metais). 2010 metais padidėjo gaunamųjų pašto korespondencijos siuntų (2,6 proc.), siunčiamųjų pašto siuntinių (25,6 proc.) ir gaunamųjų pašto siuntinių kiekis (9,2 proc.), o siunčiamosios pašto korespondencijos kiekis mažėjo 12,7 procento.

2010 metais pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkoje pagal išsiųstų ir gautų pašto siuntų vienetus kiti pašto ir pasiuntinių paslaugų teikėjai užėmė didžiausią siunčiamųjų pašto siuntinių (81,3 proc.) bei gaunamųjų pašto siuntinių (78,3 proc.) rinkos dalį. „Lietuvos paštas“ dominavo pašto korespondencijos siuntų segmente: užėmė 69 proc. siunčiamųjų ir 87,6 proc. gaunamųjų pašto korespondencijos siuntų rinkos.

2010 metais pajamos, gautos iš pašto ir pasiuntinių paslaugų, palyginti su 2009 metais, išaugo 5,6 proc. (nuo 226,1 mln. litų 2009 metais iki 238,6 mln. litų 2010 metais). Pasiuntinių paslaugų pajamos 2010 metais didėjo 5,6 proc. (nuo 128,4 mln. litų iki 135,6 mln. litų), pašto paslaugų pajamos – 5,5 proc. (nuo 97,7 mln. litų iki 103 mln. litų).

Pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkos pajamos

(mln. litų)

■ Pajamos iš pasiuntinių paslaugų
■ Pajamos iš pašto paslaugų

Šaltinis – Ryšių reguliavimo tarnyba (2011)

2010 metais „Lietuvos paštas“ užimama pašto ir pasiuntinių paslaugų rinkos dalis pagal gautas pajamas sudarė 44,8 proc., o kiti paslaugų teikėjai užėmė 55,2 proc. rinkos.

„Lietuvos paštas“ 2010 metais už pašto paslaugų teikimą gavo 10,2 karto didesnes pajamas nei tais pačiais metais už pasiuntinių paslaugų teikimą.

Pajamų iš pasiuntinių paslaugų augimas susijęs su pašto siuntinių skaičiaus didėjimu. Pašto korespondencijos siuntų skaičiaus sumažėjimas 11,6 proc. ir pajamų iš šio segmento augimas liudija apie išaugusią teikiamų paslaugų kainą.

Strateginiai projektai

Lietuvos pašto rinką, vadovaujantis Europos Sąjungos direktyvomis, rengiamasi liberalizuoti nuo 2013 metų sausio 1 dienos Kartu su Lietuva pašto rinkas atvers Čekija, Graikija, Kipras, Latvija, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Lenkija, Rumunija ir Slovakija. Lietuvoje, kaip ir kitose šalyse, šiuo metu rengiami teisės aktų projektai. Susisiekimo ministerija dar 2009 metų rugsėjo 21 dieną sudarė darbo grupę Pašto įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti. Planuojama, kad jis Seime bus svarstomas 2011 metų rudens sesijoje.

Rengiant šį projektą dalyvavo ne tik valstybės institucijų, bet rinkos dalyvių atstovai: Skubių siuntų gabentojų asociacijos, Lietuvos logistikos asociacijos, Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacijos, „Lietuvos paštas“ ir kt. Parengtas projektas buvo išsiųstas derinti valstybės institucijoms ir pateiktas viešai svarstyti 2010 metų vasario 23 dieną. Įstatymu siekiama plėtoti pašto sektorių ir liberalizuoti pašto paslaugų rinką (nuo 2013 metų sausio 1 dienos), užtikrinant efektyvų pašto infrastruktūros funkcionavimą, universaliųjų pašto paslaugų teikimą visoje Lietuvos teritorijoje. Gauta daug pasiūlymų, jie svarstomi, ir artimiausiu metu projektas antrą kartą bus teikiamas derinti valstybės institucijoms ir visuomenei.

Siekdama, kad būtų griežčiau kontroliuojami nesąžininga veikla užsiimančios paslaugų teikėjai ir būtų tinkamai pasirengta liberalizacijai, dar 2008 metais Susisiekimo ministerija parengė Pašto įstatymo pakeitimo projektą, kuriuo pasiūlė sugriežtinti atsakomybę pasiuntinių paslaugų teikėjams, nesilaikantiems jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Nuo 2011 metų sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos Pašto įstatymo 3 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 13, 14, 15, 16, 17 straipsniais įstatymas, kuriuo vadovaujantis Ryšių reguliavimo tarnybai suteikta teisė skirti ekonomines sankcijas pašto ir (arba) pasiuntinių paslaugų teikėjams, nesilaikantiems jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Visų transporto sektoriaus segmentų projektai apibendrinti lentelėje žemiau.

Strateginis projektas	Projekto aprašymas	Kaina (investicijos)
Viešieji logistikos centrai	Reikiamą logistikos centrų infrastruktūros sukūrimas. Steigiami keturi centrai – Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Klaipėdos.	Vilnius - 121 mln. litų, Kaunas - 90 mln. litų, Šiauliai - 48 mln. litų, Klaipėda - 48 mln. litų
„Via Baltica“	Ruožo rekonstrukcija ir modernizacija	500 mln. litų
„Rail Baltica“	Geležinkelio linijos, jungiančios Suomiją su Lenkija per tris Baltijos šalis, statyba	950 mln. litų
Giliavandenis uostas	Naujo uosto, galinčio priimti didesnius laivus, statyba	3,5 mlrd. litų
Šventosios jūrų uostas	Naujo uosto, galinčio priimti mažuosius ir pramoginius laivus, statyba	224 mln. litų
Kelio Vilnius-Utena rekonstrukcija	60 km kelio ruožo rekonstrukcija	121 mln. litų

Bendra numatoma projektų vertė – 5,6 mlrd. litų

KITOS ĮMONĖS

Sektoriaus apžvalga

Valstybės valdomos įmonės, pagal veiklos sritis nepriskiriamos pagrindiniams ekonomikos sektoriams, vykdo įvairias funkcijas: atlieka ekspertizes, įgyvendina kokybės vertinimo projektus, teikia prabavimo ir remonto paslaugas, kaldina monetas, gamina šovinius ir kt. Jos dirba leidybos ir informacijos, sveikatos apsaugos, vaistų prekybos, draudimo, licencijavimo ir eksperimentinės veiklos srityse.

„Kitų įmonių“ sektoriuje veikia 70 valstybės valdomų bendrovių, agentūrų, fondų ir kito tipo organizacijų. Keturios iš jų – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, AB „Jonavos grūdai“, AB „Šilutės polderiai“ ir AB Giraitės ginkluotės gamykla – yra laikomos įmonėmis, turinčiomis strateginės reikšmės nacionaliniam saugumui arba nacionalinio saugumo užtikrinimui svarbiomis organizacijomis.

Didžiausios įmonės pagal valdomą turtą, apyvartą ir darbuotojų skaičių

Įmonės pavadinimas	2010 m. Apyvarta (tūkst. litų)	2010 m. Turtas (tūkst. litų)	Darbuotojų skaičius	Valstybės dalis (%)
VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“	990	1 546 054	10	100
VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra	57 907	398 699	49	100
VĮ Turto bankas	5 929	278 823	63	100
VĮ Valstybės turto fondas	4 579	13 092	106	100
UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas	3 279	259 122	19	100
VĮ Vilniaus pilių direkcija	572	248 144	11	100
UAB „Būsto paskolų draudimas“	12 105	175 478	37	100
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	67 544	157 874	399	100
UAB „Toksika“	3 635	138 500	63	92,5
VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra	14 936	120 031	50	100
VĮ Registrų centras	83 766	81 162	1613	100
AB Giraitės ginkluotės gamykla	14 937	61 862	147	100
UAB „Investicijų ir verslo garantijos“	4 911	56 151	25	100
VĮ „Regitra“	67 021	54 525	496	100
UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „Litexpo“	11 813	47 766	126	98,7
VĮ „Lietuvos paminklai“	15 478	24 525	68	100
UAB Lietuvos monetų kalykla	34 467	2 216	55	100
Viso – šios įmonės	403 790	3 664 024	3 337	100
Šių įmonių dalis „Kitų įmonių“ sektoriuje (%)	67,7	91,1	49,4	

Turto bankas ir Valstybės turto fondas

Seimo sprendimu Turto banko teisinė forma pakeista iš akcinės bendrovės į valstybės įmonę, naujasis statusas užregistruotas 2011 metų balandžio 1 dieną. Teisinės formos pakeitimas susijęs su Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta Centralizuoto valstybės turto valdymo 2009–2016 metais strategija, kurioje numatyta VTF ir Turto banką reorganizuoti sujungimo būdu. Po reorganizavimo veiksiančiai įmonei bus pavesta įgyvendinti valstybės nekilnojamojo turto valdymo politiką, tęsti akcijų privatizavimo bei skolų valstybei administravimo funkcijas. Tikimasi, kad VTF ir Turto banko reorganizavimas bus baigtas 2012 metų viduryje, todėl šių įmonių veikla ir dabartinės funkcijos apžvelgiamos vienoje dalyje.

Turto bankas išieško skolas valstybei ir administruoja pagal pavidimo sutartis perduotas paskolas, valstybės garantijas ir kitus turtinius įsipareigojimus. Turto bankui taip pat patikėta išieškoti ne pagal paskirtį panaudotas Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos lėšas ir gražinti jas į valstybės biudžetą. Kita Turto banko funkcija – valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimas. Turto bankas atsako už atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto valdymą, apsaugą, priežiūrą ir eksploataciją, atlieka statytojo (užsakovo) funkcijas, parduoda nekilnojamąjį

turtą, neatitinkantį valstybės turto valdymo poreikių. Atlikdamas šias funkcijas Turto bankas glaudžiai bendradarbiauja su valstybės įstaigomis ir institucijomis. 2011 metais planuojama baigti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato turto atnaujinimo projektą, numatyta baigti rengti keturių objektų statybos techninius projektus, užbaigti VU Santariškių klinikų akušerijos ir chirurgijos korpuso statybą. Lėšų šiems darbams bus gauta pardavus valstybės nekilnojamąjį turtą, kuris nebeatitinka jį valdančių organizacijų poreikių.

Valstybės turto fondas užregistruotas 1998 metais ir veikia pagal Valstybės turto fondo įstatymą. Ši valstybės įmonė atsakinga už valstybinių objektų privatizavimą: rengia privatizavimo objektų sąrašų projektus ir teikia juos Vyriausybei tvirtinti, ieško investuotojų, Vyriausybės vardu pasirašo privatizavimo sandorius, kontroliuoja jų vykdymą ir atlieka kitas susijusias funkcijas. Įmonei taip pat suteikta teisė restruktūrizuoti valstybės kontroliuojamas įmones tais atvejais, kai restruktūrizavimas padidina galimybę šias įmones privatizuoti arba pakelia jų pardavimo kainą. Be to, VTF suteikti įgaliojimai atlikti likvidatoriaus funkcijas: 2010 metais įmonė buvo 23 įmonių likvidatoriumi.

2010 metais VTF pardavė 145 objektus, iš kurių 138 nuosavybės teise priklausė valstybei, o 7 – savivaldybėms.

Privatizavimo būdas	Objektų skaičius		Pardavimo kaina (tūkst. litų)	
	2009 m.	2010 m.	2009 m.	2010 m.
Viešasis aukcionas	93	137	21 299,4	26 366,9
Tiesioginės derybos	-	1	-	44,8

Šaltinis – Valstybės turto fondas

2011 metais VTF planuoja sudaryti 140 privatizavimo sandorių, gauti 5,31 mln. litų pajamų ir 23 tūkst. litų pelno prieš mokesčius.

AB Lietuvos radijo ir televizijos centras

Tai viena iš stambiausių šio sektoriaus įmonių – valstybės valdoma akcinė bendrovė, priskirta Susisiekimo ministerijos administruojamų veiklų sričiai. Bendrovė teikia antžeminių radijo ir televizijos programų siuntimo paslaugas, yra naujų šios srities technologijų pradininkė Lietuvoje. Didžiąją dalį bendrovės veiklos licencijuoja ir reguliuoja Ryšių reguliavimo tarnyba.

Radijo ir televizijos programų siuntimo rinkoje ši bendrovė yra pripažinta didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu, kurio paslaugų kainos neturi viršyti sąnaudų.

Nuo 2002 metų LRTC pradėjo teikti belaidžio duomenų perdavimo paslaugas. Belaidžio plačiajuosčio interneto paslaugų rinkoje bendrovė konkuruoja su mobiliojo ryšio operato-

riais. Šiuo metu LRTC belaidis tinklas „WiMAX“ yra antrasis pagal dydį šalyje, juo gali naudotis daugiau nei 60 proc. Lietuvos gyventojų. 2011 metais įmonė planuoja plėsti belaidžio plačiajuosčio tinklo paslaugas: prognozuojama, kad per artimiausius trejus metus šios paslaugos bus prieinamos ne mažiau nei 65 proc. Lietuvos gyventojų. Be to, LRTC numato pradėti statyti piko (mažo aprėpties spindulio) bazines stotis, diegti kitas naujoves vartotojams.

Siekiant geriau tenkinti vartotojų poreikius, iki 2012 metų pabaigos analoginę antžeminę televiziją Lietuvoje turėtų visiškai pakeisti skaitmeninė antžeminė televizija, kuri užtikrins efektyvesnę radijo dažnių panaudojimą teikiant įvairesnes paslaugas. Atsižvelgdamas į tai 2011–2013 metais LRTC numato toliau plėsti antžeminės skaitmeninės televizijos DVB-T tinklą, įrengdamas naujų siųstuvų, kurių bendras skaičius 2011 metais turi pasiekti 61, 2012 metais – 76, o 2013 metais – 91. Įgyvendinus šiuos planus 95 proc. Lietuvos teritorijos bus padengta skaitmeninės televizijos tinklu, o antžeminės televizijos siuntimo tinklų statyba bus baigta.

AB Giraitės ginkluotės gamykla

Tai vienintelė Lietuvoje veikianti mažo kalibro šovinių gamykla, tiekianti NATO reikalavimus atitinkančią produkciją. Apie 90 proc. bendrovės produkcijos eksportuojama į JAV ir Europos šalis. Pagrindiniai įmonės klientai yra NATO ir kitų šalių ginkluotosios pajėgos, specialiosios tarnybos, karinės struktūros ir privataus kapitalo įmonės, dirbančios su karine produkcija. Giraitės ginkluotės gamyklos gamybos apimtys yra per mažos, kad būtų galima lengvai pritraukti pirkėjų ir pasiūlyti jiems produkcijos patraukliomis kainomis. Dėl per mažų gamybos pajėgumų įmonės konkurencinės galimybės yra smarkiai apribotos.

Pastaraisiais metais buvo svarstomos galimybės gamyklą privatizuoti arba pritraukti strateginį investuotoją, kuris padėtų išplėsti gamybos apimtį, užtikrintų pardavimo rinkas ir sugebėtų sumažinti tiesioginius šovinių gamybos kaštus perkant žaliavas dideliais kiekiais.

2011 metais įmonė planuoja realizuoti 2009 metais ir anksčiau pagaminatą produkciją, laikomą sandėliuose, ieškoti būdų mažinti gaminių savikainą, peržiūrėti veiklos strategiją ir kryptis.

VĮ „Regitra“

Ši valstybės įmonė tvarko kelių transporto priemonių ir jų vairuotojų registrus, teikia viešąsias kelių transporto priemonių registravimo paslaugas ir vykdo kitą susijusią veiklą. Siekdama skatinti kokybiškesnį vairuotojų parengimą, „Regitra“ sukūrė nemokamą specializuotą informacinę sistemą, leidžiančią vairavimo mokykloms operatyviai gauti visus duomenis apie gyventojų padarytas klaidas laikant vairavimo egzaminus šioje įstaigoje. Sistema ėmė veikti 2011 metais, ji sukurta ir įdiegta panaudojant ES paramą. Nuo 2011 metų įdiegta elektroninė egzaminų rezultatų kaupimo ir apdorojimo sistema, kuri leidžia skaidriau organizuoti egzaminus ir operatyviai analizuoti apibendrintus jų rezultatus.

UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „Litexpo“

Šios bendrovės steigėja – Ūkio ministerija. Bendrovės veikla – tarptautinių parodų ir konferencijų organizavimas bei patalpų nuoma parodomis ir konferencijoms. Pagal renginių skaičių, pajamas ir moderniai įrengtą ekspozicijų plotą „Litexpo“ yra didžiausias parodų ir konferencijų centras Baltijos šalyse.

Užsienio reikalų ministerijos pateiktoje preliminarioje darbų planavimo programoje numatyta, kad Lietuvai pirmininkaujant ES taryboje aukščiausio rango renginiai vyks „Litexpo“, Dailės galerijoje ir Valdovų rūmuose. Siekdama tinkamai pasirengti valstybės vadovų susirinkimams, ši ministerija prisidės prie centro modernizavimo (bus naudojamos ir ES lėšos).

UAB Lietuvos monetų kalykla

Šios bendrovės steigėjas – Lietuvos bankas. Bendrovė gamina įvairius paskirties metalinius spaudus ir žymeklius, vokų ženklavimo adresines plokštes, įspaudimo plokštes spaustuvėms, atlieka

sudėtingus graviravimo darbus. Įmonė turi išskirtinę teisę gaminti reljefinius spaudus su Lietuvos Respublikos herbu. 2011 metais buvo išleista nauja sidabrinių medalių serija „Krepšinio auksas Lietuvai“, skirta artėjančiam Europos krepšinio čempionatui. 2011 metų kovo 25 dieną Lietuvos bankas išleido 10 litų kolekcinę sidabrinę monetą, skirtą teatrui iš serijos „Lietuvos kultūra“, o 2011 metų vasario 28 dieną – 50 litų kolekcinę sidabrinę monetą, skirtą Gabrielės Petkevičaitės-Bitės 150-osioms gimimo metinėms.

Finansiniai ir veiklos rezultatai

Tūkst. litų	Kita	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	552 865	596 758
Pardavimo savikaina	447 383	490 082
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	105 482	106 676
Bendrojo pelno marža	19,1 %	17,9 %
Veiklos sąnaudos	143 363	139 686
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-37 881	-33 010
EBIT marža	-6,9 %	-5,5 %
EBITDA	29 425	31 895
EBITDA marža	5,3 %	5,3 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-31 692	-24 934
Grynojo pelno marža	-5,7 %	-4,2 %
Mažumai tenkanti pelno dalis	725	630
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	2 207 166	2 871 336
Nematerialus turtas	16 660	16 221
Materialus turtas	1 020 502	1 022 868
Finansinis turtas	1 131 380	1 578 624
Kitas ilgalaikis turtas	38 624	253 623
Trumpalaikis turtas	1 400 520	1 149 624
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	665 734	471 598
Per vienerius metus gautinos sumos	121 786	98 891
Kitas trumpalaikis turtas	549 847	452 865
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	63 154	126 270
TURTO IŠ VISO	3 607 686	4 020 960
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	1 065 475	1 094 866
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	14 439	15 082
Dotacijos subsidijos	402 503	426 650
Įsipareigojimai	2 139 707	2 499 444
Ilgalaikiai įsipareigojimai	1 845 514	2 236 761
Trumpalaikiai įsipareigojimai	294 193	262 683
Iš jų finansiniai įsipareigojimai	309 931	323 278
NUOŠAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	3 607 686	4 020 960
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	29,5 %	27,2 %
Skolų ir nuosavybės santykis	29,1 %	29,5 %
ROA*	-0,8 %	-0,6 %
ROCE*	-2,5 %	-2,1 %
ROE*	-2,7 %	-2,0 %

Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	7 197	6 757
Graža investuotojui	7 265	10 468
Išmokėti dividendai	3 379	7 219
Sumokėtas VĮ turto mokestis	3 886	3 248

*Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis

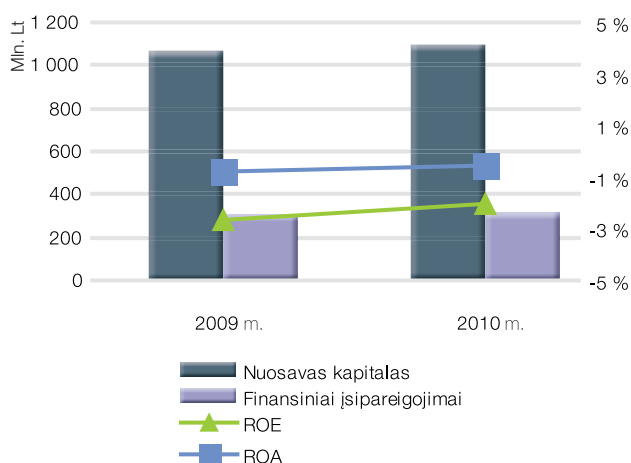
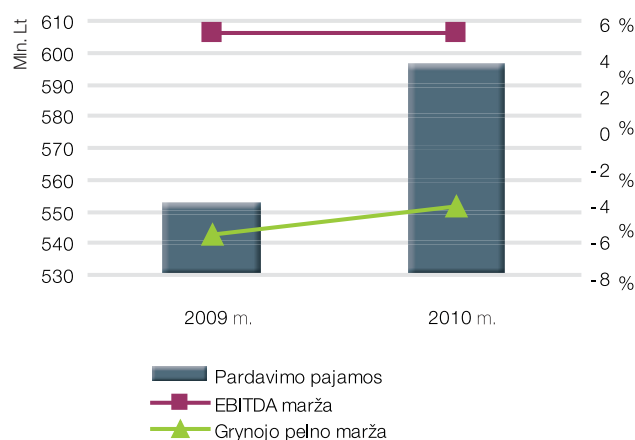
„Kitų įmonių“ sektoriaus bendrovės ir organizacijos sudaro beveik pusę visų valstybės valdomų įmonių, tačiau 2010 metais jų valdytas turtas ir apyvarta sudarė tik nedidelę dalį viso valstybės valdomo turto ir pardavimo pajamų: apie 13 proc. turto ir apie 9 proc. apyvartos). Sektoriaus įmonių pajamos 2010 metais augo 7,9 proc., tačiau pelningumas nedidėjo ir sektorius išliko nuostolingas. Didžiąją dalį sektoriaus nuostolio ir 2010, ir 2009

metais patyrė UAB „Būsto paskolų draudimas“ (atitinkamai 44 mln. litų ir 42 mln. litų).

Likusios bendrovės dirbo pelningai, bendras jų pelnas padidėjo 88 proc. iki 19,554 mln. litų. Pelno uždirbta daugiau, nes įmonių pajamos augo sparčiau negu veiklos sąnaudos. Be to, daugiau nei dvigubai padidėjo ir įmonių išmokėti dividendai.

Nors rezultatai gerėjo, daugelio sektoriaus įmonių veiklos rezultatai nėra tolygūs, metai iš metų jie pastebimai svyruoja. Todėl įmonių veiklą būtina toliau gerinti, atskiriant komercines ir nekomercines funkcijas, nustatant realistiškus ir aiškius rodiklius. Įmonių, kurios nuolat veikia nuostolingai, veiklą reikia įvertinti iš naujo.

Pagrindinės tendencijos, rodančios grynosios apyvartos, EBIT ir bendrojo pelno maržų bei nuosavo kapitalo, turto grąžos ir nuosavo kapitalo grąžos pokyčius 2010 ir 2009 metais, pateiktos diagramose.

ĮMONIŲ APRAŠYMAI

<http://www.litrail.lt>

Akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“ buvo įsteigta 1991 metų lapkričio 20 dieną. Nuo 1992 metų sausio 1 dienos bendrovė tapo nepriklausoma valstybine įmone (anksčiau ji priklausė Pabaltijo geležinkeliams).

„Lietuvos geležinkeliai“ yra Tarptautinio geležinkelių transporto komiteto (CIT), Europos geležinkelių bendrijos (CER), Tarptautinės geležinkelių sąjungos (UIC) ir kitų organizacijų narė.

Veikla

Bendrovė administruoja ir prižiūri Lietuvoje eksploatuojamą geležinkelių tinklą. Pagrindinė jos veikla – krovinių ir keleivių vežimas geležinkeliais, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas, priežiūra ir plėtra. Bendrovė keleivius ir krovinius gabena įvairiais maršrutais Lietuvoje, o taip pat užsienio šalių (Rusijos ir Baltarusijos) kryptimis).

„Lietuvos geležinkelių“ konkurentai yra kaimyninių šalių – Latvijos ir Estijos – geležinkelių įmonės bei artimiausi jūrų uostai. Klientų bazė yra koncentruota: didelę krovinių srauto dalį bendrovei užtikrina kelios stambios Lietuvos įmonės: AB „Orlen Lietuva“, AB „Lifosa“, AB „Achema“, AB „Dolomitas“ ir AB „Akmenės cementas“.

„Lietuvos geležinkeliai“ 2010 metais pervežė 48,1 mln. tonų krovinių. Jų kiekio augimas (12,6 proc. lyginant su 2009 metais) susijęs su pagerėjusia ekonomine situacija ir lanksčia tarifų politika, kurią bendrovė ėmė taikyti svarbiausiems klientams. Keleivių 2010 metais pervežta 4,36 mln. Anksčiau vyravusi keleivių mažėjimo tendencija buvo sustabdyta. Tam įtakos turėjo įsigyti nauji dviaukščiai traukiniai ir vykdytos rinkodaros akcijos.

Finansiniai rezultatai

Bendrovė 2010 metais gavo 1,404 mlrd. litų pajamų – 18,4 proc. daugiau negu 2009 metais. Didžiąją dalį pajamų (85,6 proc.) sudarė pajamos už krovinių vežimą. Pažymėtina, kad 2010 me-

Vadovybė

Generalinis direktorius

Stasys Dailys

Valdybos nariai:

Arūnas Štaras (valdybos pirmininkas), Stasys Dailys, Simas Garuolis, Paulius Jankauskas ir Tomas Karpavičius

tais „Lietuvos geležinkeliai“ nedidino krovinių gabenimo tarifų, todėl pajamų augimas yra visų pirma aktyvesnės tiesioginės veiklos atspindys. Sąnaudos, skaičiuojant tūkstančiui tonkilometrų pervežtų krovinių, išaugo ir siekė 82 litus. Sąnaudų paaugimas yra sietinas su projektų ir investicijų, atšauktų ekonomikos sunkmečio metais, tęsimu bei išaugusiomis kuro kainomis.

Grynasis pelnas išaugo beveik penkis kartus ir sudarė 68,9 mln. litų. Keleivių vežimas išliko nuostolingas: grynasis nuostolis iš šios veiklos 2010 metais siekė 139,7 mln. litų. Investicijoms įmonė 2010 metais skyrė 638,7 mln. litų, 40,9 proc. šios sumos sudarė ES lėšos.

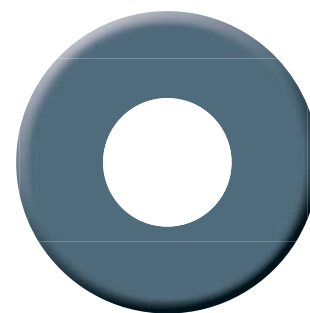
Pagal 2010 metų rezultatus bendrovė dividendams skyrė 56,4 mln. litų (kurie į valstybės biudžetą bus mokami dalimis iki 2011 metų pabaigos). Tai 12,5 karto daugiau, negu prieš metus, kai dividendams išmokėti buvo skirta 4,5 mln. litų (iš viso 2009 metais buvo išmokėta 37,2 mln. litų, nes bendrovė taip pat pervedė nesumokėtus dividendus už 2008 metus).

Tikslai

Ilgalaikiai bendrovės tikslai yra plėtoti krovinių vežimo veiklą, užtikrinti visuomenės poreikius tenkinančius keleivių vežimo paslaugų mastus ir kokybę, užtikrinti geležinkelių infrastruktūros kokybę ir efektyvų bendrovės valdymą.

Tūkst. litų	Lietuvos geležinkeliai AB	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	1 185 573	1 404 243
Pardavimo savikaina	1 034 611	1 166 978
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	150 962	237 266
Bendrojo pelno marža	12,7 %	16,9 %
Veiklos sąnaudos	128 080	151 701
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	22 882	85 564
EBIT marža	1,9 %	6,1 %
EBITDA	334 713	417 580
EBITDA marža	28,2 %	29,7 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	14 036	68 889
Grynojo pelno marža	1,2 %	4,9 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	3 803 120	4 154 389
Nematerialus turtas	15 192	14 871
Materialus turtas	3 775 612	4 122 800
Finansinis turtas	6 018	6 130
Kitas ilgalaikis turtas	6 298	10 587
Trumpalaikis turtas	337 964	355 934
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	121 478	158 568
Per vienerius metus gautinos sumos	146 449	129 406
Kitas trumpalaikis turtas	40 961	4 044
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	29 076	63 916
TURTO IŠ VISO	4 141 084	4 510 323
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGIJIMAI		
Nuosavas kapitalas	2 198 663	2 619 474
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	1 078 626	1 082 333
Įsipareigojimai	863 795	808 515
Ilgalaikiai įsipareigojimai	436 419	464 804
Trumpalaikiai įsipareigojimai	427 376	343 711
iš jų finansiai įsipareigojimai	503 969	504 402
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠ VISO	4 141 084	4 510 323
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	53,1 %	58,1 %
Skolų ir nuosavybės santykis	22,9 %	19,3 %
ROA	0,3 %	1,5 %
ROCE	0,8 %	2,7 %
ROE	0,6 %	2,6 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	11 800	11 632
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	6	6
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	~12 734	11 790
Išmokėti dividendai	4 500	56 400
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %

LIETUVOS PAŠTAS

Akcinė bendrovė „Lietuvos paštas“ įkurta 1992 metais, reorganizuojant Lietuvos ryšių valdymo struktūrą ir atskiriant pašto bei elektros ryšius. 2006 metais bendrovės teisinis statusas pakeistas iš valstybės valdomos įmonės į akcinę bendrovę.

Bendrovė yra Tarptautinės pašto sąjungos („Universal Postal Union“) prie Jungtinių Tautų, taip pat Europos pašto operatorių asociacijos „PostEurop“, Baltijos šalių paštų sąjungos narė, dalyvauja Tarptautinės pašto korporacijos „International Post Corporation“ veikloje ir Šiaurės šalių paštų sąjungos darbo grupėse bei komitetuose.

Veikla

„Lietuvos paštas“ teikia pašto, pasiuntinių, finansines, prenumeruojamų leidinių platinimo ir kitas paslaugas. Bendrovė yra universaliųjų pašto paslaugų (UPP) teikėja, ji privalo užtikrinti, kad šios paslaugos vienodomis sąlygomis visiems šalies gyventojams būtų teikiamos kiekvieną darbo dieną ir ne mažiau kaip penkias dienas per savaitę.

Teikti pašto paslaugas retai apgyvendintose kaimo teritorijose labai brangu. Siekiant užtikrinti UPP kokybę, „Lietuvos paštu“ pagal Pašto įstatymą rezervuota išskirtinė teisė teikti vidaus korespondencijos siuntų, reklaminio pašto, gaunamų tarptautinių korespondencijos siuntų surinkimo, paskirstymo, vežimo, pristatymo bei įteikimo paslaugas, laikantis svorio ir kainų limitų. Kitos pašto paslaugų įmonės rezervuotąsias pašto paslaugas nuo 2006 metų pradžios gali teikti taikydamos ne mažiau kaip 2,5 karto didesnę tarifą. Pasiuntinių rinkoje bendrovė konkuruoja su privataus kapitalo įmonėmis ir užima apie 7 proc. dalies. Įmonės klientai yra gyventojai, valstybės įstaigos, visuomeninės organizacijos bei verslo įmonės.

2010 metais bendrovė suteikė 202,4 mln. vienetų paslaugų, per metus apimtys sumažėjo 4,4 proc. Nuosmukį lėmė šalies ekonominė situacija bei elektroninio ryšio plėtra, keičianti gyventojų įpročius. Rinkos dalies sumažėjimas taip pat sietinas su bendrovės inertiškumu ir anksčiau priimtais neefektyviais strateginiais sprendimais. Paslaugų apimčių smukimas užfiksuotas beveik visuose segmentuose: pašto, pasiuntinių ir finansinių paslaugų. Pastarajame segmente „Lietuvos pašto“ rinkos dalis susitraukė dėl paastrėjusios konkurencijos su kitomis įmonėmis, turinčiomis gerai išvystytą paslaugų infrastruktūrą. Kitų paslaugų apimtys 2010 metais padidėjo 4 proc., visų pirma dėl to, kad gauta 41,5 proc. daugiau užsakymų platinti neadresuotą reklamą.

Finansiniai rezultatai

Pardavimo pajamos 2010 metais siekė 174,1 mln. litų, jos buvo 13,4 proc. mažesnės

Vadovybė

Generalinė direktorė

Lina Minderienė

Valdybos nariai:

Rimvydas Vaštakas (valdybos pirmininkas), Paulius Jankauskas, Alminas Mačiulis, Tomas Pilukas ir Jurgita Šoblinkienė

negu 2009 metais. Pajamų nuosmukis užfiksuotas visuose veiklos segmentuose, tai susiję su mažesne pašto ir kitų bendrovės teikiamų paslaugų paklausa, visų pirma dėl ekonomikos nuosmukio ir intensyvesnės konkurencijos. Optimizuodama veiklą bendrovė mažino pašto skyrių tinklą, keitė darbo krūvius darbuotojams, iš dalies centralizavo veiklą ir atsiskakė besidubliuojančių funkcijų. Ieškota ir kitų būdų mažinti sąnaudas, pavyzdžiui, pasirinkus mažesnes kainas pasiūliusį ryšio operatorių sutaupyta 2 mln. litų. Bendrosios veiklos sąnaudos sumažėjo 43 proc., tai padėjo nuostolius sumažinti daugiau nei 6 kartus.

Nuostolius pastebimai didina bendrovės teikiamos visuomeninės paslaugos. Nors įmonei teisės aktais numatytas įpareigojimas teikti tik UPP, ji vykdo ir kitas visuomenines funkcijas, pavyzdžiui, kaimo vietovėse platina žmonių prenumeruojamus leidinius. Retai gyvenamose teritorijose šios paslaugos kaštai yra itin dideli, tarifai jų nepadengia, todėl „Lietuvos paštas“ yra vienintelė bendrovė, teikianti šią paslaugą kaimo vietovėse. Prenumeruojamų leidinių pristatymas būtinas, tačiau nuostolingas: 2010 metais „Lietuvos pašto“ nuostoliai iš šios veiklos siekė 25,6 mln. litų.

„Lietuvos paštas“ nėra patvirtinęs dividendų politikos. Tai planuojama padaryti, kai bendrovė pradės uždirbti pelno.

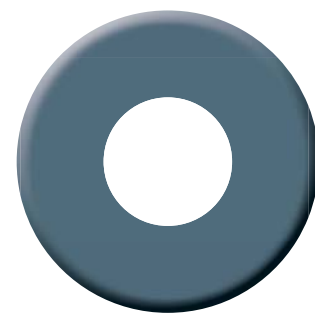
Tikslai

Įmonės vizija – būti finansiškai stabilia, modernia ir klientų lūkesčius pateisinančia bendrove. Numatoma plėtoti visus veiklos segmentus. Pašto paslaugų kokybę bus gerinama diegiant informacinių technologijų sprendimus, pasiuntinių paslaugų – plečiant pajėgumus, o finansinių paslaugų – siūlant naujus sprendimus klientams ir geriau išnaudojant Lietuvos banko suteiktą mokėjimo licenciją. Planuojama, kad 2011 metais įmonė dirbs pelningai.

<http://www.post.lt>

Tūkst. litų	Lietuvos paštas AB	
	2009	2010
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos	201 110	174 137
Pardavimo savikaina	190 709	141 486
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	10 402	32 651
Bendrojo pelno marža	5,2 %	18,8 %
Veiklos sąnaudos	75 446	45 782
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-65 044	-13 131
EBIT marža	-32,3 %	-7,5 %
EBITDA	-51 495	-3 201
EBITDA marža	-25,6 %	-1,8 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-63 033	-10 230
Grynojo pelno marža	-31,3 %	-5,9 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	184 181	177 260
Nematerialusis turtas	6 356	4 177
Materialusis turtas	177 726	171 274
Finansinis turtas	98	89
Kitas ilgalaikis turtas	0	1 720
Trumpalaikis turtas	57 436	42 506
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	4 473	5 468
Per vienerius metus gautinos sumos	28 908	27 343
Kitas trumpalaikis turtas	0	0
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	24 055	9 696
TURTO IŠ VISO	241 617	219 766
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	127 773	113 074
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	150	14
Įsipareigojimai	113 694	106 677
Ilgalaikiai įsipareigojimai	10 408	24 756
Trumpalaikiai įsipareigojimai	103 286	81 921
iš jų finansiai įsipareigojimai	19 192	21 972
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	241 617	219 766
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	52,9 %	51,5 %
Skolų ir nuosavybės santykis	15,0 %	19,4 %
ROA	-26,1 %	-4,7 %
ROCE	-44,3 %	-9,7 %
ROE	-49,3 %	-9,0 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	7 856	6 870
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	4	6
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	n. d.	5 671
Išmokėti dividendai	0	0
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %

Ši valstybės įmonė įsteigta 1991 metais Vyriausybės nutarimu. Ji patikėjimo teise valdo Klaipėdos jūrų uosto infrastruktūrą. Uostui 1992 metais suteiktas valstybinio jūrų uosto statusas.

Direkcija yra keturių organizacijų, vienijančių analogiškas Europos ir Baltijos šalių organizacijas, narė.

Veikla

Direkcija valdo Klaipėdos uosto turtą: žemę, akvatoriją, krantinės įrenginius, navigacijos kanalus ir įrenginius bei kitus objektus. Pagrindinė įmonės veikla – jūrų uosto eksploatacija: užmokesčio už naudojimąsi infrastruktūra rinkimas, žemės nuoma, uosto plėtros ir rekonstrukcijos darbų vykdymas, saugos užtikrinimas.

Pagrindiniai įmonės konkurentai – kaimyniniai uostai (Rygos, Talino, Kaliningrado ir kiti), o klientai – AB „Klaipėdos jūrų krovinių kompanija“, AB „Klaipėdos nafta“, UAB „Bega“.

Klaipėdos uoste 2010 metais perkrauta 31,3 mln. tonų krovinių – 12,2 proc. daugiau negu 2009 metais. Bendras krovinių srautas išaugo nepaisant to, kad smuko naftos, sudarančios apie trečdalį krovos, kiekis. Visų kitų krovinių srautai 2010 metais didėjo. Pozityvios tendencijos susijusios su ekonomikos atsigavimu, o naftos kiekiai mažėjo dėl to, kad užsitęsė derybos su naujais klientais.

2010 metais direkcija vykdė kelis investicinius projektus, susijusius su krantinių statyba ir rekonstravimu. Be to, buvo atliekami parengiamieji darbai kuriant Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūrą ir rengiantis naujo gilia vandens uosto Klaipėdoje statybai. Taip pat buvo rengiama teritorija ir infrastruktūra būsimajam Klaipėdos viešajam logistikos centrui, vykdomi kiti darbai.

Finansiniai rezultatai

Direkcija 2010 metais gavo 148,4 mln. litų pajamų – 3,5 proc. daugiau negu 2009 metais. Svarbiausia augimo priežastis – išaugęs aptarnautų laivų skaičius. Veiklos sąnaudos išaugo 26 proc. dėl uosto akvatorijos valymo darbų bei ilgalaikio turto nuvertėjimo. Finansinės

Vadovybė

Generalinis direktorius

Eugenijus Gentvilas

Valdybos nariai:

Arūnas Štaras (valdybos pirmininkas),
Rolandas Bražinskas, Juozas Darulis,
Eugenijus Gentvilas, Paulius Jankauskas

sąnaudos padidėjo dėl neigiamos valiutų svyravimų įtakos. Nors direkcijos pelnas sumažėjo 22 proc. ir siekė 54,5 mln. litų, jos efektyvumas, matuojant pagrindinės veiklos pajamomis vienam darbuotojui, didėjo trečius metus iš eilės. 2010 metais šis rodiklis siekė 0,56 mln. litų ir buvo 5 proc. geresnis negu 2009 metais. Valstybės įmonių pelnas nėra skirstomas dividendais.

Tikslai

Bendrovės tikslai yra integruotis į Europos transporto tinklus, plėtoti uosto infrastruktūrą, išlaikyti tranzitinius Baltarusijos krovinių srautus, dėl kurių tenka konkuruoti su kaimyniniais uostais, užtikrinti uosto saugumą ir patrauklumą.

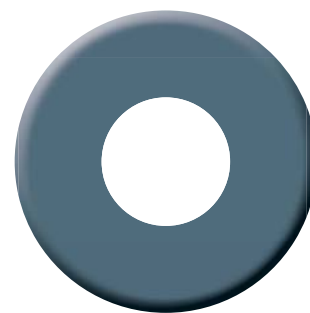
<http://www.portofklaipeda.lt>

Tūkst. litų	Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija VĮ	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	143 308	148 393
Pardavimo savikaina	-	-
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	143 308	148 393
Bendrojo pelno marža	100,0 %	100,0 %
Veiklos sąnaudos	68 425	86 256
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	74 883	62 137
EBIT marža	52,3 %	41,9 %
EBITDA	110 171	97 884
EBITDA marža	76,9 %	66,0 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	70 025	54 468
Grynojo pelno marža	48,9 %	36,7 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	1 073 421	1 096 205
Nematerialus turtas	3 991	3 429
Materialus turtas	1 069 430	1 092 776
Finansinis turtas	0	0
Kitas ilgalaikis turtas	0	0
Trumpalaikis turtas	70 766	92 987
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	637	2 087
Per vienerius metus gautinos sumos	32 717	27 980
Kitas trumpalaikis turtas	6 000	0
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	31 412	62 920
TURTO IŠ VISO	1 144 187	1 189 192
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	974 165	1 029 686
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	-	-
Dotacijos, subsidijos	35 757	38 921
Įsipareigojimai	134 265	120 585
Ilgalaikiai įsipareigojimai	103 976	88 483
Trumpalaikiai įsipareigojimai	30 289	32 102
iš jų finansiai įsipareigojimai	123 008	108 138
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	1 144 187	1 189 192
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	85,1 %	86,6 %
Skolų ir nuosavybės santykis	12,6 %	10,5 %
ROA*	6,3 %	4,7 %
ROCE*	7,0 %	5,6 %
ROE*	7,3 %	5,4 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	270	266
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	5	5
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	11 215	8 820**
Sumokėtas VĮ turto mokestis	1 785	1 721
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

* Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis

** 2010 m. duomenys rodo vidutinį atlyginimą per paskutinius 3 metų ketvirčius

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %

Bendrovė įsteigta 1994 metais, įgyvendinant naftos terminalo rekonstrukcijos projektą. Bendrovę įkūrė Lietuvos AB „Naftos terminalas“ ir JAV įmonė „Lancaster Steel Inc.“.

Bendrovės akcijos įtrauktos į vertybinių popierių biržos „NASDAQ OMX Vilnius“ Papildomąjį prekybos sąrašą.

Veikla

Pagrindinė bendrovės veikla – naftos produktų perkrovimas ir susijusios paslaugos (laikinas žaliavinės naftos kaupimas ir saugojimas, importuojamo benzino ir dyzelino perpylimas į autocisternas, naftos produktų kokybės nustatymas, laivų švartavimas, jų aprūpinimas kuru ir vandeniu ir kt.).

„Klaipėdos nafta“ perpila naftos produktus, importuojamus iš Rusijos ir Baltarusijos ir reeksportuojamus į Vakarų šalis. AB „Orlen Lietuva“ yra pagrindinė įmonės klientė, pateikianti daugiau kaip pusę visų terminalo krovos užsakymų. Pagrindinis įmonės konkurentas – Ventspilio uoste esantis naftos terminalas.

Bendrovė 2010 metais perkrovė beveik 8 mln. tonų naftos produktų – 3 proc. daugiau negu 2009 metais. Augimą lėmė palankesnės ekonomikos tendencijos. Rezultatai galėjo būti geresni, tačiau dėl gruodžio mėnesį vyrausių šalčių naftos produktų tiekimas ir krova sutriko.

Finansiniai rezultatai

Bendrovės pajamų augimui įtakos turėjo atsigaunanti ekonomika ir dėl to padidėjusios krovos apimtys. Be to, įmonė ėmė taikyti naują verslo modelį ir atsisakė tarpininkų. Per metus pajamos išaugo 6 proc. iki 123 mln. litų. Sąnaudos išaugo 24 proc., daugiausia dėl to, kad bendrovė nuvertino savo turtą (pvz. eliminuodama vertės neturinčias ankstesnių metų investicijas). Be to, pastebimai išaugo energetinių išteklių ir transportavimo geležinkeliais sąnaudos, iš dalies – dėl prastų oro sąlygų. Bendrovės grynasis pelnas sumažėjo 28 proc.

Įmonė patvirtino naują investicijų politiką, kuri numato, kad lėšos bus investuojamos Lietuvos ir užsienio rinkose į skolos ir nuosavybės vertybinius popierius

Vadovybė

Generalinis direktorius Rokas Masiulis
Valdybos nariai: Romas Švedas, Arvydas Darulis, Kęstutis Žilėnas, Virgilijus Poderys, Rokas Masiulis
Stebėtojų tarybos nariai: Valentinas Milaknis, Kęstutis Škiudas, Eimantas Kiudulas
Audito komiteto nariai: Eimantas Kiudulas, Simonas Rimašauskas, Mindaugas Jusius

su aukštais kredito reitingais. 2010 metais investicijos siekė 72,0 mln. litų. Dėl UAB „Naftos grupė“ pareikšto ieškinio 2010 metų finansinių ataskaitų rinkinys grąžintas „Klaipėdos naftos“ valdybai patikslinti.

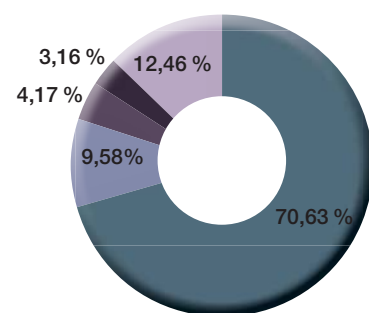
Nors „Klaipėdos nafta“ buvo viena didžiausių dividendų mokėtojų pagal 2009 metų rezultatus, Vyriausybės nutarimu iš 2010 metų pelno bendrovei leista dividendų nemokėti: lėšos kaupiamos suskystintų dujų terminalo statybai.

Tikslai

Bendrovės tikslai 2011 metais – išlaikyti pelningą veiklą ir toliau kaupti lėšas gamtinių dujų terminalo statybai. Terminalą planuojama užbaigti iki 2014 metų pabaigos. Be to, įmonė ketina tęsti investicijų politiką ir veikti be tarpininkų.

Tūkst. litų	Klaipėdos nafta AB	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	116 211	123 032
Pardavimo savikaina	70 851	77 765
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	45 360	45 267
Bendroji pelno marža	39,0 %	36,8 %
Veiklos sąnaudos	5 785	17 002
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	39 595	28 304
EBIT marža	34,1 %	23,0 %
EBITDA	59 843	59 508
EBITDA marža	51,5 %	48,4 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	36 286	26 097
Grynojo pelno marža	31,2 %	21,2 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	410 291	396 150
Nematerialus turtas	103	395
Materialus turtas	410 113	387 590
Finansinis turtas	0	8 124
Kitas ilgalaikis turtas	75	41
Trumpalaikis turtas	56 947	77 756
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	3 892	4 290
Per vienerius metus gautinos sumos	7 123	5 532
Kitas trumpalaikis turtas	4 744	38 433
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	41 188	29 501
TURTO IŠ VISO	467 238	473 906
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	445 319	455 016
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	0	0
Įsipareigojimai	21 919	18 890
Ilgalaikiai įsipareigojimai	10 783	9 271
Trumpalaikiai įsipareigojimai	11 136	9 619
iš jų finansiniai įsipareigojimai	0	0
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	467 238	473 906
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	95,3 %	96,0 %
Skolų ir nuosavybės santykis	4,9 %	4,2 %
ROA	8,5 %	6,0 %
ROCE	8,9 %	6,2 %
ROE	8,1 %	5,7 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	301	306
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	5	6
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	20 957	18 579
Išmokėti dividendai	16 400	0
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	70,6 %	70,6 %

Akcininkų struktūra

- Valstybei priklausanti dalis – 70,63 %
- UAB koncernas „Achemos grupė“ – 9,58 %
- „Skandinaviska Enskilda Banken“ fondai – 4,17 %
- „Swedbank“ fondai – 3,16 %
- Smulkieji akcininkai – 12,46 %

AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (LRTC) teikia radijo ir televizijos programų siuntimo bei plačiajuosčio ryšio paslaugas. Bendrovės veiklos pradžia – 1926 metai. Dabartiniu pavadinimu LRTC įregistruotas 1991 metais, o jo statusas į AB pakeistas 1997 metais.

Dalį bendrovės veiklos licencijuoja ir kontroliuoja Ryšių ir reguliavimo tarnyba (RRT). Radijo ir televizijos programų siuntimo rinkoje bendrovė yra pripažinta didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu, kurio paslaugų kainos neturi viršyti patiriamų sąnaudų.

Veikla

LRTC, ilgą laiką vienintelė turėjusi teisę teikti analoginės antžeminės televizijos ir radijo programų siuntimo paslaugas, turi labiausiai išplėtotą tinklą Lietuvoje. 2005 metais bendrovė kartu su AB „Teo LT“ laimėjo RRT skelbtą konkursą įrengti skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo tinklą. Šiuo metu LRTC intensyviai investuoja į šią sritį, vykdydamas įsipareigojimą pasiekti reikiamą skvarbą ir rengdamasis išjungti analoginės antžeminės televizijos sistemą 2012 metų pabaigoje.

Be pagrindinės veiklos, LRTC teikia duomenų perdavimo ir belaidžio plačiajuosčio interneto paslaugas paremtas „WiMAX“ technologija (prekės ženklas „Mezon“).

Šiame segmente LRTC konkuruoja su mobiliojo ryšio operatoriais.

Finansiniai rezultatai

Bendrovės finansinės ataskaitos rengiamos vadovaujantis Lietuvos verslo apskaitos standartais.

2010 metais LRTC pajamos siekė 67,577 mln. litų ir buvo kiek mažesnės negu 2009 metais. 2010 metais bendrovė uždirbo 1,161 mln. litų grynojo pelną, 2009 metais ji dirbo nuostolingai.

Pelno augimui įtakos turėjo sumažėjusios veiklos sąnaudos, pajamų iš bendrovės nepagrindinės veiklos didėjimas.

LRTC teisiškai su VšĮ Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija (LRT) dėl skolos už programų siuntimo paslaugas. LRT pradedta skola centrui 2011 metų I ketvirčio pabaigoje buvo 8,4 mln. litų. Ši suma

Vadovybė

Generalinis direktorius

Gediminas Stirbys

Valdybos nariai:

Paulius Jankauskas, Janina Laskauskienė, Vidas Ramanavičius, Rimvydas Vaštakas.

LRTC finansinėse ataskaitose nėra nurašyta, jos vertė taip pat nėra sumažinta.

Be to, LRTC ataskaitose nėra atskleista analoginės antžeminės televizijos išjungimo įtaka įmonės pajamoms ir ilgalaikio turto vertei.

Dividendams skiriama LRTC pelno dalis įtvirtinta 2011 metų kovo 30 dienos Vyriausybės nutarimu. Bendrovė privalo dividendais išmokėti pelno dalį, kuri yra ne mažesnė nei 7 proc. nuosavo kapitalo, bet neviršija 80 proc. paskirstytino pelno.

Tikslai

LRTC įvardinta misija – tapti kompetentingiausia Lietuvos bendrove, teikiančia duomenų perdavimo paslaugas bevielėmis technologijomis. Bendrovė taip pat siekia spartinti tolimesnę elektroninių ryšių plėtrą ir skatinti šalies gyventojus naudotis naujausiomis technologijomis. Įgyvendindamas savo misiją LRTC kelia sau tokius tikslus:

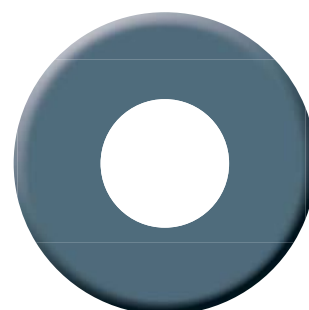
- tapti bevielių telekomunikacijų lyderiu Lietuvoje;
- 2011–2013 m. toliau plėsti antžeminės skaitmeninės televizijos DVB-T tinklą;
- 2011 m. tęsti tinklo plėtrą, pradėti diegti piko bazines stotis;
- IEEE 802.16e standarto reikalavimus atitinkančią įrangą pakeisti IEEE 802.16m standarto įranga. Tai leistų LRTC pradėti teikti pažangias tarptautinių mobiliųjų technologijų paslaugas.

<http://www.lrtc.lt>

Tūkst. litų	Lietuvos radijo ir televizijos centras AB	
	2009	2010*
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos	68 041	67 544
Pardavimo savikaina	48 285	48 995
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	19 757	18 549
Bendrojo pelno marža	29,0 %	27,5 %
Veiklos sąnaudos	18 421	16 907
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	1 336	1 642
EBIT marža	2,0 %	2,4 %
EBITDA	18 781	21 022
EBITDA marža	27,6 %	31,1 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-621	1 161
Grynojo pelno marža	-0,9 %	1,7 %
BALANSAS	2009	2010*
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	142 657	133 897
Nematerialus turtas	840	808
Materialus turtas	141 765	133 041
Finansinis turtas	51	47
Kitas ilgalaikis turtas	0	0
Trumpalaikis turtas	20 852	23 978
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	6 765	4 600
Per vienerius metus gautinos sumos	13 415	16 288
Kitas trumpalaikis turtas	0	0
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	671	3 090
TURTO IŠ VISO	163 508	157 874
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	97 724	98 884
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	0	0
Įsipareigojimai	65 785	58 990
Ilgalaikiai įsipareigojimai	50 442	37 900
Trumpalaikiai įsipareigojimai	15 343	21 090
iš jų finansiai įsipareigojimai	58 911	52 941
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	163 508	157 874
Rodikliai	2009	2010*
Nuosavybės ir turto santykis	59,8 %	62,6 %
Skolų ir nuosavybės santykis	60,3 %	53,5 %
ROA	-0,4 %	0,7 %
ROCE	0,9 %	1,1 %
ROE	-0,6 %	1,2 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	484	399
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	5	5
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	9 302	6 268
Išmokėti dividendai	0	1 016
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

* Akcininkų susirinkimo nepatvirtintų finansinių ataskaitų duomenys.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %

Valstybės įmonė „Oro navigacija“ įkurta 2001 metų gegužės 15 dieną, reorganizuavus Civilinės aviacijos direkciją. Įmonė yra Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO), Europos civilinės aviacijos konferencijos (ECAC) ir kitų tarptautinių organizacijų narė.

Įmonės veikla detalai reglamentuota ir griežtai kontroliuojama tarptautiniu lygmeniu. Svarbiausi jos išsipareigojimai apibrėžti Seimo ratifikuotoje Tarptautinėje civilinės aviacijos konvencijoje. Šis ir kiti dokumentai apibrėžia įmonės veiklą, mokesčių nustatymą ir finansinių ataskaitų rengimą.

Veikla

Įmonei pavesta įgyvendinti Lietuvos tarptautinį išsipareigojimą – teikti specializuotas paslaugas šalies oro erdvėje: oro eismo, ryšių, navigacijos ir stebėjimo, meteorologijos ir kitas. „Oro navigacija“ 2010 metais veikė itin efektyviai: Lietuvos oro erdvėje nebuvo jokių orlaivių užlaikymų, įmonei nebuvo pareikšta jokių pretenzijų, ji laiku vykdė visus tarptautinius saugos, kokybės, saugumo ir rinkliavų reikalavimus.

„Oro navigacija“ teikia paslaugas ir aviakompanijoms, ir fiziniams asmenims. Didžioji dalis aptarnaujamų orlaivių yra tranzitiniai, jie priklauso Skandinavijos, NVS šalių ir Vakarų Europos aviakompanijoms. Daugiausia skrydžių Lietuvos oro erdvėje 2010 metais atliko „Air Baltic“, „Finnair“ ir „Lufthansa“.

Iš viso 2010 metais „Oro navigacija“ paslaugas teikė 173 228 orlaiviams, 77 proc. jų skrido tranzitu. Bendras aptarnautų skrydžių skaičius, palyginti su atitinkamu rodikliu 2009 metais, išaugo 8,6 proc. o tranzitinių skrydžių skaičius – 6 proc. Augimą lėmė bendras pasaulinės ekonomikos atsigavimas, o neigiamos įtakos turėjo ugnikalnio išsiveržimas Islandijoje. Dėl to Lietuvos oro erdvėje buvo atšaukti 1 634 skrydžiai.

Finansiniai rezultatai

Pagerėjusi ekonominė situacija lėmė išaugusį skrydžių skaičių, dėl to įmonės

Vadovybė

Generalinis direktorius

Algimantas Raščius

Valdybos nariai:

Tomas Karpavičius (valdybos pirmininkas), Agnė Katkutė, Janina Laskauskienė, Algimantas Raščius ir Janina Žukauskienė

pajamos padidėjo iki 73 mln. litų – 12 proc., palyginti su 2009 metais gautomis pajamomis. Beveik tiek pat (11,6 proc.) padidėjo pardavimų savikaina, ji sudarė 53,7 mln. litų. Sąnaudų augimui įtakos turėjo siekis padidinti teikiamų paslaugų kokybę, kuri buvo apribota 2008–2009 metais, vykdant griežtą taupymo programą. 2010 metais įmonė uždirbo 616,9 tūkst. litų pelno. Pagal Europos Bendrijos reglamentus įmonė dirba sąnaudų padengimo principu: pajamos naudojamos tik kompensuoti teikiamų paslaugų sąnaudas ir investicijas, o visa tai viršijanti pajamų dalis turi būti grąžinta oro erdvės naudotojams. 2010 metais grąžintina suma sudaro 4,593 mln. litų. Šia suma bus sumažintos rinkliavos 2012 metais.

Įmonės balanse esančių rezervų, grynujų pinigų ir kito turto apskaitymą bei naudojimą reglamentuoja daugiau nei 30 tarptautinių teisės aktų, pagal kuriuos įmonė neturi teisės laisvai disponuoti rezervais ir kitu turtu.

Valstybės įmonių uždirbtas pelnas nėra skirstomas dividendais.

Tikslai

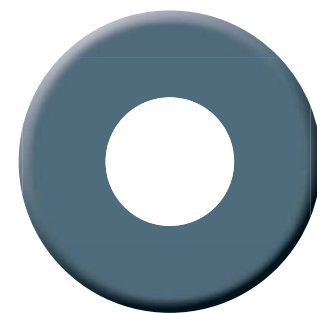
Bendrovė yra patvirtinusi 2011–2015 metų strateginį veiklos planą, kuriame įvardyti ilgalaikiai tikslai: didinti skrydžių aptarnavimo efektyvumą, gerinti paslaugų kokybę, optimizuoti įmonės veiklą.

<http://www.ans.lt/>

Tūkst. litų	Oro navigacija VĮ	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	65 148	72 981
Pardavimo savikaina	48 169	53 734
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	16 979	19 247
Bendrojo pelno marža	26,1 %	26,4 %
Veiklos sąnaudos	18 706	18 128
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-1 727	1 119
EBIT marža	-2,7 %	1,5 %
EBITDA	7 729	13 492
EBITDA marža	11,9 %	18,5 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-28	617
Grynojo pelno marža	0,0 %	0,8 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	118 286	127 105
Nematerialus turtas	6 512	10 749
Materialus turtas	111 775	112 356
Finansinis turtas	0	4 000
Kitas ilgalaikis turtas	0	0
Trumpalaikis turtas	40 447	32 867
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	1 808	913
Per vienerius metus gautinos sumos	14 243	16 203
Kitas trumpalaikis turtas	20 000	0
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	4 396	15 752
TURTO IŠ VISO	158 734	159 972
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGIJIMAI		
Nuosavas kapitalas	153 220	153 837
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	-	-
Dotacijos, subsidijos	2 410	2 041
Įsipareigojimai	3 103	4 094
Ilgalaikiai įsipareigojimai	0	0
Trumpalaikiai įsipareigojimai	3 103	4 094
iš jų finansiai įsipareigojimai	0	0
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠ VISO	158 734	159 972
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	96,5 %	96,2 %
Skolų ir nuosavybės santykis	0,0 %	0,0 %
ROA*	0,6 %	0,9 %
ROCE*	-0,4 %	1,3 %
ROE*	0,6 %	0,9 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	320	316
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	5	5
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	10 150	10 224
Sumokėtas VĮ turto mokestis	1 077	876
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

* Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %

Ši įmonė, kaip savarankiška organizacija, veiklą pradėjo 1991 metų rugsėjo 30 dieną. Oro uosto steigėjas – Susisiekimo ministerija.

Nuo 1992 metų įmonė yra Tarptautinės oro uostų tarybos (ACI Europe) narė. Be to, Vilniaus oro uostas dalyvauja Europos oro uostų veikloje, bendradarbiauja su Rygos ir Talino oro uostų valdybomis.

Veikla

Pagrindinė įmonės veikla – oro uosto eksploatavimas. Oro uoste teikiamos paslaugos skirstomos į aviacines ir neaviacines. Aviacinės paslaugos teikiamos keleiviams, skrydžius vykdančioms aviakompanijoms, taip pat aptarnaujami kroviniai. Neaviacinės paslaugos – komercinių patalpų nuoma, automobilių stovėjimo aikštelių eksploatacija, reklama, apgyvendinimo paslaugos. Daugiausia pajamų Vilniaus oro uostas gauna iš rinkliavų už oro uosto infrastruktūros naudojimą.

Iš Vilniaus oro uosto skrydžiai vykdomi į Vakarų ir Vidurio Europos, Skandinavijos, Ukrainos ir Rusijos miestus (iš viso 19). Reguliariusius skrydžius 2010 metais vykdė 13 aviakompanijų. Pagrindiniai Vilniaus oro uosto konkurentai – Kauno oro uostas ir Rygos bei Talino oro uostai.

Vilniaus oro uoste 2010 metais keleivių skaičius išaugo 5 proc. ir siekė 1,73 mln. Oro uoste aptarnauta 26 tūkst. skrydžių, tai 16 proc. daugiau negu 2009 metais. Augimą lėmė nauja užsakovams palankesnė kainodara, siūlanti pakopinę nuolaidų sistemą. Ji padėjo pritraukti naujų aviakompanijų, tačiau kol kas neišku ar padės užtikrinti stabilų skrydžių augimą. Keleivių srauto augimas buvo mažesnis nei planuota dėl Islandijoje išsiveržusio ugnikalnio (buvo atšaukti 385 skrydžiai), aviakompanijos „Ryanair“ plėtros Kauno oro uoste bei iš Vilniaus skraidžiusios bendrovės „Star1 Airlines“ bankroto.

Vadovybė

Generalinis direktorius

Tomas Vaišvila

Valdybos nariai:

Rimvydas Vaštakas (valdybos pirmininkas), Tomas Karpavičius, Agnė Katkutė, Tomas Vaišvila ir Janina Žukauskienė

Finansiniai rezultatai

Vilniaus oro uostas 2010 metams siekė pritraukti daugiau aviakompanijų ir taikė lankstesnę kainodarą. Dėl to oro uosto pajamos sumažėjo beveik trečdaliu, iki 42,3 mln. litų. Padidinus neaviacinės veiklos pajamas ir sumažinus sąnaudas, įmonė patyrė 8,6 mln. nuostolių – dvigubai mažiau negu 2009 metais. Nuostolinga aviacinė veikla nėra apmokestinama pelno mokesčiu, o pelninga neaviacinė apmokestinama. Todėl įmonė, nors dirbo nuostolingai, sumokėjo 1,1 mln. litų pelno mokesčio.

Valstybės valdomos įmonės dividendų nemoka.

Tiksiai

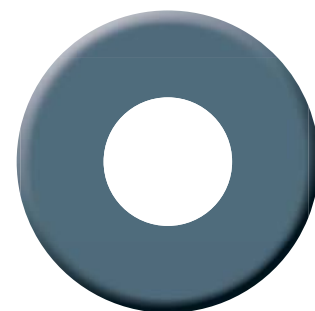
Strateginiai įmonės tikslai – didinti aviacinių ir neaviacinių paslaugų apimtį, darbuotojų efektyvumą, užtikrinti skrydžių saugą, sukurti palankią aplinką oro uoste žmonėms ir verslui.

<http://www.vilnius-airport.lt>

Tūkst. litų	Tarptautinis Vilniaus oro uostas VĮ	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	60 480	42 310
Pardavimo savikaina	69 080	45 406
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	-8 600	-3 096
Bendrojo pelno marža	-14,2 %	-7,3 %
Veiklos sąnaudos	14 873	13 877
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-23 473	-16 973
EBIT marža	-38,8 %	-40,1 %
EBITDA	360	3 087
EBITDA marža	0,6 %	7,3 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-17 010	-8 614
Grynojo pelno marža	-28,1 %	-20,4 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	322 582	302 411
Nematerialus turtas	994	763
Materialus turtas	321 343	301 458
Finansinis turtas	245	0
Kitas ilgalaikis turtas	0	190
Trumpalaikis turtas	13 529	16 875
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	2 082	2 056
Per vienerius metus gautinos sumos	9 673	9 127
Kitas trumpalaikis turtas	192	214
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 582	5 478
TURTO IŠ VISO	336 111	319 286
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGIJIMAI		
Nuosavas kapitalas	255 076	246 462
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	-	-
Dotacijos, subsidijos	23 965	22 177
Įsipareigojimai	57 070	50 647
Ilgalaikiai įsipareigojimai	43 636	38 182
Trumpalaikiai įsipareigojimai	13 434	12 465
iš jų finansiniai įsipareigojimai	48 636	43 637
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGIJIMŲ IŠ VISO	336 111	319 286
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	75,9 %	77,2 %
Skolų ir nuosavybės santykis	19,1 %	17,7 %
ROA*	-4,9 %	-2,6 %
ROCE*	-7,5 %	-5,7 %
ROE*	-6,4 %	-3,4 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	645	412
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	n. d.	6
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	n. d.	7 931
Sumokėtas VĮ turto mokestis	715	370
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

* Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis 100 – %

Lietuvos jūrų laivininkystė

Lietuvos jūrų laivininkystė (LJL), kaip akcinė bendrovė, veikia nuo 2001 metų, kai buvo reorganizuota dar 1969 metais įsteigta įmonė LISCO. Valstybei priklausė 56,66 proc. LJL akcijų.

Bendrovės akcijos įtrauktos į vertybinių popierių biržos „NASDAQ OMX Vilnius“ Papildomąjį prekybos sąrašą.

Veikla

Pagrindinė LJL veikla – krovinių gabenimas jūriniais sausakrūviais laivais. Bendrovė turi 11 laivų, jie dirba pagal ilgalaikes vadinamąsias „taimčarterio“, kontraktinių pervežimų ir vienos dienos sutartis. Siekiant padengti išsiskolinimus 2010 metais buvo parduoti du laivai. LJL daugiausia perveža birių medžiagų, metalų ir generalinių krovinių.

Bendrovė veiklą vykdo Baltijos ir Viduržemio jūroje, Vakarų Europoje ir Šiaurės Amerikoje.

Už parduotas prekes ir paslaugas 2010 metais LJL gavo 62 mln. litų pajamų. Jos, palyginti su atitinkamu 2009 metų rodikliu, ūgtelėjo 5 proc. Pervežtų krovinių kiekis sumažėjo 4 proc. ir siekė 1,43 mln. tonų. Nuosmukį lėmė dėl ekonominės krizės kiek sumenkęs aktyvumas pasaulinėje žaliavų rinkoje ir laivininkystės rinkoje išaugusi tonažo pasiūla.

Finansiniai rezultatai

Bendrovė pati eksploatavo vieną iš laivų ir pajamas iš frachto pagal trumpalaikes sutartis padidino beveik dvigubai. Tačiau pajamos iš pagrindinės veiklos – taimčarterio – nekito, dėl to bendrosios LJL pajamos 2010 metais padidėjo 5 proc. Sąnaudos mažėjo dėl to, kad bendrovė turėjo mažiau laivų negu ankstesniais metais. Kita vertus, jas didino išaugusios kuro kainos, neigiamas valiutos kurso pokytis ir ilgalaikio turto nuvertėjimas. Šie veiksniai lėmė tai, kad įmonė 2010 metais nuostolių patyrė 35,5 proc. daugiau nei prieš metus – 39,1 mln. litų. Nuostolingai dirbusi bendrovė dividendų nemokėjo. Pagal įstatymus dirbdama pelningai LJL dividendams turėtų skirti pelno dalį, ne mažesnę nei 7 proc. įstatinio kapitalo ir ne didesnę nei 80 proc. paskirstytino pelno.

Vadovybė

Generalinis direktorius

Arvydas Bogočionkas

Valdybos nariai:

Arūnas Štaras (valdybos pirmininkas), Jelena Antonevič, Arvydas Bogočionkas, Juozas Darulis ir Vidutė Šarkienė

Stebėtojų taryba:

Rolandas Bražinskas, Ona Barauskienė, Kazimieras Gimbutis, Helena Rogoža, Evaldas Zacharevičius

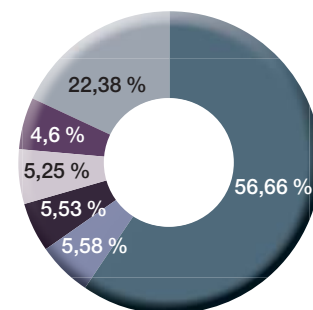
Tikslai

Strateginiai bendrovės tikslai yra optimizuoti ir diversifikuoti veiklą bei įdiegti finansines procedūras, užtikrinančias bendrovės likvidumą, stabilius finansinius srautus ir pakankamą kapitalą. Taip pat vertinamos galimybės pritraukti ES lėšų bendrovės plėtrai. Tuo pačiu LJL taptų patrauklesnė privatiems investuotojams ir galėtų efektyviau užtikrinti saugią laivybą bei laikytis aplinkosaugos normų.

<http://www.ljl.lt>

Tūkst. litų	Lietuvos jūrų laivininkystė AB	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	59 181	62 172
Pardavimo savikaina	85 977	79 666
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	-26 796	-17 494
Bendrojo pelno marža	-45,3 %	-28,1 %
Veiklos sąnaudos	4 936	5 135
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-31 732	-22 629
EBIT marža	-53,6 %	-36,4 %
EBITDA	-4 063	3 478
EBITDA marža	-6,9 %	5,6 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-28 875	-39 134
Grynojo pelno marža	-48,8 %	-62,9 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	283 955	239 318
Nematerialus turtas	35	39
Materialus turtas	283 920	239 279
Finansinis turtas	0	0
Kitas ilgalaikis turtas	0	0
Trumpalaikis turtas	5 474	9 253
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	3 116	2 626
Per vienerius metus gautinos sumos	1 116	4 560
Kitas trumpalaikis turtas	0	0
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 242	2 067
TURTO IŠ VISO	289 429	248 571
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	202 184	163 050
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	0	0
Įsipareigojimai	87 245	85 521
Ilgalaikiai įsipareigojimai	62 595	53 184
Trumpalaikiai įsipareigojimai	24 650	32 337
iš jų finansiniai įsipareigojimai	73 469	76 002
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	289 429	248 571
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	69,9 %	65,6 %
Skolų ir nuosavybės santykis	36,3 %	46,6 %
ROA	-10,0 %	-15,7 %
ROCE	-11,5 %	-9,5 %
ROE	-14,3 %	-24,0 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	426	366
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	9	9
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	6 755	6 275
Išmokėti dividendai	0	0
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	56,7 %	56,7 %

Akcininkų struktūra

- Valstybei priklausanti dalis – 56,66 %
- SWEDBANK AS (Estija) – 5,58 %
- DFDS A/S – 5,53 %
- UAB Koncernas „Achemos grupė“ – 5,25 %
- VĮ Valstybės turto fondas – 4,6 %
- Smulkieji akcininkai – 22,38 %

Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos (GMU) – valstybės biudžetinė įstaiga, atliekanti funkcijas institucijos, įgyvendinančios miškų urėdijų savininko teises ir pareigas. GMU vadovaujasi savo nuostatais, kurie buvo patvirtinti 2007 metų birželio 27 dieną.

Veikla

GMU koordinuoja visų urėdijų veiklą, organizuoja ir koordinuoja urėdijoms priskirtų valstybinių miškų atkūrimo, priežiūros ir apsaugos darbus, kontroliuoja miško išteklių naudojimą. Lietuvos teritorijoje veikia 42 urėdijos, patikėjimo teise valdančios joms paskirtus valstybinius miškus. Urėdijos prižiūri miškus, vykdo kirtimo darbus ir prekiauja apvaliąja mediena. Urėdijų valdomų valstybinės reikšmės miškų plotai užima nuo 13 iki 39 tūkst. ha, o bendras urėdijų valdomas miškų plotas sudaro 1,053 mln. hektarų.

2010 metais urėdijos įveisė 835 ha naujų miškų, tam išleisdamos beveik 2 mln. litų. GMU trimis etapais 2010–2013 metais diegia antžemines automatinių miško gaisrų stebėjimo sistemas. 2010 metų gruodžio mėnesį pasirašyta sutartis su paslaugos teikėju dėl apvaliosios medienos, pagamintos valstybiniuose miškuose, elektroninės pardavimo sistemos kūrimo ir diegimo. Sistemą planuojama įdiegti iki 2011 metų rugsėjo 1 dienos.

Finansiniai rezultatai

Generalinė miškų urėdija, kaip urėdijų savininkė, rengia konsoliduotas urėdijų finansines ataskaitas, kurių svarbiausi duomenys pateikiami lentelėje.

Į finansines ataskaitas nėra įtraukiama urėdijų valdomų miškų vertė. Dėl to balanso duomenys yra sumažinti, o turto ir kapitalo gražos rodikliai sunkiai palyginami su kitų valstybės valdomų arba privačių įmonių rezultatais. Siekiant to išvengti, pateiktoje lentelėje indikacinė komercinių miškų rinkos vertė (3,1 mlrd. litų) yra įtraukta į ilgalaikį materialųjį turtą ir nuosavą kapitalą.

2010 metais urėdijų pardavimo pajamos siekė beveik 415 mln. litų ir buvo 20,5 proc. didesnės negu 2009 metais, nors parduotos apvaliosios medienos kiekis sumažėjo nuo 3,53 iki 3,37 mln. kub. metrų. Dėl didesnių pajamų augo ir atskaitymai į valstybės biudžetą už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką (žaliavos mokestis): 2009 metais jis sudarė 20,4 mln. litų, o 2010 metais – 37,6 mln. litų. Dėl išaugusio žaliavos mokesčio ir didesnių miško atkūrimo ir įveisimo darbų išlaidų bendrosios veiklos sąnaudų išaugo

Vadovybė

Generalinis miškų urėdas

Benjaminas Sakalauskas

Generalinio miškų urėdo pavaduotojai:

Zdislovas Truskauskas, Gintaras Visalga

35,2 mln. litų. Nepaisant to, padidėjus medienos kainoms grynas pelnas išaugo nuo 2,4 mln. litų 2009 metais iki 39,6 mln. litų 2010 metais.

Grynojo pelno marža atitinkamai šoktelėjo nuo 1 proc. 2009 metais iki 10 proc. 2010 metais. Anuliuavus žaliavos ir VĮ turto mokesčius iš veiklos sąnaudų, 2010 metais nuosavo kapitalo graža siekė 2,1 proc.

Tarp sėkmingiausiai veikusių urėdijų galima išskirti Dubravos eksperimentinę-mokomąją urėdiją (grynojo pelno marža siekė beveik 23,1 proc.), Varėnos urėdiją (22,6 proc.) ir Valkininkų urėdiją (22,4 proc.). Prasčiausi rezultatai – Kupiškio (grynojo pelno marža – 0,1 proc.), Rokiškio (1,3 proc.) ir Zarasų (2,3 proc.) urėdijose.

Miškų urėdijos yra valstybės valdomos įmonės, todėl jos dividendų nemoka, tačiau Miškų įstatymas numato 15 proc. atskaitymus į valstybės biudžetą iš gautų pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką – žaliavos mokestį. Iki 2009 metų liepos 1 dienos šie atskaitymai siekė 5 proc., vėliau iki 2011 metų sausio 1 dienos – 10 proc.

Tikslai

Generalinės miškų urėdijos misija – didinti valstybinių miškų, kaip svarbiausios visų šalies miškų dalies, ekologinę, aplinkosauginę, ekonominę ir rekreacinę vertę, tvarkyti juos remiantis tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio plėtros principais, racionaliai naudoti miškų išteklius, juos atkurti ir gausinti.

2011 metais GMU įsteigė urėdijų valdybas, siekia didinti urėdijų veiklos pelningumą, numatė baigti diegti apvaliosios medienos elektroninę prekybos sistemą. Taip pat bus organizuojama urėdijų veikla likviduojant 2010 metais praūžusio škvailo padarinius, tęsiami miškų apsaugos ir priežiūros darbai.

Tūkst. litų	Miškų urėdijos VĮ	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	344 557	414 977
Pardavimo savikaina	160 505	153 317
Bendras pelnas (nuostoliai)	184 052	261 660
Bendrojo pelno marža	53,4 %	63,1 %
Veiklos sąnaudų	185 679	220 873
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-1 627	40 787
EBIT marža	-0,5 %	9,8 %
EBITDA	29 057	70 896
EBITDA marža	8,4 %	17,1 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	2 420	39 603
Grynojo pelno marža	0,7 %	9,5 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	3 362 408	3 377 294
Nematerialus turtas	197	240
Materialus turtas	3 359 810	3 367 930
Finansinis turtas	23	3 937
Kitas ilgalaikis turtas	2 378	5 188
Trumpalaikis turtas	189 476	231 437
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	72 135	80 933
Per vienerius metus gautinos sumos	23 896	27 977
Kitas trumpalaikis turtas	57 109	68 164
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	36 337	54 364
TURTO IŠ VISO	3 551 884	3 608 732
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	3 508 317	3 549 097
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	10 453	17 509
Įsipareigojimai	33 115	42 126
Ilgalaikiai įsipareigojimai	4 139	3 137
Trumpalaikiai įsipareigojimai	28 976	38 989
iš jų finansiai įsipareigojimai	4 098	4 776
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	3 551 884	3 608 732
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	98,8 %	98,3 %
Skolų ir nuosavybės santykis	0,1 %	0,1 %
ROA*	0,7 %	2,1 %
ROCE*	0,7 %	2,3 %
ROE*	0,7 %	2,1 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius**	3 859	3 811
Vadovaujančių darbuotojų skaičius***	3	4
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais***	7 136	5 824
Graža investuotojui	25 213	42 398
Sumokėtas VĮ turto mokestis	4 852	4 821
Žaliavos mokestis	20 362	37 577
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

* Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis ir žaliavos mokestis.
 ** Bendras 42 miškų urėdijų darbuotojų skaičius.
 *** Įtraukia Generalinės miškų urėdijos generalinio miškų urėdo, vyriausiojo patarėjo ir generalinio miškų urėdo pavaduotojų atlyginimus.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis 100 %

Pastaba: Generalinė miškų urėdija yra biudžetinė įstaiga; valstybei priklauso 100 % VĮ miškų urėdijų dalis

AB „LESTO“ – Lietuvos elektros skirstomųjų tinklų operatorius. Bendrovė įkurta reorganizavus AB „Rytų skirstomieji tinklai“ (RST) ir AB „Vakarų skirstomieji tinklai“ (VST). Bendrovė užregistruota 2010 metų gruodžio 27 dieną, o veiklą pradėjo 2011 metų sausio 1 dieną. Tuo pat metu įsigaliojo „LESTO“ išduotos elektros energijos skirstymo ir visuomeninio elektros energijos tiekėjo licencijos.

„LESTO“, veikiantį vietoje nustousių egzistuoti bendrovių, perėmė jų turta, teises ir pareigas. Šios ataskaitos rengimo metu „LESTO“ ir jos antrinės bendrovės (UAB „Elektros tinklo paslaugos“, UAB „NT valdos“) ir susijusios bendrovės (UAB Technologijų ir inovacijų centras ir UAB „TETAS“) sudaro „LESTO“ įmonių grupę.

Bendrovės akcijos yra įtrauktos į „NASDAQ OMX Vilnius“ Oficialiųjų prekybos sąrašą.

Veikla

„LESTO“ įgyvendina elektros persiuntimo vartotojams skirstymo tinklais funkciją ir veikia kaip visuomeninis elektros energijos tiekėjas tiems vartotojams, kurie dar nepasirinko nepriklausomo tiekėjo. 2010 metais RST ir VST kartu paskirstė 7,724 mlrd. kWh elektros energijos (2009 metais – 7,731 mlrd. kWh). Tačiau parduotos elektros energijos kiekis sumažėjo 25,3 proc. (nuo 7,755 iki 5,793 mlrd. kWh), nes dalis vartotojų 2010 metais pasirinko nepriklausomą energijos tiekėją.

„LESTO“ valdomu skirstomuoju tinklu elektra tiekama beveik 1,5 mln. privačių ir daugiau kaip 59 tūkst. verslo klientų, kuriais rūpinasi 51 teritorinis „LESTO“ klientų aptarnavimo centras. VST ir RST bendros investicijos 2010 metais sudarė 266,8 mln. litų (2009 metais – 264,6 mln. litų). „LESTO“, siekdama didinti paslaugų kokybę ir patikimumą, numato didžiąją dalį investicijų nukreipti į skirstomųjų tinklų atstatymą, elektros transformatorių pastočių rekonstrukciją ir naujų, ilgaamžių, šiuolaikinius kokybės standartus atitinkančių elektros įrenginių diegimą.

Šiuo metu „LESTO“ vykdo tris socialines iniciatyvas, taip pat prisideda prie aplinkosaugos projektų, skatina saugų ir atsakingą elektros vartojimą.

Finansiniai rezultatai

Nors formaliai 2010 metų gruodžio 31 dieną „LESTO“ neegzistavo, pateikiant finansinius rezultatus buvo agreguoti RST ir VST finansiniai duomenys. Ir 2009, ir

Vadovybė

Generalinis direktorius

Arvydas Tarasevičius

Valdybos nariai:

Arvydas Darulis, Kęstutis Žilėnas, Aloyzas Vitkauskas, Arvydas Tarasevičius, Šarūnas Vasiliauskas.

2010 metais bendrovės dirbo nuostolingai: 2010 metais nuostoliai siekė daugiau nei 56 mln. litų.

Bendrojo pelno marža smuko dėl padidėjusios elektros energijos pirkimo savikainos po to, kai 2009 metų pabaigoje buvo sustabdyta Ignalinos atominė elektrinė. Be to, Valskybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija buvo nustačiusi žemesnes skirstymo paslaugos kainas. Agreguotų pajamų augimas 2010 metais nesiekė 5 proc., o elektros energijos pirkimo sąnaudos padidėjo beveik 315 mln. litų (25,2 proc.).

Skaičiuojant bendrovių EBITDA rodiklį įvertinamos ir nusidėvėjimo sąnaudos, ir turto perkainojimo bei vertės sumažėjimo efektas, kuris 2009 metais buvo itin ryškus, nes bendrovės parkainojo savo turta. 2010 metais EBITDA pastebimai sumažėjo ir dėl savikainos pokyčių, ir dėl padidėjusių veiklos sąnaudų (vertinant be nusidėvėjimo ir perkainojimo įtakos). Kaip ir kitų energetikos sektoriaus bendrovių, finansiniai rezultatai yra prastesni dėl ilgalaikio materialaus turto pervertinimo.

Tikslai

Bendrovės įvardyta misija – patikima elektros energija kiekvieno prasingam gyvenimui. Siekdama užtikrinti vartotojų poreikius ir didinti visuomenės pasitikėjimą, „LESTO“ siekia šių tikslų:

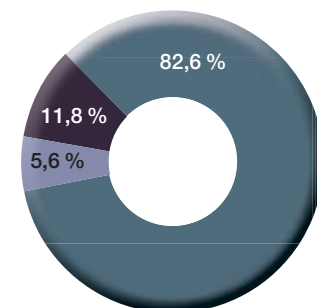
- efektyviai vykdyti skirstomųjų tinklų operatoriaus funkcijas;
- užtikrinti skirstomųjų tinklų saugumą ir patikimumą;
- kokybiškai eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti skirstomuosius tinklus;
- be trukdžių perduoti elektros energiją vartotojams.

<http://www.lesto.lt>

Tūkst. litų	LESTO AB* (RST ir VST)	
	2009	2010
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos	2 315 945	2 423 348
Pardavimo savikaina	1 406 418	1 704 186
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	909 527	719 162
Bendrojo pelno marža	39,3 %	29,7 %
Veiklos sąnaudos	930 627	790 781
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-21 100	-71 619
EBIT marža	-0,9 %	-3,0 %
EBITDA	627 892	409 196
EBITDA marža	27,1 %	16,9 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-13,790	-56 834
Grynojo pelno marža	-0,6 %	-2,3 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	5 260 798	5 047 601
Nematerialus turtas	3 929	4 871
Materialus turtas	5 238 697	4 832 162
Finansinis turtas	0	198 071
Kitas ilgalaikis turtas	18 172	12 497
Trumpalaikis turtas	478 034	381 969
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	37 637	39 916
Per vienerius metus gautinos sumos	222 978	203 962
Kitas trumpalaikis turtas	118 418	6 267
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	99 001	131 824
TURTO IŠ VISO	5 738 832	5 429 570
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	3 803 180	3 639 025
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	41 284	39 811
Įsipareigojimai	1 885 364	1 739 677
Ilgalaikiai įsipareigojimai	1 359 416	1 009 033
Trumpalaikiai įsipareigojimai	525 948	730 644
iš jų finansiniai įsipareigojimai	669 368	272 469
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	5 738 832	5 429 570
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	66,3 %	67,0 %
Skolų ir nuosavybės santykis	17,6 %	7,5 %
ROA	-0,2 %	-1,0 %
ROCE	-0,5 %	-1,8 %
ROE	-0,4 %	-1,6 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	3 674	3 696
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	6	4**
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	22 552	20 271
Išmokėti dividendai	105 920	60 998
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	82,6 %	82,6 %

* Agreguoti AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir AB „VST“ duomenys.
** 2010 m. pateikti tik AB „Rytų skirstomieji tinklai“ duomenys.

Akcininkų struktūra

- Valstybei priklausanti dalis – 82,6 %
- E.ON Ruhrgas International GmbH – 11,8 %
- Smulkieji akcininkai – 5,6 %

AB „Lietuvos energija“ buvo įsteigta 1995 metų gruodžio 4 dieną, reorganizavus VĮ „Valstybinė energetikos sistema“. Po įsteigimo bendrovė kelis kartus reorganizuota. 2010 metų pabaigoje jos veikla buvo išgryninta AB „Litgrid“ perdavus aukštos įtampos perdavimo tinklą, jungčių statybos ir rinkos operatoriaus veiklą. Be to, dalis turto perduota naujoms energetikos sektoriaus IT sistemoms ir nekilnojamą turtą administruojančioms įmonėms. Šiuo metu bendrovės elektros energijos gamybos bloką sudaro kontroliuojama bendrovė AB „Lietuvos elektrinė“ ir filialai Kauno HE bei Kruonio HAE. Reorganizacija tebevyksta, ją baigus 2011 metais „Lietuvos energija“ ir Lietuvos elektrinė bus sujungtos į naują juridinį asmenį, kurio pavadinimas bus, kaip numatyta, Lietuvos energija, AB, kaip numatyta bendrovių reorganizavimo sąlygose.

„Lietuvos energija“ tiesiogiai kontroliuoja Lietuvos elektrinę, UAB „Kauno energetikos remontas“, UAB „Energinis tiekimas“ ir UAB „Data Logistics Center“. UAB „Energinis tiekimas“ turi nepriklausomo elektros energijos tiekėjo licenciją.

„Lietuvos energija“ akcijos įtrauktos į „NASDAQ OMX Vilnius“ Papildomąjį prekybos sąrašą

Veikla

Įgyvendinus dar vieną energetikos sektoriaus restruktūrizacijos etapą, 2010 metais „Lietuvos energijos“ pagrindinėms veikloms tapo elektros energijos gamyba bei didmeninė elektros energijos prekyba. Po to, kai 2009 metų gruodžio 31 dieną buvo sustabdyta Ignalinos atominės elektrinės veikla, bendrovės valdomose elektrinėse elektros energijos gamybos apimtys padidėjo. 2010 metais visos „Lietuvos energijos“ valdomos elektrinės pagamino 30 proc. šaliai reikalingos elektros energijos. Maždaug du trečdalius šios elektros generavo Lietuvos elektrinė.

„Lietuvos energija“ elektros energiją importuoja iš Baltarusijos, Latvijos ir Estijos, o eksportuoja į Suomiją, Latviją ir Estiją (2010 metų duomenys). Bendrovė per metus suprekiauja apie 5 TWh elektros energijos ir yra pagrindinė Lietuvos elektros biržos dalyvė. Nuo 2010 metų „Lietuvos energija“ pagal sutartį su „Litgrid“ teikia balansavimo elektros energijos paslaugą visuomeniniams ir nepriklausomiems tiekėjams.

Finansiniai rezultatai

Bendrovės finansinės ataskaitos rengiamos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais. Lyginant 2010 ir 2009 metų konsoliduotus rezultatus, reikia atsižvelgti į tai, kad Lietuvos elektrinė tapo „Lietuvos energijos“ antrine įmone tik nuo

Vadovybė

Generalinis direktorius

Dalius Misiūnas

Valdybos nariai:

Arvydas Darulis, Dalius Misiūnas, Šarūnas Vasiliauskas, Aloyzas Vitkauskas, Kęstutis Žilėnas

2010 metų rugsėjo. Be to, kaip jau minėta, 2010 metų pabaigoje „Lietuvos energijos“ valdytas aukštos įtampos perdavimo tinklo turtas ir įsipareigojimai buvo perduoti „Litgrid“, o dalis kito turto – naujoms IT ir nekilnojamojo turto įmonėms.

2010 m. pasikeitus bendrovės struktūrai ir veiklai – atskyrus su elektros gamyba ir prekyba nesusijusias veiklas – iš esmės pasikeitė ir bendrovės finansiniai duomenys, todėl lyginti juos su praėjusių metų duomenimis nėra tikslinga.

Prijungus Lietuvos elektrinę padidėjo bendrovės paskolų suma, visų pirma – dėl Lietuvos elektrinės paimtos paskolos, kuri skirta kombinuoto ciklo dujų turbinų bloko statybai.

Kaip ir AB „Litgrid“, AB „Lietuvos energija“ ilgalaikio materialaus turto apskaitinė vertė yra ženkliai aukštesnė nei jo rinkos vertė, todėl santykiniai turto grąžos rodikliai (ROA) atrodo žemesni nei yra iš tikrųjų. Neatitikimo priežastys yra tos pačios – tarifų už paslaugas bazė ir spartus technologinis progresas, dėl kurio tikslinga nurašyti turtą greičiau, nei yra daroma.

Ateityje bendrovės rezultatams ir toliau įtakos turės Lietuvos elektrinės prijungimas, kuro kainų svyravimai ir VIAP paslaugų aprašo pakeitimai, įsigalioję nuo 2011 metų pradžios.

Už 2010 metus dividendams bendrovė skyrė daugiau nei 70 proc. grynojo pelno – 89 mln. litų, t. y. po 18,2 cento vienai akcijai.

Tikslai

Bendrovė yra viena pagrindinių įmonių įgyvendinant Nacionalinę energetikos strategiją ir stiprinant Lietuvos energetinę nepriklausomybę.

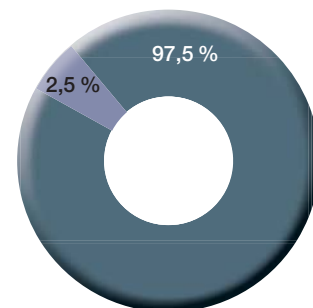
Kadangi LE kol kas nestato 5 KHAE bloko, siūlome išimti šį sakinį. Siekiant didinti energetinį saugumą statomas Lietuvos elektrinės kombinuoto ciklo dujų turbinos blokas, kurį planuojama baigti 2012 metų rugsėjo mėnesį.

<http://www.lpc.lt>

Tūkst. litų	AB „Lietuvos energija“ grupė	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA*	2009	2010
Pardavimo pajamos	286 748	1 277 353
Pardavimo savikaina	-	-
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	286 748	1 277 353
Bendrojo pelno marža	100,0 %	100,0 %
Veiklos sąnaudos	205 269	1 153 217
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	81 479	124 136
EBIT marža	28,4 %	9,7 %
EBITDA	88 191	178 475
EBITDA marža	30,8 %	14 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	20 583	124 004
Grynojo pelno marža	7,2 %	9,7 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	2 867 782	3 220 762
Nematerialus turtas	2 455	57 084
Materialus turtas	2 838 853	2 997 713
Finansinis turtas	26 474	164 764
Kitas ilgalaikis turtas	0	1 201
Trumpalaikis turtas	334 752	440 735
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	13 582	145 182
Per vienerius metus gautinos sumos	247 910	200 002
Kitas trumpalaikis turtas	17 160	8 626
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	54 167	86 925
TURTO IŠ VISO	3 202 534	3 661 497
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	2 655 864	1 877 575
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	46 351
Dotacijos, subsidijos	71 420	872 957
Įsipareigojimai	475 250	910 965
Ilgalaikiai įsipareigojimai	264 249	644 297
Trumpalaikiai įsipareigojimai	211 001	266 668
iš jų finansiai įsipareigojimai	16 297	549 888
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	3 202 534	3 661 497
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	82,9 %	50 %
Skolų ir nuosavybės santykis	0,6 %	30 %
ROA	0,6 %	3,4 %
ROCE	0,2 %	3,1 %
ROE	0,8 %	6,8 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	1 227	946
Vadovaujančių darbuotojų skaičius**	6	2
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	18 251	15 372
Išmokėti dividendai	48 266	89 049
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	97,5 %	97,5 %

2010 m. administracija (generalinis direktorius ir vyr. finansininkė); 2009 m. vadovaujantysis personalas.
* Pelno nuostolio ataskaitos finansiniai duomenys pateikiami tik iš tęstinės veiklos.
** 2010 m. administracija (generalinis direktorius ir vyr. finansininkė); 2009 m. vadovaujantysis personalas.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 97,5 %
■ Smulkieji akcininkai – 2,5 %

AB „Litgrid“ – elektros energijos perdavimo sistemos (aukštos įtampos perdavimo tinklo) operatorius.

Bendrovė suformuota 2010 metų pabaigoje, perdavus jai AB „Lietuvos energija“ turtą ir įsipareigojimus, susijusius su perdavimo veikla.

Bendrovės antrinė įmonė UAB „Baltopol“ organizuoja elektros energijos prekybą Lietuvos elektros biržoje bei dvišalių sutarčių tarp gamintojų ir tiekėjų pagrindu. AB „Litgrid“ akcijos yra įtrauktos į „NASDAQ OMX Vilnius“ Papildomąjį prekybos sąrašą.

Veikla

Pagrindinė AB „Litgrid“ veikla – elektros perdavimo sistemos operatoriaus funkcijų vykdymas Lietuvoje. Siekiant didesnio veiklos skaidrumo, išskiriami šie produktai: elektros energijos perdavimas, balansavimo arba reguliavimo elektros energijos pardavimas, sisteminių (galios rezervavimo) paslaugų pardavimas, VIAP teikimas ir kitos paslaugos.

Vykdydama šias funkcijas, 2010 metais bendrovė aukštos įtampos elektros tinklais šalies poreikiams perdavė 9,26 mlrd. kWh elektros energijos, t.y. 1 proc. daugiau nei 2009 metais.

2010 metais Lietuvos elektros biržoje parduota 8,118 mlrd. kWh elektros energijos.

Bendrovė taip pat atsakinga už elektros perdavimo tinklo stiprinimą ir pasirengimą dirbti sinchroniniu režimu žemyninės Europos elektros perdavimo sistemoje. AB „Litgrid“ vykdo reikšmingus strateginius projektus „NordBalt“ ir „LitPol Link“. 2010 metais bendrovė užbaigė Bitėnų TP statybos pirmąjį etapą, taip sujungdama šalies elektros energijos perdavimo linijas į vieną žiedą.

Vadovybė

Generalinis direktorius

Virgilijus Poderys

Valdybos nariai:

Romas Švedas, Violeta Greičiuvienė, Gintaras Labutis, Virgilijus Poderys, Valentinas Milaknis.

Finansiniai rezultatai

Grupės pajamos nuo AB „Litgrid“ turtas“ įsteigimo ir dukterinių įmonių įsigijimo iki 2010 metų pabaigos siekė 97,2 mln. litų, o grynasis pelnas – 2,4 mln. litų. Didžiausią dalį pajamų sudarė VIAP (51,3 proc.) ir elektros perdavimo paslauga (28,8 proc.). Pagrindinės grupės įmonės veiklą pradėjo vykdyti nuo 2010 metų sausio 1 dienos (AB „Litgrid“) ir nuo 2010 metų gruodžio 1 dienos (AB „Litgrid turtas“), todėl palyginamųjų 2009 metų duomenų nėra.

Bendrovės ilgalaikis materialus turtas yra pervertintas ir neatspindi tikrosios rinkos vertės. Pagrindinės šio neatitikimo priežastys yra teisės aktais nustatoma tarifų už paslaugas bazė ir spartus technologinis progresas. Todėl realūs finansiniai rezultatai, ypač ROA, yra geresni.

Tikslai

AB „Litgrid“ pareiga – palaikyti stabilų šalies elektros energetikos sistemos darbą. Bendrovė kelia sau šiuos tikslus:

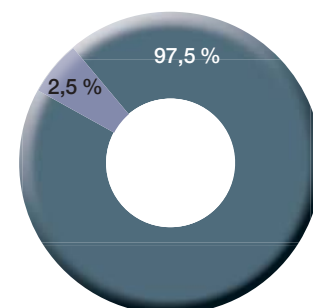
- parengti perdavimo sistemą sinchroniniam darbui, kai Baltijos šalys prisijungs prie kontinentinės Europos tinklų;
- parengti bendrovę dirbti savarankiškai pagal ES III energetikos paketo reikalavimus;
- įgyvendinti Baltijos energijos rinkos sujungimo plano II etapo pirmąją dalį: pasirengti veikti Baltijos valstybių elektros rinkoje.

<http://www.litgrid.eu>

Tūkst. litų	„Litgrid“ AB	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009*	2010
Pardavimo pajamos		90 266
Pardavimo savikaina		-
Bendrasis pelnas (nuostoliai)		90 266
Bendrojo pelno marža		100,0 %
Veiklos sąnaudos		94 168
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)		-3 902
EBIT marža		-4,3 %
EBITDA		0
EBITDA marža		0,0 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)		2 373
Grynojo pelno marža		2,6 %
BALANSAS	2009*	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas		2 088 299
Nematerialus turtas		1 750
Materialus turtas		2 064 817
Finansinis turtas		21 407
Kitas ilgalaikis turtas		325
Trumpalaikis turtas		273 094
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys		4 508
Per vienerius metus gautinos sumos		149 922
Kitas trumpalaikis turtas		43 000
Pinigai ir pinigų ekvivalentai		75 664
TURTO IŠ VISO		2 361 393
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas		1 928 848
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis		3 359
Dotacijos, subsidijos		42 349
Įsipareigojimai		390 196
Ilgalaikiai įsipareigojimai		209 503
Trumpalaikiai įsipareigojimai		180 693
iš jų finansiai įsipareigojimai		2 526
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		2 361 393
Rodikliai	2009*	2010
Nuosavybės ir turto santykis		81,7 %
Skolų ir nuosavybės santykis		0,1 %
ROA		0,1 %
ROCE		-0,2 %
ROE		0,1 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius		618
Vadovaujančių darbuotojų skaičius		22
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais		10 456
Išmokėti dividendai		0
Akcininkai	2009*	2010
Valstybės dalis		97,5 %

* Įvykdžius energetikos sektoriaus restruktūrizaciją ir perkėlus dalį verslo iš AB „Lietuvos energija“, dabartinė AB „Litgrid“ buvo įsteigta 2010 m. lapkričio 16 d.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 97,5 %
■ Smulkieji akcininkai – 2,5 %

UAB Visagino atominė elektrinė (VAE) įsteigta 2008 metų rugpjūčio 28 dieną. Bendrovė atsakinga už Visagino atominės jėgainės statybą ir Ignalinos atominės elektrinės uždarymą.

Įvykdžius energetikos sektoriaus pertvarkymo planą, 2010 metais VAE perėmė kitą Lietuvos energetikos sektoriaus įmonių kontrolę. Bendrovė ir jos antrinės įmonės vykdo elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo ir susijusių veiklų. Stambiausios VAE tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamos įmonės yra AB „Lietuvos energija“, AB „LESTO“, AB „Litgrid“, UAB „Technologijų ir inovacijų centras“ ir UAB „NT valdos“. VAE ir kontroliuojamų bendrovių (išskyrus „Litgrid“) vadovai ir valdybos nariai dalyvauja kitų kontroliuojamų bendrovių valdybose, taip užtikrinant sprendimų priėmimo vientisumą ir nuoseklios politikos įgyvendinimą.

Veikla

Pagrindinė VAE veikla – atlikti parengiamuosius naujos atominės elektrinės statybos darbus, inicijuoti veiksmus, kuriais būtų kuriama patraukli teisinė, reguliavimo ir investicinė aplinka ir pritraukti investuotojus. 2010 metais bendrovė tęsė pasirengimą naujos atominės jėgainės statybai. Gegužės mėnesį trys Baltijos valstybės ir Lenkija pasirašė komunikatą dėl bendradarbiavimo energetikos srityje, kurio pagrindu buvo įkurta aukšto lygio atominės energetikos darbo grupė. 2010 metų pabaigoje baigtas statybos aikštelių įvertinimas pagal TATENA reikalavimus, taip pat baigti teritorijų planavimo darbai. Baigtos rengti dvi su naujos AE statyba susijusios studijos: transportavimo ir tiekimo grandinės studija. Atliktas aplinkosauginis statybos aikštelių ir kelių saugumo auditas.

Finansiniai rezultatai

VAE grupės finansinės ataskaitos rengiamos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais.

Siekiant objektyviai palyginti finansinius duomenis, VAE ir jos kontroliuojamų bendrovių 2009 ir 2010 metų ataskaitos buvo sujungtos, tarpusavio sandorius eliminuojant taip, lyg ši grupė būtų egzistavusi 2009 metais. Todėl analizuojant VAE finansines ataskaitas išsprendžiamos palyginamumo problemos, kaip „Lietuvos energijos“ ataskaitose dėl „Litgrid“ perduotos veiklos arba dėl Lietuvos elektrinės prijungimo antroje 2010 metų pusėje.

VAE pelnas, atmetus mažumos akcininkams tenkančią dalį, 2010 metais augo 23 proc.

Vadovybė

Generalinis direktorius

Šarūnas Vasiliauskas

Valdybos nariai:

Arvydas Darulis, Kęstutis Škiudas, Aloyzas Vitkauskas, Šarūnas Vasiliauskas, Inga Černiuk.

iki 13,9 mln. litų. Nors paslaugų savikaina didėjo dėl išaugusių energijos įsigijimo kaštų, didesnę pelną lėmė ir 6 proc. padidėjusios pajamos, ir sumažėjusios veiklos sąnaudos. 2010 metais veiklos sąnaudų suma mažesnė ir dėl 2009 metais vykdyto stambiausių VAE įmonių turto perkainojimo: bendra nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo (perkainojimo) suma pelno ir nuostolių ataskaitoje 2010 metais mažesnė 448,8 mln. litų. 2010 metais VAE ilgalaikio turto vertė dėl vykdomų stambių projektų padidėjo 444 mln. litų. Taip pat didėjo paskolų suma, labiausiai dėl Lietuvos elektrinės gautos naujos paskolos 9-ojo bloko statybai.

Ateityje grupės rezultatams taip pat turės įtakos pasikeitimai reguliavimo srityje ir su turto vertės nustatymu bei perkainojimu susijusi apskaitos specifika. Kadangi dukterinių įmonių ilgalaikis materialus turtas yra pervertintas, VAE finansiniai rezultatai yra geresni, nei pateikiama įmonės balansuose. Grupė neturi formalizuotos dividendų mokėjimo politikos, pagal 2010 metų rezultatus dividendai nebuvo mokami. Numatoma, kad ateityje dividendų politika priklausys nuo strateginių projektų įgyvendinimo sėkmės.

Tikslai

Pagrindinis VAE keliamas tikslas – Lietuvos energetinę nepriklausomybę užtikrinsiančių projektų įgyvendinimas. Visagino atominė jėgainė privalo būti statoma užtikrinant jos saugumą. Viena svarbiausių problemų, kurią teks spręsti VAE, yra strateginio investuotojo, galinčio užtikrinti saugią naujos AE eksploataciją ir konkurencingas elektros energijos kainas Lietuvos vartotojams, suradimas. Sutartį su strateginiu investuotoju planuojama pasirašyti 2011 metais.

<http://www.vae.lt>

Tūkst. litų	Visagino atominė elektrinė AB	
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA	2009	2010
Pardavimo pajamos	2 898 644	3 072 364
Pardavimo savikaina	2 613 179	2 507 808
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	285 465	564 556
Bendrojo pelno marža	9,8 %	18,4 %
Veiklos sąnaudos	504 484	546 914
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-219 019	17 642
EBIT marža	-7,6 %	0,6 %
EBITDA	947 417	735 325
EBITDA marža	32,7 %	23,9 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	10 662	18 443
Grynojo pelno marža	0,4 %	0,6 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	10 283 241	10 645 100
Nematerialus turtas	330 423	363 130
Materialus turtas	9 748 567	10 192 157
Finansinis turtas	26 771	28 485
Kitas ilgalaikis turtas	177 480	61 328
Trumpalaikis turtas	898 225	859 914
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	73 975	155 191
Per vienerius metus gautinos sumos	436 316	295 166
Kitas trumpalaikis turtas	86 405	66 557
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	301 529	343 000
TURTO IŠ VISO	11 181 466	11 505 014
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	7 919 092	7 880 056
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	900 800	800 323
Dotacijos, subsidijos	815 150	942 542
Įsipareigojimai	2 447 224	2 682 416
Ilgalaikiai įsipareigojimai	1 749 162	1 366 185
Trumpalaikiai įsipareigojimai	698 062	1 316 231
iš jų finansiai įsipareigojimai	840 618	1 089 802
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	11 181 466	11 505 014
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	70,8 %	68,5 %
Skolų ir nuosavybės santykis	10,6 %	13,8 %
ROA	0,1 %	0,2 %
ROCE	-2,5 %	0,2 %
ROE	0,1 %	0,2 %
Kita informacija	2009	2010
Darbuotojų skaičius	6 164	5 892
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	n. d.	n. d.
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais	n. d.	n. d.
Išmokėti dividendai	0	0
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %*

*Dalis valdoma per LEO LT, AB, kurios 100 % akcijų priklauso valstybei

AB Turto bankas įkurtas 1996 metais, siekiant sumažinti nuostolius, kurių Lietuvos bankai patyrė dėl 1995 metų pabaigoje įsisiūbavusios bankų krizės. Igyvendinant 2010 metais priimtą sprendimą, 2011 metų balandį Turto bankas pertvarkytas į valstybės įmonę. Šis pakeitimas sietinas su planuojamu jo sujungimu su kita valstybės įmone – Valstybės turto fondu. Po reorganizavimo veiksianti įmonė perims valstybinės politikos įgyvendinimo funkcijas, susijusias su valstybei priklausancio nekilnojamojo turto valdymu. Tikimasi, kad Valstybės turto fondo ir Turto banko funkcijos bus sujungtos 2012 metų viduryje.

Veikla

Turto Bankas organizuoja ir koordinuoja valstybės nekilnojamo turto atnaujinimą, parduoda perimtus neveiksnius aktyvus, atlieka pagal sutartį perduotų administruoti paskolų, valstybės garantijų ir kitų turtinių įsipareigojimų išieškojimą valstybės naudai.

Turto bankui įvairių žinybų perduotų išieškotinių skolų suma 2009 metais sudarė 102 mln. litų, o 2010 metais – 50 mln. litų. Sumažėjimą daugiausia lėmė šalyje pamažu gerėjanti ekonominė situacija. Kita vertus, bendras išieškamų sumų dydis kasmet mažėja: 2009 metais išieškota 6 mln. litų, o 2010 metais – jau tik 2,3 mln. litų mokestinių nepriemokų. Kitos Turto banko vykdomos panašaus pobūdžio veiklos rezultatai 2010 metais iš esmės nepakitę: išieškoma tik nedidelė Turto bankui perduotų nevykdomų įsipareigojimų dalis.

Turto banko teigimu, menką išieškojimo rezultatyvumą lemia tai, kad pastaruoju metu administruoti perduodamos bankrutuojančių, jokio turto neturinčių įmonių skolos arba įmonės turi turto tik tiek, kiek jo reikia užtikrinti prievolių komerciniams bankams vykdymą, ir tas turtas jau būna įkeistas bankams.

Turto bankas yra perėmęs 215 nekilnojamojo turto objektų, iš jų 124 parduodami. Per 2010 metais organizuotus 78 aukcionus (2009 metais surengtas 51 aukcionas) buvo parduoti 6 nekilnojamojo turto objektai už 2,705 mln. litų (2009 metais – 1 objektas už 20 tūkst. litų). Neigiamos įtakos šiam procesui turi apskričių reforma, nekilnojamojo turto nuosavybės kaita, nesutvarkyti žemės sklypų klausimai ir besitęsiantis sąstingis nekilnojamojo turto rinkoje.

Vadovybė

Generalinis direktorius

Arnoldas Burkovskis

Valdybos nariai (2011 metų liepos mėnesį):

Aloyzas Vitkauskas, Živilė Turevičienė, Audrius Želionis, Aušra Vičkačkienė, Laima Kalinauskienė

Iki pertvarkant į VĮ veikė stebėtojų taryba.

Finansiniai rezultatai

Turto banko finansinės ataskaitos rengiamos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais.

Finansiniai rezultatai atspindi skolų išieškojimo tendencijas: 2010 metais pardavimo pajamos sumažėjo 3,9 proc., palyginti su analogišku rodikliu 2009 metais.

Bendroji turto vertė didėjo dėl perimto nekilnojamojo turto ir atliktų statybos darbų. EBITDA marža ir 2010, ir 2009 metais buvo neigiama, o 2010 metais ji smuko dar ir dėl mažesnių pajamų bei 9,5 proc išaugusių veiklos sąnaudų. 2010 metais beveik visos veiklos sąnaudų pozicijos ir darbuotojų skaičius mažėjo, tačiau bendra veiklos sąnaudų suma gerokai išaugo dėl to, kad buvo apskaityta teismo priteista suma – iš viso 1,856 mln. litų. Galutinis teismo sprendimas dėl šios sumos neaiškus, posėdis numatytas 2011 metų liepos mėnesį.

Dar būdama akcine bendrove, Turto bankas pagal 2010 metų rezultatus išmokėjo 765 tūkst. litų dividendų.

Valstybės valdomos įmonės dividendų nemoka.

Tikslai

Turto bankas 2011 metais planuoja:

- visiškai įgyvendinti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato turto atnaujinimo projektą;
- baigti rengti 4 objektų statybos techninius projektus;
- užbaigti VU Santariškių klinikų akušerijos ir chirurgijos korpuso statybą;
- parduoti atnaujintinų objektų už 17,47 mln. litų;
- išieškoti 30,84 mln. litų skolų.

www.turtas.lt

Tūkst. litų	Turto bankas VĮ	
	2009	2010
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA		
Pardavimo pajamos	6 171	5 929
Pardavimo savikaina	-	-
Bendras pelnas (nuostoliai)	6 171	5 929
Bendrojo pelno marža	100,0 %	100,0 %
Veiklos sąnaudos	7 486	8 194
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-1 315	-2 265
EBIT marža	-21,3 %	-38,2 %
EBITDA	-934	-1 939
EBITDA marža	-15,1 %	-32,7 %
Grynasis pelnas (nuostoliai)	15	-1 225
Grynojo pelno marža	0,2 %	-20,7 %
BALANSAS	2009	2010
TURTAS		
Ilgalaikis turtas	13 433	195 936
Nematerialus turtas	20	18
Materialus turtas	5 401	4 965
Finansinis turtas	7 958	68 010
Kitas ilgalaikis turtas	54	122 943
Trumpalaikis turtas	233 908	82 887
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	187 890	43 771
Per vienerius metus gautinos sumos	954	1 300
Kitas trumpalaikis turtas	42 517	35 699
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2 547	2 117
TURTO IŠ VISO	247 341	278 823
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
Nuosavas kapitalas	12 774	10 926
Mažumos akcininkams tenkanti nuosavo kapitalo dalis	-	-
Dotacijos, subsidijos	0	0
Įsipareigojimai	234 567	267 897
Ilgalaikiai įsipareigojimai	198 323	233 631
Trumpalaikiai įsipareigojimai	36 244	34 266
iš jų finansiniai įsipareigojimai	32 094	87 281
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	247 341	278 823
Rodikliai	2009	2010
Nuosavybės ir turto santykis	5,2 %	3,9 %
Skolų ir nuosavybės santykis	251,2 %	798,8 %
ROA*	0,0 %	-0,4 %
ROCE*	-2,9 %	-2,3 %
ROE*	0,1 %	-11,2 %
Kitą informaciją	2009	2010
Darbuotojų skaičius	71	63
Vadovaujančių darbuotojų skaičius*	5+1	5+1
Vidutinis mėnesinis vadovaujančių darbuotojų atlyginimas (bruto), litais*	8 754	6318**
Grąža investuotojui	623	765
Išmokėti dividendai***	623	765
Sumokėtas VĮ turto mokestis	0	0
Akcininkai	2009	2010
Valstybės dalis	100,0 %	100,0 %

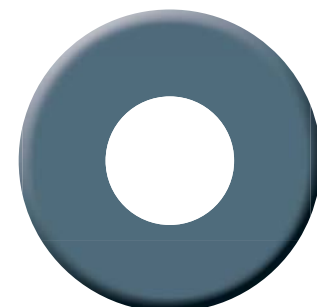
* Skaičiuojant pelningumo rodiklius iš veiklos sąnaudų eliminuotas VĮ turto mokestis.

** Vidutinis 5 skyriaus viršininkų atlyginimas (informacijos apie generalinio direktoriaus atlyginimą neduota).

*** 2010 metų duomenys rodo vidutinį 2010 metų IV ketvirčio atlyginimą.

**** Turto bankas turėjo AB statusą ir mokėjo dividendus.

Akcininkų struktūra

■ Valstybei priklausanti dalis – 100 %

Įmonių sąrašas

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Sektorius	Atskaitomybė	Grynoji apyvarta 2010 m., tūkst. Lt	Turtas iš viso 2010 m., tūkst. Lt
1	AB „Lietuvos dujos“	18%	Energetika	Energetikos ministerija	1 750 831	2 708 936
2	UAB „Geoterma“	77%	Energetika	Energetikos ministerija	14 649	52 519
3	UAB „Visagino atominė elektrinė“ ¹	100%	Energetika	Energetikos ministerija	3 072 364	11 505 014
4	AB „Lesto“ ²	83%	Energetika	Energetikos ministerija	2 423 348***	5 429 570***
5	AB „Lietuvos energija“ ²	98%	Energetika	Energetikos ministerija	2 076 256	3 661 497
6	AB „Litgrid“ ²	98%	Energetika	Energetikos ministerija	90 266****	2 361 393
7	UAB „Visagino energetikos remontas“	100%	Energetika	Energetikos ministerija	5 909	6 932
8	VĮ Energetikos agentūra	100%	Energetika	Energetikos ministerija	0	3 391
9	VĮ Ignalinos atominė elektrinė ³	100%	Energetika	Energetikos ministerija	19 846	1 853 534
10	VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra	100%	Energetika	Energetikos ministerija	172	1 985
11	VĮ „Visagino energija“	100%	Energetika	Ūkio ministerija	70 033	211 298
12	AB „Klaipėdos nafta“	71%	Transportas	Energetikos ministerija	123 032	473 906
13	VĮ „Automagistralė“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	27 387	48 209
14	VĮ „Alytaus regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	13 576	27 458
15	VĮ „Kauno regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	28 900	53 213
16	VĮ „Klaipėdos regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	16 593	36 178
17	VĮ „Marijampolės regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	13 506	29 824
18	VĮ „Panevėžio regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	24 156	43 257
19	VĮ „Šiaulių regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	35 899	58 144
20	VĮ „Tauragės regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	13 007	27 183
21	VĮ „Telšių regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	12 511	29 971
22	VĮ „Utenos regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	22 076	36 264
23	VĮ „Vilniaus regiono keliai“	100%	Transportas	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	26 104	42 933
24	AB „Lietuvos geležinkeliai“	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	1 404 243	4 510 323
25	AB „Lietuvos jūrų laivininkystė“	57%	Transportas	Susisiekimo ministerija	62 172	248 571
26	AB „Smiltynės perkėla“	99%	Transportas	Susisiekimo ministerija	13 744	43 801
27	AB Lietuvos paštas	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	174 137	219 766
28	UAB „Geležinkelių projektavimas“	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	2 136	1 811
29	VĮ „Kauno aerouostas“	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	3 610	168 787
30	VĮ „Oro navigacija“	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	72 981	159 972
31	VĮ „Vidaus vandens kelių direkcija“	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	4 693	72 423
32	VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	148 393	1 189 192
33	VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	3 764	130 910
34	VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	42 310	319 286
35	VĮ Transporto ir kelių tyrimo institutas	100%	Transportas	Susisiekimo ministerija	7 728	14 323
36	VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas	100%	Miškininkystė	Aplinkos ministerija	5 352	4 720
37	VĮ Alytaus miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	6 511	11 968
38	VĮ Anykščių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	8 090	10 747

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Sektorius	Atskaitomybė	Grynoji apyvarta 2010 m., tūkst. Lt	Turtas iš viso 2010 m., tūkst. Lt
39	VĮ Biržų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	11 177	16 527
40	VĮ Druskininkų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	6 077	7 717
41	VĮ Dubravos eksperimentinė-mokomoji miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	13 843	15 626
42	VĮ Ignalinos miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	5 861	6 302
43	VĮ Jonavos miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 887	8 629
44	VĮ Joniškio miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 254	10 200
45	VĮ Jurbarko miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	13 149	19 205
46	VĮ Kaišiadorių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	12 995	13 555
47	VĮ Kauno miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	9 074	10 822
48	VĮ Kazlų rūdos mokomoji miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	10 939	10 636
49	VĮ Kėdainių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	10 846	18 807
50	VĮ Kretingos miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	13 436	22 634
51	VĮ Kupiškio miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	4 244	4 896
52	VĮ Kuršėnų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 761	13 438
53	VĮ Marijampolės miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 458	6 441
54	VĮ Mažeikių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	12 590	12 020
55	VĮ Nemenčinės miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	8 678	10 686
56	VĮ Pakruojo miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	8 134	6 312
57	VĮ Panevėžio miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	14 993	22 801
58	VĮ Prienų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	12 124	13 102
59	VĮ Radviliškio miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	8 346	11 634
60	VĮ Raseinių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 825	10 221
61	VĮ Rietavo miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	8 957	10 390
62	VĮ Rokiškio miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 795	6 946
63	VĮ Šakių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	9 827	10 325
64	VĮ Šalčininkų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	9 701	11 015
65	VĮ Šiaulių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	10 862	12 297
66	VĮ Šilutės miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	11 963	12 776
67	VĮ Švenčionių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	11 036	13 882
68	VĮ Tauragės miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	15 956	20 541
69	VĮ Telšių miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	12 873	16 320
70	VĮ Tytuvėnų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	5 820	7 215
71	VĮ Trakų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	13 100	14 034

ĮMONIŲ SĄRAŠAS

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Sektorius	Atskaitomybė	Grynoji apyvarta 2010 m., tūkst. Lt	Turtas iš viso 2010 m., tūkst. Lt
72	VĮ Ukmergės miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	14 215	16 657
73	VĮ Utenos miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	4 655	4 660
74	VĮ Valkininkų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	14 285	14 139
75	VĮ Varėnos miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	11 099	11 773
76	VĮ Veisiejų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	7 206	8 160
77	VĮ Vilniaus miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	11 612	16 411
78	VĮ Zarasų miškų urėdija	100%	Miškininkystė	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos	4 724	4 715
79	UAB „Projektų ekspertizė“	100%	Kita	Aplinkos ministerija	1 942	3 801
80	VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras	100%	Kita	Aplinkos ministerija	3 076	3 509
81	VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra	100%	Kita	Energetikos ministerija	57 907	398 699
82	UAB „Būsto paskolų draudimas“	100%	Kita	Finansų ministerija	12 105	175 478
83	VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“	100%	Kita	Finansų ministerija	990	1 546 054
84	VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“	100%	Kita	Finansų ministerija	1 765	12 310
85	VĮ Turto bankas	100%	Kita	Finansų ministerija	5 929	278 823
86	VĮ prie Alytaus pataisos namų	100%	Kita	Kalėjų departamentas prie LR teisingumo ministerijos	4 738	5 104
87	VĮ prie Marijampolės pataisos namų	100%	Kita	Kalėjų departamentas prie LR teisingumo ministerijos	5 663	13 651
88	VĮ prie Pravieniškių 1-ųjų pataisos namų	100%	Kita	Kalėjų departamentas prie LR teisingumo ministerijos	11 650	13 533
89	UAB „Lietuvos kinas“	100%	Kita	Kultūros ministerija	1 019	3 868
90	VĮ „Vilniaus pilių direkcija“	100%	Kita	Kultūros ministerija	572	248 144
91	VĮ „Lietuvos paminklai“	100%	Kita	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	34 467	2 216
92	UAB „Respublikinė mokomoji sportinė bazė“	100%	Kita	Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	238	701
93	UAB „Sportininkų testavimo ir reabilitacijos centras“	100%	Kita	Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	381	1 646
94	UAB „Lietuvos monetų kalykla“	100%	Kita	Lietuvos bankas	15 478	24 525
95	UAB „Kauno naujamiesčio darbo rinkos mokymo centras“	99,66%	Kita	Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	720	682
96	VĮ Valstybės turto fondas	100%	Kita	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	4 579	13 092
97	AB „Informacinio verslo paslaugų įmonė“	52%	Kita	Lietuvos statistikos departamentas	2 718	5 502
98	VĮ Distantinių tyrimų ir geoinformatikos centras „Gis-centras“	100%	Kita	Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos	1 892	9 263
99	UAB „Baldžio šilas“	71%	Kita	Neįgalųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2 390	8 302
100	VĮ Seimo leidykla „Valstybės žinios“	100%	Kita	Seimo kanceliarija	4 532	7 209
101	UAB „Kauno Petrašiūnų darbo rinkos mokymo centras“	54%	Kita	Socialinės globos įstaigų administravimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	2 414	2 912
102	AB „Detonas“	100%	Kita	Susisiekimo ministerija	6 602	14 506
103	AB „Geležinkelio apsaugos želdiniai“	100%	Kita	Susisiekimo ministerija	225	5 239
104	AB „Problematika“	100%	Kita	Susisiekimo ministerija	14 532	27 961
105	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	100%	Kita	Susisiekimo ministerija	67 544****	157 874*****

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Sektorius	Atskaitomybė	Grynoji apyvarta 2010 m., tūkst. Lt	Turtas iš viso 2010 m., tūkst. Lt
106	VĮ „Universiteto vaistinė“	100%	Kita	Sveikatos apsaugos ministerija	5 228	3 465
107	AB „Mintis“	81%	Kita	Švietimo ir mokslo ministerija	888	2 533
108	VĮ „Teisinės informacijos centras“***	100%	Kita	Teisingumo ministerija	1 255	2 129
109	VĮ Registrų centras	100%	Kita	Teisingumo ministerija	83 766	81 162
110	AB Giraitės ginkluotės gamykla	100%	Kita	Ūkio ministerija	14 936	61 862
111	UAB „Investicijų ir verslo garantijos“	100%	Kita	Ūkio ministerija	4 911	56 151
112	UAB „Toksika“	93%	Kita	Ūkio ministerija	3 635	138 500
113	UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“	99%	Kita	Ūkio ministerija	11 813	47 766
114	VĮ „Pajūrio vėtrungė“	100%	Kita	Ūkio ministerija	672	7 422
115	VĮ „Visagino statybininkai“***	100%	Kita	Ūkio ministerija	2 608	11 261
116	VĮ Poilsio namai „Baltija“	100%	Kita	Ūkio ministerija	4 947	10 838
117	UAB Lietuvos tyrimų centras	100%	Kita	Ūkio ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija (po 50 %)	0	684
118	UAB Žurnalas „Sveikata“	100%	Kita	Vilniaus teritorinė ligonių kasa	90	33
119	UAB „Vilniaus veterinarijos klinikinė ligoninė“	100%	Kita	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	61	22
120	AB „Šiaulių metrologijos centras“	100%	Kita	Valstybinė metrologijos tarnyba	893	938
121	AB „Vilniaus metrologijos centras“	100%	Kita	Valstybinė metrologijos tarnyba	4 943	10 940
122	AB Klaipėdos metrologijos centras	100%	Kita	Valstybinė metrologijos tarnyba	1 409	1 464
123	VĮ Kauno metrologijos centras	100%	Kita	Valstybinė metrologijos tarnyba	2 634	3 376
124	VĮ Panevėžio metrologijos centras	100%	Kita	Valstybinė metrologijos tarnyba	1 289	1 303
125	UAB „Palangos žvorūnė“	100%	Kita	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	1 112	14 892
126	UAB „Senevita“	100%	Kita	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	3 419	3 324
127	UAB sanatorija „Pušyno kelias“	100%	Kita	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	4 957	7 858
128	VĮ „Infrastruktūra“	100%	Kita	Vidaus reikalų ministerija	14 700	20 115
129	VĮ „Regitra“	100%	Kita	Vidaus reikalų ministerija	67 021	54 525
130	AB „Jonavos grūdai“	70%	Kita	Žemės ūkio ministerija	12 515	18 737
131	AB „Marijampolės regiono veislininkystė“	89%	Kita	Žemės ūkio ministerija	1 023	2 912
132	AB „Šiaulių regiono veislininkystė“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	2 292	5 720
133	UAB „Aerogeodezijos institutas“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	3 557	8 309
134	UAB „Gyvulių produktyvumo kontrolė“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	10 292	3 616
135	UAB „Klaipėdos žuvininkystės produktų aukcionas“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	641	4 273
136	UAB „Nemuno žirgynas“	90%	Kita	Žemės ūkio ministerija	n d	n d
137	UAB „Panevėžio veislininkystė“	97%	Kita	Žemės ūkio ministerija	125	842
138	UAB „Sartų žirgynas“	85%	Kita	Žemės ūkio ministerija	88	1 809
139	UAB „Šeduvos avininkystė“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	89	1 548
140	UAB „Šilutės polderiai“	81%	Kita	Žemės ūkio ministerija	5 280	4 621
141	UAB „Šilutės veislininkystė“	97%	Kita	Žemės ūkio ministerija	937	3 292
142	UAB „Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	610	651
143	UAB „Vilniaus žirgynas“	88%	Kita	Žemės ūkio ministerija	434	2 199

ĮMONIŲ SĄRAŠAS

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Sektorius	Atskaitomybė	Grynoji apyvarta 2010 m., tūkst. Lt	Turtas iš viso 2010 m., tūkst. Lt
144	UAB Lietuvos žemdirbystės instituto Dotnuvos eksperimentinis ūkis	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	3 123	4 088
145	UAB Upytės eksperimentinis ūkis	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	5 108	6 711
146	UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	3 279	259 122
147	VĮ „Pieno tyrimai“	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	14 500	21 738
148	VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	14 857	120 031
149	VĮ Valstybės žemės fondas	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	11 675	10 959
150	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	100%	Kita	Žemės ūkio ministerija	4 332	14 747

* Tiesiogiai ir netiesiogiai; valstybės įmonės (VĮ) nuosavybės teise priklauso valstybei.

** Reorganizuojamos įmonės.

*** Agreguoti AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir AB „VST“ duomenys.

**** Įvykdžius energetikos sektoriaus restruktūrizaciją ir perkėlus dalį verslo iš AB „Lietuvos energija“, dabartinė AB „Litgrid“ buvo įsteigta 2010 m. lapkričio 16 d.

***** Akcininkų susirinkimo nepatvirtintų finansinių ataskaitų duomenys.

¹ Valstybei tiesiogiai priklauso 20% „Visagino atominė elektrinė“ akcijų, likusios 80% akcijų valdomos netiesiogiai per LEO LT (šiuo metu likviduojama).

² UAB „Visagino atominė elektrinė“ tiesiogiai kontroliuojamos įmonės

³ VĮ Ignalinos atominė elektrinė yra uždarymo etape (gamyba buvo vykdoma iki 2009 m. gruodžio 31 d. - uždarytas paskutinis reaktorius).

VERTINIMO METODOLOGIJA

Vertinimo metodologija

Analizuojant finansinę veiklą buvo vertinami suminiai finansiniai duomenys, nes neturėta viso valstybės valdomo komercinio turto konsoliduotų arba jungtinių finansinių ataskaitų, parengtų pagal Tarptautinius finansinės apskaitos standartus. Dėl duomenų trūkumo nebuvo eliminuoti sandoriai tarp įmonių. Sumuojant įmonių rezultatus pasitelkti konsoliduoti UAB Visagino atominė elektrinė (energetikos sektorius), AB „Lietuvos geležinkeliai“ (transporto sektorius) ir miškų urėdijų finansiniai rezultatai.

Įmonės, pateikdamos duomenis registrų centrui, turi teisę rinktis vieną iš 19-os finansinių ataskaitų formatų. Šios metinės ataskaitos autoriai, turėdami pakankamą finansinės apskaitos patirtį, savo nuožiūra suvienodino įmonių pateiktus duomenis, kad būtų galima atlikti duomenų agregaciją.

Agreguojant finansinius rezultatus naudotas nuosavybės metodas, kai reikėjo vertinti įmones, kuriuose valstybė valdo mažesnę negu 50 proc. dalį. Agreguotas finansinis turtas ir nuosavas kapitalas buvo didinami valstybės valdoma dalimi, o prie finansinių pajamų buvo pridėtas valstybės valdomos dalies vertės pokytis.

Daugelis valstybės valdomų įmonių atlieka ir komercines, ir nekomercines funkcijas, todėl neadekvatu šias įmones vertinti pagal rodiklius, kurie nusako komercinių įmonių rinkos vertę. Nustatant valstybės valdomų įmonių vertę rinkoje remtasi šiomis prielaidomis:

- įmonių, kurių akcijos įtrauktos į biržos prekybos sąrašus, vertė pagrįsta jų akcijų kaina biržoje metų pabaigoje (gruodžio 31 d.);
- įmonių, kurių akcijų nėra biržos prekybos sąrašuose, vertė buvo nustatoma pagal buhalterinę nuosavo kapitalo vertę

(darant prielaidą, kad įmonių balansuose nurodyta turto vertė atitinka jo vertę rinkoje);

- miškų urėdijos įvertintos diskontuotų pinigų srautų metodu. Esminės miškų vertinimo prielaidos nesikeitė nuo 2009 metų, atitinkamai ir miškų vertė išliko nepakitusi;
- iš įmonių, prižiūrinčių regioninius kelius, balansų išimti su šiais keliais susiję duomenys, atitinkamai sumažinant įmonių turtą ir nuosavą kapitalą. Regioninių kelių įmonių balansai buvo sumažinti kelių verte, nes ji parodo investuotų biudžeto lėšų kiekį, tačiau kelių, kaip viešosios prekės, rinkos vertė prilygsta nuliui, nes keliai negeneruoja tiesioginių pinigų srautų;
- valstybės valdomų įmonių rinkos vertė apskaičiuota vertinant tik valstybės valdomą šių įmonių dalį (t. y. atėmus mažumos dalį);
- valstybės nekilnojamojo turto valdymo reforma tebesitęsia, todėl nekilnojamojo turto vertę nuspręsta palikti tokią pačią kokia ji buvo 2009 metais (2009 metų ataskaitai nekilnojamojo turto vertę pateikė nepriklausomi vertintojai).

Šioje ataskaitoje pateikiama finansinė informacija paimta iš įmonių metinių finansinių ataskaitų, juridinių asmenų registro ir kitų šaltinių; informacijos netikrino nepriklausomi auditoriai.

Kai kurių į šią apžvalgą įtrauktų įmonių finansinės ataskaitos nebuvo audituotos. Dauguma tokių įmonių priskirtos „Kitų įmonių“ sektoriui.

Šią metinę ataskaitą paruošė Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo ir koordinuojančios institucijos paskyrimo“, 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimo Nr. 1731 „Dėl Valstybės valdomų įmonių efektyvumo didinimo koncepcijos patvirtinimo“ ir 2011 m. vasario 9 d. nutarimo Nr. 172 „Dėl Valstybės valdomų įmonių pertvarkos 2011–2012 metų programos patvirtinimo“ reikalavimais ir nuostatomis.

Rengiant šią metinę ataskaitą buvo naudotasi išoriniais informacijos šaltiniais, tokiais kaip įmonių informacija ir tinklalapiai, VĮ Registrų centro, Statistikos departamento, VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos, Ryšių reguliavimo tarnybos, „Nasdaq OMX“ Vilniaus vertybinių popierių biržos, atskirų ministerijų pateikta informacija ir duomenimis. Apžvalgos

rengėjai negarantuoja ir neprisiima jokios atsakomybės dėl šios informacijos tikrumo, išsamumo ir tikslumo. Apžvalgos rengėjai neatliko savarankiško šioje ataskaitoje esančios informacijos patikrinimo, įskaitant skaičiavimus ar prognozes, ir esant bet kokiam poreikiui remtis šia informacija priimant bet kokius sprendimus, bet kuris asmuo turi remtis savo savarankišku įvertinimu. Apžvalgos rengėjai, Vyriausybė ir bet kuri Valstybės institucija ar kitas jos kontroliuojamas subjektas nėra ir bet kokiomis aplinkybėmis nebus atsakingi už trečiųjų asmenų sprendimus, priimtus remiantis šioje apžvalgoje pateikta informacija, išvadamis ir pareikštomis nuomonėmis. Bendrovių praeities rezultatai negarantuoja ir negali būti sietini su ateities rezultatais. Ši metinė ataskaita nėra nei siūlymas parduoti ar kvietimas pirkti vertybinius popierius ar bet kokį turtą, nei sudarys dalį bet kokio investicinio sprendimo ar bet kokio sprendimo sudaryti bet kokį sandorį.

Santrumpos ir terminai

AB	Akcinė bendrovė
AE	Atominė elektrinė
EBIT	Pelnas, neatskaičius palūkanų ir mokesčių
EBITDA	Pelnas, neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos
EBITDA marža	Rodiklis apskaičiuojamas dalinant EBITDA (pelną, neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos) iš įmonės grynosios apyvartos
EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
EIB	Europos investicijų bankas
ES	Europos sąjunga
Frachtas	Mokestis transporto priemonės savininkui už krovinių ar keleivių gabenimą
Grynojo pelno marža	Rodiklis apskaičiuojamas dalinant grynąjį pelną iš grynosios apyvartos
Ha	Hektaras
HAE	Hidroakumuliacinė elektrinė
HE	Hidroelektinė
IAE	VĮ „Ignalinos atominė elektrinė“
JAV	Jungtinės Amerikos Valstijos
LJL	AB „Lietuvos jūrų laivininkystė“
LR	Lietuvos Respublika
Lt	Litas (Lietuvos valiuta)
mln.	Milijonas/-ai
NATO	Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacija
NVS	Nepriklausomų Valstybių Sandrauga
OGP	Dujų perdavimo operatorius
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
ROA	Turto grąža. Tai yra finansinis rodiklis, parodantis įmonės turto panaudojimo efektyvumą. Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną dalinant iš viso turto
ROE	Nuosavo kapitalo grąža. Tai yra finansinis rodiklis, parodantis grynojo pelno sumą, grįžtančią kaip pelno procentai už investuotą akcininkų nuosavybę. Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną dalinant iš viso nuosavo kapitalo
RRT	Ryšių ir reguliavimo tarnyba
RST	AB „Rytų skirstomieji tinklai“
Tipinės veiklos (bendrojo pelno) marža	Rodiklis apskaičiuojamas dalinant veiklos pelną iš grynosios apyvartos
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė
UPP	Universaliosios pašto paslaugos
VAE	UAB „Visagino atominė elektrinė“
VĮ	Valstybės įmonė
VIAP	Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos
VKEKK	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
VST	AB „Vakarų skirstomieji tinklai“
VVĮ	Valstybės valdoma įmonė (Ūkinę komercinę veiklą vykdanči valstybės įmonė, akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kurioje valstybei nuosavybės teise priklauso akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime)
VVKNT	Valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas
Wh	Energijos matavimo vienetas, naudojamas elektros prietaisų suvartotai ar pagamintai elektros energijai skaičiuoti (Kilovatvalandė = 103 Wh, Teravatvalandė = 1 012 Wh)

Metinė ataskaita. Lietuvos valstybės valdomos įmonės 2010 m.
Išsamesnės informacijos prašome kreiptis:
Laurentina Garbauskienė,
Ūkio ministerijos Valstybės valdomų įmonių politikos skyriaus vedėja; tel. +370 5 262 6920.